

ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส

โดย
นายวรุฒิ หวังสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส

โดย
นายวรวุฒิ หวังสุข

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2560
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE ADMINISTRATORS SKILLS AND THE STANDARD OF DISTRICT NON-
FORMAL AND INFORMAL EDUCATIONAL CENTRE IN NARATHIWAT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Department of Educational Administration

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2017

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษาออก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส
โดย วรวุฒิ หวังสุข
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วาทีพันธ์ ดร. นพดล เจนอักษร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มัทนา วังถนอมศักดิ์)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ดร. วิภา ทองหง่า)

57252323 : การบริหารการศึกษา แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

คำสำคัญ : ทักษะการบริหาร/ มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอจังหวัด
นราธิวาส

นาย วรุดมิ หวังสุข: ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา
ตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส 2) มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 13 อำเภอ ผู้ให้ข้อมูลศูนย์ละ 3
คน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน หัวหน้าฝ่าย 1 คน และครูผู้ปฏิบัติการสอน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 39 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารตามแนวคิดของเดรกและโรว์ (Drake and Roe)
และมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
จังหวัดนราธิวาสโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดย
เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เท่ากันสองลำดับแรก คือ ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมา
ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านการศึกษาและการสอน และทักษะด้านมโนภาพ ตามลำดับ

2. มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดย
ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหา
น้อย ดังนี้ ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร รองลงมาคือ ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ ด้านการจัดระบบ
ข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ ด้านผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน และ
ด้านคุณภาพการศึกษาริวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามลำดับ

3. ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอ จังหวัดนราธิวาส มีความสัมพันธ์กันอย่างน้อยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

57252323 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Keyword : THE ADMINISTRATORS SKILLS / THE STANDARD OF DISTRICT NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATIONAL CENTRE

MR. WORAWUT WANGSUK : THE ADMINISTRATORS SKILLS AND THE STANDARD OF DISTRICT NON-FORMAL AND INFORMAL EDUCATIONAL CENTRE IN NARATHIWAT THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR PRASERT INTARAK, Ed.D.

The purposes of this research were to determine 1) the administrators skills of district non-formal and informal educational centre in Narathiwat 2) the standard of district non-formal and informal educational centre in Narathiwat and 3) the relationship between the Administrators skills and the standard of district non-formal and informal educational centre in Narathiwat. The sample of this research were 13 District non-formal and informal educational centre. There were three respondents from each district consisted of administrator, head of department, and teacher, totally 39 respondents. The research instrument was a questionnaire regarding the Administrators skills based on the theory of Drake and Roe concepts and the standard of district non-formal and informal educational centre in Narathiwat based on the practice of Ministry of Education. The statistical used were frequency, percentage, arithmetic mean. standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The findings of this study were as follows:

1. the administrators skills in the standard of district non-formal and informal educational centre in Narathiwat as a whole and as an individual, were at a high level; ranking from the highest to the lowest arithmetic mean as follow: Equal to two sequences: technical skills and human skills, cognitive skills, educational and instructional skills and conceptual skills.

2. The standard of district non-formal and informal educational centre in Narathiwat as a whole and individual were found at administrators a high level; ranking from the highest to the lowest arithmetic mean as follow: quality of personnel development, quality of management, management information System, management in the organization, quality assurance system and the quality of study and research for the development of non-formal education and informal education.

3. There was a significant relationship between the administrators skills and the standard of district non-formal and informal educational centre in Narathiwat at .01 level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์และความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัฒนอมศักดิ์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.นพดล เจนอักษร ประธานคณะกรรมการ ตรวจสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.วิภา ทองหง่า ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและคณะครูของศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม อัยาศัยภำเภอ จังหวัดนราธิวาสทุกท่าน ซึ่งได้อำนวยความสะดวกให้ความช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณครอบครัวหวังสุข ที่ช่วยแนะนำ และให้คำปรึกษาที่ดีเสมอมา ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น 34/1 ทุกๆท่านที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีเสมอมา

คุณประโยชน์ในผลงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อตอบแทนพระคุณแต่ บิดา มารดา และคน ในครอบครัวทองแถมทุกท่าน ตลอดจนครูอาจารย์ทุกท่านที่สร้างและให้โอกาสที่ดีแก่ชีวิตของผู้วิจัย ตลอดมา

วรุฒิ หวังสุข

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	2
ปัญหาของการวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
คำถามของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบข่ายเชิงมโนทัศน์สรุป.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	12
ทักษะการบริหารของผู้บริหาร	12
หลักการแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหารงาน.....	12
ความหมายของทักษะการบริหารงาน	13
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะการบริหารงาน.....	15
ทักษะการบริหารงาน.....	19
ทักษะด้านความรู้ความคิด (Cognitive Skills)	20

ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills)	21
ทักษะด้านการศึกษาและการสอน (Educational and Instructional skills)	23
ทักษะด้านมนุษย์ (Human Skills)	24
ทักษะด้านมโนภาพ (Conceptual Skills)	25
มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ	28
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	28
มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ	40
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส	53
ประวัติความเป็นมาสำนักงาน กศน.จังหวัดนราธิวาส	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	55
งานวิจัยในประเทศ	55
งานวิจัยจากต่างประเทศ	59
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย	62
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	62
ระเบียบวิธีวิจัย	63
แผนแบบการวิจัย	63
ประชากร	63
กลุ่มตัวอย่าง	64
ตัวแปรที่ศึกษา	65
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล	69
การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ	69
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	69

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	72
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา	74
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา.....	81
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา.....	90
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	96
สรุปผลการวิจัย.....	96
อภิปรายผล.....	97
ข้อเสนอแนะ	102
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	102
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	103
รายการอ้างอิง.....	104
ภาคผนวก.....	109
ภาคผนวก ก หนังสือราชการขอทดลองเครื่องมือวิจัย และรายชื่อสถานศึกษาขอทดลองเครื่องมือวิจัย	110
ภาคผนวก ข หนังสือราชการขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และรายชื่อสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างการวิจัย.....	113
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	116
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา	120
ประวัติผู้เขียน.....	129

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส	64
ตารางที่ 2	จำนวนและร้อยละสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงาน.....	73
ตารางที่ 3	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวม (X_{tot}).....	75
ตารางที่ 4	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ทักษะด้านความรู้ความคิด (X_1).....	76
ตารางที่ 5	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ทักษะด้านเทคนิค (X_2).....	77
ตารางที่ 6	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ทักษะด้านการศึกษาและการสอน (X_3).....	78
ตารางที่ 7	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ทักษะด้านมนุษย์ (X_4).....	79
ตารางที่ 8	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ทักษะด้านมโนภาพ(X_5).....	80
ตารางที่ 9	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมและรายด้าน (Y_{tot}).....	82

ตารางที่ 10	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร (Y ₁).....	83
ตารางที่ 11	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ (Y ₂)	84
ตารางที่ 12	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร (Y ₃).....	85
ตารางที่ 13	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (Y ₄).....	86
ตารางที่ 14	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน (Y ₅).....	87
ตารางที่ 15	ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านการจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ (Y ₆).....	89
ตารางที่ 16	ค่าความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมและรายด้าน กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส.....	90

บทที่ 1

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านวิทยาการ สังคม เศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้แต่ละประเทศไม่สามารถปิดตัวอยู่โดยลำพัง จะต้องร่วมมือและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การดำรงชีวิตของคนในแต่ละประเทศมีการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันมากขึ้น มีความร่วมมือในการปฏิบัติการกิจและแก้ปัญหาต่างๆ ร่วมกันมากขึ้น ในขณะเดียวกัน สังคมโลกในยุคปัจจุบันก็เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสาร ทำให้คนต้องคิด วิเคราะห์ แยกแยะ และมีการตัดสินใจที่รวดเร็ว เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ในสังคมที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น สิ่งเหล่านี้นำไปสู่สถานการณ์ของการแข่งขันทางเศรษฐกิจ การค้า และอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้หลายประเทศต้องปฏิรูปการศึกษา คุณภาพของการจัดการศึกษาจึงเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับความพร้อมในการเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 และศักยภาพในการแข่งขันในเวทีโลกของแต่ละประเทศ ดังนั้น ประเทศที่จะอยู่รอดได้หรือคงความได้เปรียบก็คือประเทศที่มีอำนาจทางความรู้ และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society)¹ ซึ่งการบริหารเป็นเรื่องการทำกิจกรรมโดยผู้บริหารและสมาชิกในองค์กร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ ผู้บริหารโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับศาสตร์ทางการบริหาร ผู้บริหารต้องประยุกต์เอาความรู้ หลักการ และทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมช่วงเวลานั้นๆ²

¹ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล (ฉบับปรับปรุง) World-Class Standard School Introduction Guidelines (Revise Edition) (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2555), 1.

² จันทรานี สงวนนาม, ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 3 ed. (กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์, 2553), 16-17.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการระดมความคิดเห็นเพื่อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) รัฐบาลมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลัก 3 ประการ คือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษา และมีกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ พัฒนาคูณภาพคนไทย ยุคใหม่พัฒนาคูณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคูณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคูณภาพการบริหารจัดการใหม่³ และภารกิจของสถานศึกษาหรือโรงเรียนจะสัมฤทธิ์ผลได้ผลดีมาน้อยเพียงใดนั้น ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างยิ่งต่อการบริหารงานโรงเรียน ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาและริเริ่มงานต่างๆของโรงเรียนให้บรรลุตามนโยบาย อนึ่งในกระบวนการบริหารโรงเรียนนั้นผู้บริหารจะต้องเป็นบุคลากรหลักในการประสานสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และอาจกล่าวได้ว่า คุณภาพการศึกษาจะบังเกิดผลดีหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับสมรรถภาพในการบริหารงานของผู้บริหารเป็นสำคัญ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ ความเข้าใจในสถานะเกี่ยวกับภารกิจของงานภายในได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับที่ อาษา เมฆสุวรรณ กล่าวไว้ว่า หัวหน้างานเป็นตัวหลักที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อหน่วยงาน ต่อผู้บังคับบัญชาและต่อผลงานอันเป็นส่วนรวม คุณภาพและลักษณะของหัวหน้างานจึงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับคุณภาพของสถาบัน มีผลสะท้อนต่อผลงานและวิธีการปฏิบัติงานขององค์การหรือหน่วยงานแต่ละแห่งเป็นอันมาก

ในส่วนของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดให้กระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่ สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามบทบัญญัติในมาตรา 9(2) ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ที่ชัดเจนว่า กฎหมายต้องการให้สถานศึกษา มีอำนาจเต็มในการบริหารการศึกษาทั้งด้านวิชาการและด้านการบริหารจัดการทรัพยากรและบุคลากร ในการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเป้าหมายของการจัดการศึกษา การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาดังกล่าว กฎหมายได้กำกับ ควบคุม ในเรื่องคุณภาพของการจัดการศึกษา ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 9(3) ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภทการศึกษา ดังนั้น แม้สถานศึกษาทุกแห่งจะมีอำนาจเต็มในการจัดการศึกษา แต่การบริหารจัดการนั้นจะต้องได้คุณภาพ และต้องมีหลักประกันให้กับผู้รับบริการว่า การจัดการศึกษานั้น จะต้องได้คุณภาพตามที่กำหนด โดยเฉพาะในมาตรา 47 กำหนดไว้ว่าให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคูณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ

³ กระทรวงศึกษาธิการ, มัธยมศึกษายุคใหม่สู่มาตรฐานสากล 2561 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2554), 2-3.

ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ในมาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

และการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนนั้น ต้องมีการจัดบริหารจัดการศึกษาจากหลายหน่วยงานรวมทั้งการดำเนินงานจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการมีแนวคิดหลักในการจัดการศึกษาที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และภายใต้แนวคิดและหลักการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ.2551 คือเพื่อให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพในการจัดการเรียนรู้จะต้องให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตในการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการจัดการศึกษานอกระบบยึดหลักการคือ ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวาง ทั่วถึง เป็นธรรม และมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน มีกระจายอำนาจแก่สถานศึกษา และการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ส่วนจัดการศึกษาตามอัธยาศัยยึดหลักการ ดังนี้ 1) การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย 2) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยี มาใช้เพื่อการศึกษา 3) การจัดการรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ประชาชน การจัดการศึกษาจึงมีความหลากหลายทั้งกลุ่มเป้าหมาย หลักสูตรรูปแบบ/กิจกรรมเรียนรู้ และผู้ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษา ซึ่งมีทั้งบุคลากรของ กศน. และองค์กรภาคีเครือข่าย ในการบริหารจัดการให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิตให้เป็นวิถีชีวิตของประชาชน ได้เรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญา ตลอดจนพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยภารกิจจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของจังหวัดนราธิวาส มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนราธิวาสเป็นองค์กรที่ดูแลรับผิดชอบ โดยปัจจุบันภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 เมื่อ 20 สิงหาคม 2542 แล้ว กระทรวงศึกษาธิการได้เดินหน้าปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ โดยเริ่มจากการปฏิรูปโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ การผลักดันการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การจัดการศึกษายึดหลักการศึกษาลดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วม

ในการจัดการศึกษา และการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง นโยบายหลัก มุ่งเน้นการกระจายโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ระดับสากล เพื่อการ แข่งขันในเวทีโลก⁴

ปัญหาของการวิจัย

จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถศาสตร์ พ.ศ. 2551 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์ จึงได้พัฒนา องค์การการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับ การเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันของบุคคลที่อยู่นอกระบบ สำหรับประชาชน ทั่วไป เพื่อตอบสนองอุดมการณ์ของการจัดการศึกษาตลอดชีวิต และสร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่ง การเรียนรู้ การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ คือ พัฒนาการ เรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมให้ประชาชนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ วัฒนธรรม และภูมิปัญญา ที่มุ่งสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมให้จัดการเรียนรู้ในหลายรูปแบบ และปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยกับการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีแนวทางหลักที่สำคัญ คือการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้กับคนทุกช่วงวัย ให้ตระหนักถึงประโยชน์และ ความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่จะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและความสามารถในการ ดำรงชีวิตได้อย่างรู้เท่าทันและพัฒนารูปแบบและหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิต

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 4 แนวทางจัดการศึกษา ยังมีสาระสำคัญที่เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยในมาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้อง ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ⁵ และในส่วนของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์ พ.ศ. 2551 ก็ ได้กล่าวถึงการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาในประเด็นที่สอดคล้องกัน คือ การจัดโอกาสให้

⁴ สำนักงาน กศน.จังหวัดนราธิวาส, แนะนำ สนง.กศน.จังหวัดนราธิวาส. เข้าถึงเมื่อ 28 พฤษภาคม 2560. เข้าถึงได้จาก [Http://Narathiwat.Nfe.Go.Th/Nfenarathiwat25/Index](http://Narathiwat.Nfe.Go.Th/Nfenarathiwat25/Index).

⁵ สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, รายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา ของการประกาศใช้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. เข้าถึงเมื่อ 14 พฤษภาคม 2560. เข้าถึงได้จาก [Http://Backoffice.Onec.Go.Th/Uploads/Book/809-File.Pdf](http://Backoffice.Onec.Go.Th/Uploads/Book/809-File.Pdf).

ประชาชนทั่วไปได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ต่างๆ โดยระบุไว้ในมาตรา 6 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา (1) การศึกษานอกระบบ ในข้อ (ก) ความเสมอภาคในการเข้าถึง และได้รับ การศึกษาอย่างกว้างขวางทั่วถึง เป็นธรรม และมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของ ประชาชน นอกจากนี้ใน มาตรา 9 (1) ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถเลือกรับบริการได้ หลากหลายตามความต้องการของตนเอง หากพิจารณาถึงข้อเสนอแนะ การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ก็ได้แสดงให้เห็นถึงความชัดเจนยิ่งขึ้นใน การมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมี คุณภาพ โดยมีภารกิจกล่าวถึงประเด็นสำคัญจาก หลักการและกรอบแนวคิดเพื่อการจัดการศึกษาในอนาคตว่า ระบบการเรียนรู้ คือ ระบบที่เอื้ออำนวย ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีปัจจัยและเครื่องมือสนับสนุนให้เกิดการ เรียนรู้ที่เหมาะสม ดังนั้น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและ กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับ ผู้เรียนทุกจังหวัดมาตั้งแต่ พ.ศ. 2551 ในทุกจังหวัดตั้งแต่พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา⁶

ในจังหวัดนราธิวาส ก็มีการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตั้งแต่ พ.ศ. 2551 เป็นต้นมา แต่ที่ผ่านมายังไม่มีการศึกษาถึงความเป็นไปได้และ ความเหมาะสมในการบริหารจัดการในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ดังกล่าว โดยแนวทางหนึ่งในการประเมินสถานศึกษาได้ นั้นคือเกณฑ์จากมาตรฐานของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกัน คุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ประกอบกับการมีบุคคลที่นำพา องค์กรไปสู่เป้าหมายให้สำเร็จได้นั้นคือ ผู้บริหาร จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์จึง ทำให้การดำเนินการบริหารจัดการในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้ ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปสู่การ บริหารจัดการตามมาตรฐานของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่เสริมให้เกิดการ เรียนรู้ ส่งเสริมการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สร้างสังคมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สนับสนุน ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความสอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ความหลากหลายทางด้าน วัฒนธรรม รวมถึงความเป็นอัตลักษณ์และความต้องการของท้องถิ่นพื้นที่ ต่อไป ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอก

⁶ จงกล อินน้อย, การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับครูการศึกษา นอกระบบในจังหวัดนราธิวาส. เข้าถึงเมื่อ 6 พฤษภาคม 2560. เข้าถึงได้จาก [Http://www.stou.ac.th/thai/grad_stdy/masters](http://www.stou.ac.th/thai/grad_stdy/masters).

ระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาสเพราะถือว่าเป็นเรื่องสำคัญต่อการพัฒนา ระบบการศึกษาและเป็นแนวทางในการพัฒนาสังคมและประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาวิจัยผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้

1. เพื่อทราบทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส
2. เพื่อทราบมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอ จังหวัด นราธิวาส
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส

คำถามของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการค้นหาคำตอบของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดข้อคำถามของการวิจัย ดังนี้

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัย อำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับใด
2. มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับใด
3. ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส มีความสัมพันธ์กันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องข้อคำถามของการวิจัย ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัย อำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับปานกลาง
2. มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอ จังหวัด นราธิวาส อยู่ในระดับปานกลาง
3. ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส มีความสัมพันธ์กัน

ขอบข่ายเชิงมโนทัศน์สรุป

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีเชิงระบบ (system approach) ของลูนเบิร์กและออร์นสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) ประกอบด้วยแนวคิดพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) ที่มีปฏิสัมพันธ์กับสภาวะแวดล้อม (context) ทั้งภายในและภายนอกองค์การ การจัดการคุณภาพการศึกษา ได้แก่ สภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม⁷ และการจัดการศึกษาเป็นองค์การระบบเปิดเช่นกัน โดยมีตัวป้อนในระบบการศึกษา คือ นโยบาย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยนำเข้าเหล่านี้เหล่านี้จะถูกปรับเปลี่ยนโดยกระบวนการ ได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการนิเทศ พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหาร ซึ่งจะทำได้ผลผลิต คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชน คุณภาพของมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส สูงขึ้น กลายเป็นข้อมูลย้อนกลับ

ทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารมีนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาวิจัย ได้แก่ แคทซ์ (Katz) กล่าวว่า ทักษะการบริหาร ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ทักษะด้านเทคนิค (technical skill) 2) ทักษะด้านมนุษย (human skill) 3) ทักษะด้านมโนภาพ (conceptual skill)⁸ ไวลส์ (Wiles) กล่าวว่า ทักษะทางการบริหารที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร 5 ประการ คือ 1) ทักษะในความเป็นผู้นำ (skill in leadership) 2) ทักษะในมนุษยสัมพันธ์ (skill in human relation) 3) ทักษะในกระบวนการกลุ่ม (skill in group process) 4) ทักษะในการบริหารบุคคล (skill in personal administration) 5) ทักษะในการประเมินผล (skill in evaluation)⁹ เดรกและโรว์ (Drake and Roe) ได้กล่าวถึงทักษะการบริหารที่สำคัญมี 5 ทักษะ คือ 1) ทักษะด้านความรู้ ความคิด (cognitive skills) 2) ทักษะด้านเทคนิค (technical skills) 3) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน (Education and instructional skills) 4) ทักษะด้านมนุษย (human skills) 5) ทักษะด้านมโนภาพ (conceptual skills)¹⁰

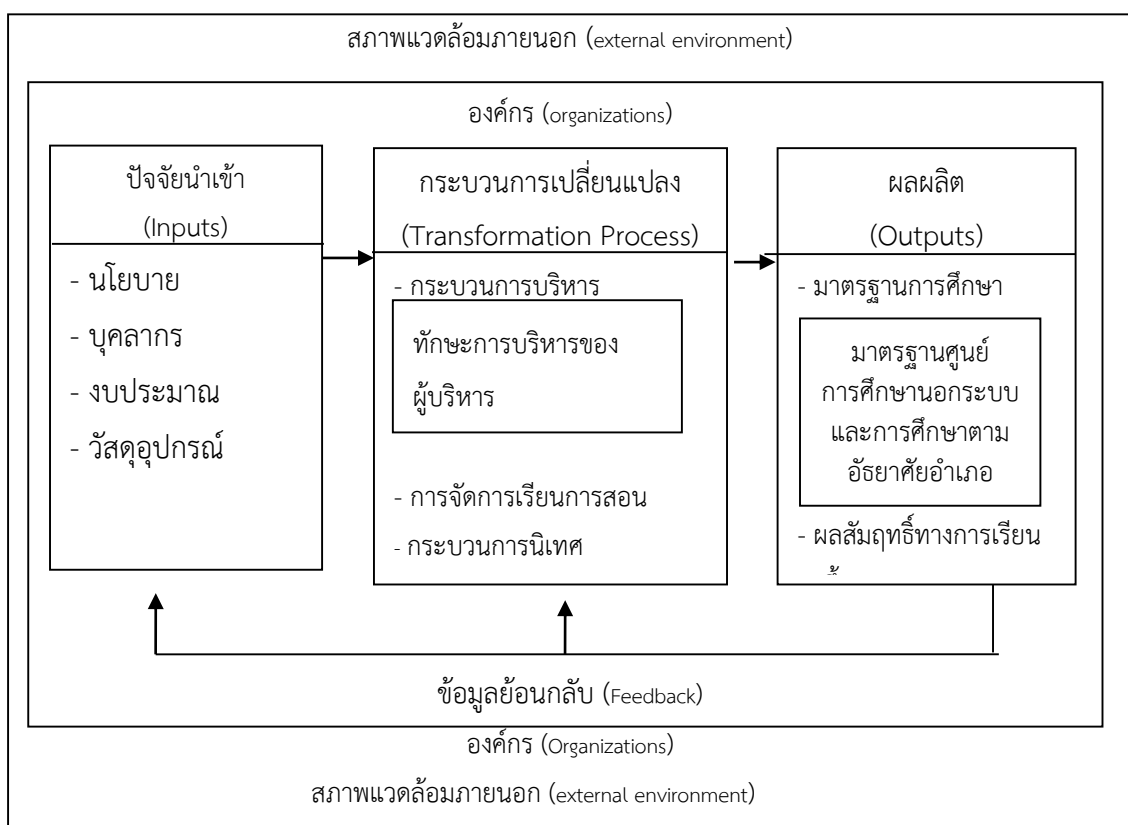
⁷ Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein, *Educational Administration: Concepts and Practices*, 6th ed. (CA: Wadworth Publishing, 2007), 31-33.

⁸ Robert L. Katz, "Skills of an Effective Administrator," *Harvard Business Review* 33 (January-February) (1955): 33-34.

⁹ Kimball Wiles, *Supervision for Better School*, 2nd ed. (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall, 1995), 125.

¹⁰ Thelbert L. Drake and H. Roe William, *The Principalship*, 3rd ed. (New York: Macmillan, 1986), 29-30.

สำหรับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ แนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้กำหนดไว้ในมาตรฐานที่ 5 การบริหารจัดการ มีตัวบ่งชี้ 6 ข้อ ได้แก่ 1) ผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร 2) คุณภาพของการบริหารจัดการ 3) คุณภาพของการพัฒนาบุคลากร 4) คุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 5) ระบบประกันคุณภาพภายใน 6) การจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ ดังปรากฏในแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 ขอบข่ายเชิงทฤษฎีของการวิจัย

ที่มา : Fred C. Lunenburg and Allan C. Ornstein, Educational Administration: Concepts and Practices, 5th ed. (CA: Wadworth Publishing, 2007) 31-33.

: Thelbert L. Drake and William H. Roe, The Principalship, 3rd ed. (New York: Macmillan, 1986), 29-30.

: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยต้นสังกัดสำหรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 20 เมษายน 2560. เข้าถึงได้จาก [from loe1.nfe.go.th/portal/lib/private/upload/615_.doc](http://loe1.nfe.go.th/portal/lib/private/upload/615_.doc)

ขอบเขตของการวิจัย

จากขอบข่ายของการวิจัย ผู้วิจัยสนใจศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐาน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาสในพื้นที่ผู้วิจัยสนใจที่จะ ศึกษาทักษะผู้บริหารตามแนวคิดของเดรกและโรว์ (Drake and Roe) ประกอบด้วย 5 ทักษะที่ ครอบคลุมถึงรายละเอียดเกี่ยวกับทักษะทางด้านต่างๆ ประกอบด้วย 1) ทักษะด้านความรู้ความคิด (cognitive skill) 2) ทักษะด้านเทคนิค (technical skill) 3) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน (educational and instructional skill) 4) ทักษะด้านมนุษย (human skill) 5) ทักษะด้านนิมภาพ (conceptual skill)¹¹ ส่วนมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ แนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้กำหนดไว้ดังนี้ ในมาตรฐานที่ 5 การบริหารจัดการ มีตัวบ่งชี้ 5 ข้อ ได้แก่ 1) ผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร 2) คุณภาพของการบริหารจัดการ 3) คุณภาพ ของการพัฒนาบุคลากร 4) คุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย 5) ระบบประกันคุณภาพภายใน 6) การจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ¹² มาเป็น ขอบเขตการวิจัย ดังแผนภูมิที่ 2

จากขอบเขตของการวิจัย ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทางทักษะการบริหารของผู้บริหารของ เดรกและโรว์ (Drake and Roe) ส่วนมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย- อำเภอ แนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ ดังแผนภูมิที่ 2

¹¹ ibid., 29-30.

¹² สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือประเมินคุณภาพสถานศึกษา โดยต้นสังกัด สำหรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ/เขต. เข้าถึงเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2560. เข้าถึงได้จาก <https://Loei.Nfe.Go.Th/Portal/Lib/Private/Upload/615.Doc>.

ทักษะการบริหารของผู้บริหาร (X_{tot})	มาตรฐานคุณวุฒิศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยอำเภอ (Y_{tot})
1. ทักษะด้านความรู้ความคิด (X_1) 2. ทักษะด้านเทคนิค (X_2) 3. ทักษะด้านการศึกษาและการสอน (X_3) 4. ทักษะด้านมนุษย (X_4) 5. ทักษะด้านมโนภาพ (X_5)	ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ 5 5.1 ผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร (Y_1) 5.2 คุณภาพของการบริหารจัดการ (Y_2) 5.3 คุณภาพของการพัฒนาบุคลากร (Y_3) 5.4 คุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (Y_4) 5.5 ระบบประกันคุณภาพภายใน (Y_5) 5.6 การจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ (Y_6)

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : Thelbert L. Drake and William H. Roe, **The Principalsip**, 3rd ed. (New York: Macmillan, 1986), 29-30.

: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ, **คู่มือประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยต้นสังกัดสำหรับการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต** [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 20 เมษายน 2560. เข้าถึงได้จาก from
loei.nfe.go.th/portal/lib/private/upload/615_.doc

นิยามศัพท์เฉพาะ

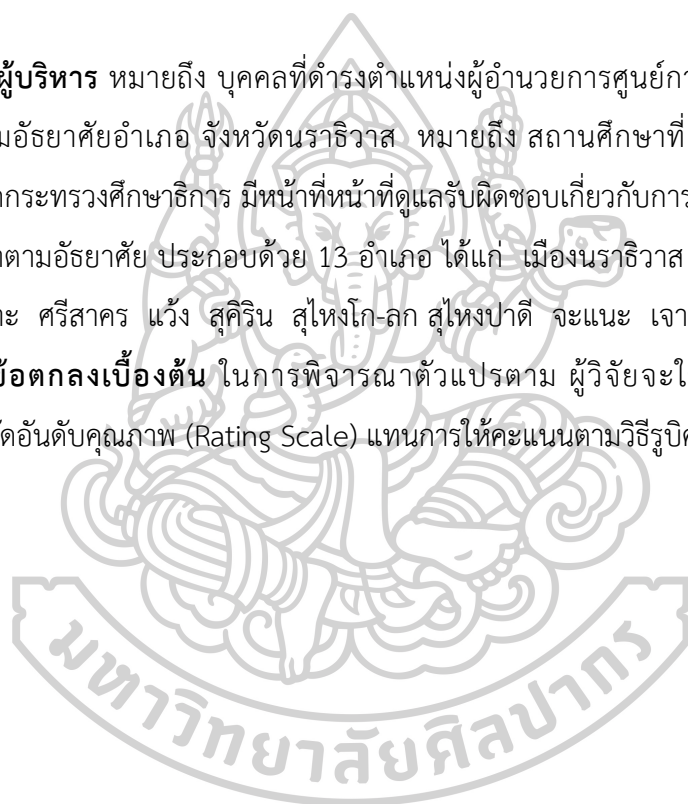
ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ดังนี้

ทักษะการบริหาร หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่ได้ใช้ความรู้ ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรให้คุ้มค่า บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสพผลสำเร็จ สำหรับการวิจัยครั้งนี้หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของเดอคและโรว์ (Drake and Roe) ประกอบด้วย 1) ทักษะด้านความรู้ความคิด (cognitive skill) 2) ทักษะด้านเทคนิค (technical skill) 3) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน (educational and instructional skill) 4) ทักษะทางด้านมนุษย (human skill) 5) ทักษะด้านมโนภาพ (conceptual skill)

มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอทุกแห่งและเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแลการตรวจสอบการประเมินผลและการประกันคุณภาพในมาตรฐานที่ 5 มีตัวบ่งชี้ 5 ข้อ ได้แก่ 1) ผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร 2) คุณภาพของการบริหารจัดการ 3) คุณภาพของการพัฒนาบุคลากร 4) คุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 5) ระบบประกันคุณภาพภายใน 6) การจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ

ผู้บริหาร หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส หมายถึง สถานศึกษาที่เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่หน้าที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย 13 อำเภอ ได้แก่ เมืองนราธิวาส ตากใบ บาเจาะ ยี่งอ ธารanggะ รือเสาะ ศรีสาคร แวง สุคีริน สุโหงโกลก สุโหงปาดี จะแนะ เจาะไอร้อง

ข้อตกลงเบื้องต้น ในการพิจารณาตัวแปรตาม ผู้วิจัยจะใช้ตัวบ่งชี้ประเมินด้วยกระบวนการจัดอันดับคุณภาพ (Rating Scale) แทนการให้คะแนนตามวิธีรูปที่มาตรฐานใช้

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษา ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์ การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และสาระสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐาน ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ตลอดจนงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ทักษะการบริหารของผู้บริหาร

หลักการแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหารงาน

นักวิชาการและนักการศึกษาให้ความหมาย ไว้ดังนี้

ไวลส์ (Wiles) กล่าวว่า ทักษะการบริหารที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร คือ 1) ทักษะในความเป็นผู้นำ (skill in leadership) 2) ทักษะในมนุษยสัมพันธ์ (skill in human relation) 3) ทักษะในกระบวนการกลุ่ม (skill in group process) 4) ทักษะในการบริหารบุคคล (skill in personal administration) 5) ทักษะในการประเมินผล (skill in evaluation)¹³

เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni) ได้กล่าวถึง การบริหาร ไว้ว่าเป็นกระบวนการของการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นและหรือโดยผู้อื่น เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ¹⁴

ไซมอน (Simon) กล่าวว่า การบริหาร คือศิลปะในการทำให้สิ่งต่างๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ โดยผู้บริหารไม่ต้องเป็นผู้ปฏิบัติเพียงแต่ใช้ศิลปะทำให้ผู้ซึ่งปฏิบัติงานจนเป็นผลสำเร็จ ตรงตามจุดมุ่งหมายขององค์การ หรือเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือก¹⁵

¹³ Wiles., 125.

¹⁴ Thomas J. Sergiovanni, Educational Governance and Administration (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, Inc., 1980)., 5.

¹⁵ Hebert A. Simon, Administrative Behavior (New York: Macmillan, 1976)., 1.

แคทซ์ (Katz) ได้วิเคราะห์ความรู้ความสามารถของผู้บริหาร โดยใช้วิธีการที่เรียกว่า “three skill approach” หรือ “แนวคิดสามทักษะ” พบว่าผู้บริหารจะประสบความสำเร็จมากกว่ากันหรือไม่ขึ้นอยู่กับทักษะสามประการคือ 1) ทักษะด้านเทคนิค (technical skill) หมายถึงความสามารถในการใช้เทคนิควิธีการที่เหมาะสมในการบริหารงานให้บรรลุผล ในปัจจุบันถือว่าการบริหารงานด้านเทคนิคที่สำคัญประกอบด้วย (1) ทักษะด้านการวางแผน (planning skill) (2) ทักษะทางด้านการกระบวนการกลุ่มและการติดต่อสื่อสาร (group process and communication skill) และ (3) ทักษะด้านการจัดการและการจัดองค์การ (management and organization skill) 2) ทักษะด้านมนุษย (human skill) หมายถึง ความสามารถในการเสริมสร้างพลังความร่วมมือระหว่างสมาชิกของหน่วยงาน 3) ทักษะด้านมโนภาพ (conceptual skill) หมายถึงความสามารถของผู้บริหารในการเข้าใจหน่วยงานในทุกลักษณะเห็นความสัมพันธ์ระหว่างงานและกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงาน รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับหน่วยงานอื่นๆ ทักษะนี้เป็นทักษะที่พัฒนาในตัวผู้บริหารได้ยากที่สุด และเป็นทักษะที่ผู้บริหารระดับหัวหน้าหน่วยงานจะขาดเสียมิได้กับการบริหารงาน ซึ่งผู้บริหารจะต้องใช้ทักษะนี้ในกิจกรรมสองอย่างคือ การตัดสินใจและการขจัดความขัดแย้ง¹⁶

สายทอง โปธิน้ำเที่ยง กล่าวว่า ทักษะยังเป็นความสามารถของบุคคลที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งได้นำเอาความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ มาปฏิบัติต่อการดำเนินงานในองค์กรได้อย่างชำนาญและมีประสิทธิภาพ¹⁷

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า ทักษะเป็นความสามารถเฉพาะ ความชำนาญ เชี่ยวชาญของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานในองค์กรเกิดประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ

ความหมายของทักษะการบริหารงาน

นักวิชาการและนักการศึกษาให้ความหมายของ ”ทักษะ” และ “ทักษะการบริหาร” ไว้ดังนี้

¹⁶ Katz., 33-42.

¹⁷ สายทอง โปธิน้ำเที่ยง, “ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มกรุงเทพมหานคร” (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550)., 27.

นิวแมน (Newman) ได้ให้ความหมายของ ทักษะการบริหารงาน (Administrative Skill) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหาร ในการทำงานหรือกระทำให้บรรลุสู่เป้าหมายปลายทางขององค์กร อย่างรวดเร็ว¹⁸

สโตนเนอร์ (Stoner) ให้ความหมายว่า การบริหาร เป็นกระบวนการของการวางแผน การจัดการ การแนะนำและการควบคุม โดยระดมทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งหมดในองค์กร มุ่งใช้เพื่อการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้¹⁹

ปีเตอร์ เอฟ ดรักเกอร์ (Peter F. Drucker) ประมาจารย์ทางการบริหารของสหรัฐอเมริกา กล่าวไว้ว่า คือ การทำให้งานต่างๆ ลุล่วงไปโดยอาศัยคนอื่นเป็นผู้ทำ²⁰

สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง ให้ความหมายของทักษะ หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เกี่ยวกับการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้อย่างชำนาญและเชี่ยวชาญในสิ่งนั้นๆ เป็นที่ยอมรับเชื่อถือของบุคคลอื่น²¹

แคทซ์ (Katz) ได้ให้ความหมายของทักษะ (Skill) หมายถึง ความสามารถในการเปลี่ยน ความรู้ความเข้าใจออกมาเป็นรูปของการกระทำ²²

สรุปว่า ทักษะ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงานด้วยความชำนาญ และเชี่ยวชาญ ซึ่งส่งผลให้การดำเนินงานในองค์กรเกิดประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ

ส่วนคำว่า “การบริหาร (Administration)” ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังต่อไปนี้

สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง ให้ความหมายของการบริหาร หมายถึง การจัดการทรัพยากรต่างๆ ขององค์กรอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์กร²³

¹⁸ William H. Newman, *Administrative Action : The Techniques of Organization and Management* (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice- Hall, Inc., 1963), 5.

¹⁹ James A.F. Stone, *Management* (New Jersey: Prentice – Hall, Inc, 1978), 8.

²⁰ Peter F. Drucker, *Management: Tasks. Responsibility. Practices* (London: Panbook Ltd, 1978), 9.

²¹ สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง., 28.

²² Robert L. Katz, "Skill of an Effective Administrator," *Harvard Business Review* 53 (September-October) (1974): 91.

²³ สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง., 28.

ไพเซย์ (Paisey) กล่าวว่า การบริหารเป็นสิ่งที่มิอยู่ในทุกหน่วยงานไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และเป็นกระบวนการในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่มาเกี่ยวกับ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร²⁴

ไซมอน (Simon) ได้ให้ความหมายของการบริหาร ว่า หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน²⁵

สรุปว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ความรู้และวิธีการต่างๆ ในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรให้คุ้มค่า บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสรุปได้ว่า “ทักษะการบริหาร” ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่ได้ใช้ความรู้ ความชำนาญและความเชี่ยวชาญในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรให้คุ้มค่าบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะการบริหารงาน

ความสำเร็จในการบริหารงานหน่วยงาน หรือองค์กร หรือสถานศึกษาสามารถพิจารณาได้จากความสำเร็จและประสิทธิผลของหน่วยงานหรือองค์กรหรือสถานศึกษานั้น และความสำเร็จของผู้บริหารโรงเรียนสามารถวัดได้จากประสิทธิผลของการจัดการศึกษาในโรงเรียน องค์ประกอบของความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารประการหนึ่ง ได้แก่ ทักษะการบริหารงาน ซึ่งเกิดจากการนำความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ มาดำเนินการจนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลทักษะการปฏิบัติงานของผู้บริหารจึงไม่ได้เกิดจากการมีสามัญสำนึกที่มีต่อความรับผิดชอบประสิทธิภาพ ซึ่งมีแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานได้มีนักวิชาการอธิบายไว้ดังนี้

ซีทเทอร์ลี (Sitterly) ได้กล่าวว่า ทักษะพื้นฐานของผู้บริหารมี 3 ทักษะคือทักษะทางเทคนิค ทักษะการทำงานร่วมกับคน และทักษะความคิดรวบยอด²⁶

แคทซ์ (Katz) ได้กล่าวว่า ทักษะเป็นความสามารถที่พัฒนาขึ้นได้ไม่จำเป็นต้องเป็นทักษะที่มีมาตั้งแต่กำเนิด และสามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานได้ ไม่ใช่ทักษะที่แฝงอยู่ในตัวและทักษะการ

²⁴ Alan. Paisey, *Organization and Management in School Perspectives for Practising Teachers and Governors*, 2nd ed. (London: Longman, 1992)., 3.

²⁵ Simon., 4.

²⁶ Connie Sitterly, *The Woman Manager: How to Develop Essential Skills for Success* (London: Kogan Page, 1993)., 22-23.

บริหารงานควรมี 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะทางเทคนิค ทักษะทางมนุษย์ ทักษะความคิดรวบยอด และ ได้ให้ความหมายทักษะแต่ละด้าน ดังนี้

1. ทักษะทางเทคนิค หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ และความชำนาญในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง การใช้วิธีการ กระบวนการ การปฏิบัติหรือการใช้เทคนิควิธี

2. ทักษะทางมนุษย์ หมายถึง ความสามารถในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการสร้างพลังแห่งความร่วมมือ เพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

3. ทักษะทางความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถในการมองเห็นภาพรวมขององค์การทั้งหมด รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆในองค์การได้อย่างชัดเจน และสามารถเข้าใจว่าถ้ามีการเปลี่ยนแปลงส่วนใดส่วนหนึ่งจะก่อผลกระทบต่อส่วนอื่นได้อย่างไร²⁷

นอกจากนี้ เฮอร์เชย์ และบลานชาร์ด (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2539 : อ้างอิงจากHersey; & Blandchard. 1982) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารนั้นมีใช้เฉพาะ 3 ทักษะเท่านั้น อาจจะมีทักษะอื่นๆ ที่จำเป็นอีกแต่จำเป็นอย่างน้อยที่สุด 3 ทักษะนี้อีกประเด็นหนึ่ง แคทซ์ ได้ใช้คำว่า ทักษะทางมนุษย์ (Human Skills) มีใช้ทักษะทางมนุษย์สัมพันธ์ (Human Relations Skills) ดังนั้น ทักษะทางมนุษย์สัมพันธ์จึงไม่ใช่ทักษะที่จำเป็นตามแนวคิดของแคทซ์ แต่เป็นทักษะที่จำเป็นตามแนวคิดของแคทซ์ คือทักษะทางมนุษย์และทักษะทางมนุษย์สัมพันธ์ อาจคล้ายกันอยู่บ้างแต่ไม่เหมือนกันทั้งหมด²⁸

สมคิด บางโม ได้ให้ความหมายของทักษะของผู้จัดการ หมายถึง ความรู้ความสามารถ การใช้ศาสตร์และศิลป์ ผลักดันให้กิจกรรมต่างๆในองค์กร ดำเนินไปสู่เป้าหมายและส่งผลให้งานประสบความสำเร็จ²⁹

จันทรานี สวงนนาม กล่าวว่า การบริหารงานโดยทั่วไปนั้น ผู้บริหารมักจะประสบปัญหาต่างๆ สาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาอาจมาจากการขาดทักษะในการบริหารงานของผู้บริหาร การขาดประสบการณ์และความเข้าใจสิ่งต่างๆ อันเป็นทักษะที่จำเป็นของผู้บริหารซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า

²⁷ Katz, "Skill of an Effective Administrator.", 60-61.

²⁸ Paul Hersey and Kenneth Blandchard, *Management of Organizational Behavior: Utilizing Human Resources* (Englewood Cliffs, N.J.: A Simon & Schmaste Company, 1993)., 8.

²⁹ สมคิด บางโม, *องค์กรและการจัดการ* (กรุงเทพฯ: บริษัทวิทยพัฒน์ จำกัด, 2550)., 76.

ทักษะที่จำเป็นของผู้บริหารมี 3 ด้าน คือ ทักษะทางเทคนิค ทักษะทางมนุษย์ และทักษะทางความคิดรวบยอด สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ทักษะทางเทคนิค (Technical Skill) คือ ความสามารถในการใช้ความรู้ วิธีการ เทคนิคและเครื่องมือที่จำเป็น เพื่อผลสำเร็จของงานที่ได้มาจากประสบการณ์การศึกษาและการฝึกอบรมให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทักษะทางมนุษย์ (Human Skill) คือ ความสามารถในการตัดสินใจทำงานร่วมกับผู้อื่น และทำให้ผู้อื่นให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ซึ่งได้แก่ การจูงใจคน และการประยุกต์ความเป็นผู้นำใช้ในการบริหาร

3. ทักษะทางความคิดรวบยอด (Conceptual Skill) คือ ความสามารถในการมององค์การได้อย่างทะลุปรุโปร่ง เพื่อให้้องค์การมีความสมบูรณ์โดยส่วนรวม ด้วยการทำให้การทำงานของแต่ละบุคคลเหมาะสมกับองค์การ ทักษะด้านนี้เป็นการยอมรับวัตถุประสงค์ขององค์การมากกว่าที่จะคำนึงถึงความต้องการของบุคคลใดบุคคลหนึ่งในองค์การ³⁰

นอกจากนี้ เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni) กล่าวถึงผู้บริหารโรงเรียนจะบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีทักษะสำหรับผู้บริหารหลายประการดังนี้

1. ทักษะด้านการเป็นผู้นำ เป็นทักษะพื้นฐานในการเป็นผู้นำทางการวางแผนการประสานงาน การติดต่อสื่อสาร การจัดการและการดำเนินงาน การมอบหมายงาน และการประเมินผล ทักษะในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง การบริหารงานเป็นทีม การตัดสินใจเป็นต้น ทักษะการเป็นผู้นำถือว่าเป็นยุทธวิธีการจัดการกับทุกสถานการณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายที่ผลงานขององค์การหรือหน่วยงานนั้น

2. ทักษะด้านมนุษย์สัมพันธ์ เป็นความสามารถในการเข้ากับบุคคลต่างๆ ในบางครั้งอาจจะเรียกว่า ทักษะในการครองคน ได้แก่ ทักษะในการติดต่อระหว่างบุคคล การประสานงาน การแสดงภาวะผู้นำ การจูงใจ การสร้างขวัญและกำลังใจ ความเข้าใจการทำงานของกลุ่มคน การจูงใจหรือชักจูงให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันทำงาน

3. ทักษะด้านบริหารงานบุคคล เป็นความสามารถทางการสนับสนุนพัฒนาบุคคลให้เจริญก้าวหน้าในอาชีพ

4. ทักษะด้านเทคนิค ได้แก่ ทักษะในการจัดหา การซื้อ การจ้าง การเงินและการบัญชีงานสารบรรณ งานบุคคล และการจัดระบบงาน

5. ทักษะด้านการศึกษา ได้แก่ ทักษะการสอน การวัดผลการศึกษา การนิเทศ การนำแหล่งวิทยาการมาใช้ให้เกิดประโยชน์

³⁰ จันทรานี สงวนนาม., 16-17.

6. ทักษะด้านการสร้างความคิด เป็นทักษะที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับผู้บริหาร เพราะเป็นทักษะในการคาดการณ์ล่วงหน้า การวิเคราะห์ปัญหาการบริหาร การวางแผน การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

7. ทักษะด้านการประเมินผล เป็นความสามารถด้านการประเมินผล ซึ่งอาจประเมินได้โดยการออกแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกต³¹

คุนซ์และเวห์ริส (Koontz & Wehrich) ได้การศึกษาเกี่ยวกับทักษะในการจัดการ และความต้องการขององค์กร คุนซ์มีทักษะ 4 ด้าน ทักษะ 3 ด้านแรก เป็นทักษะตามแนวคิดของแคทซ์ (Katz) และได้ขยายแนวคิดเกี่ยวกับทักษะออกเป็น 4 ด้าน คือ ทักษะทางการออกแบบ (Design Skill) เป็นทักษะที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาที่มีทักษะด้านการออกแบบก็จะสามารถใช้การออกแบบ เพื่อแก้ไขปัญหาวิธีใดวิธีหนึ่งให้ยุติปัญหาได้³²

ทักษะนั้นเป็นสิ่งที่ต้องมีในการปฏิบัติงาน ซึ่งทักษะจะเกิดขึ้นได้ด้วยการขวนขวายหาความรู้ และมีความสนใจที่จะเรียนรู้ในสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบต่างๆ พร้อมทั้งนำมาศึกษาและประยุกต์ใช้ให้บังเกิดผล ทักษะจึงเป็นคุณลักษณะสำคัญ สำหรับคุณสมบัติพิเศษ การปฏิบัติงานใดๆ หากคาดหวังจะให้ผลการปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลแล้ว จำเป็นที่ผู้ปฏิบัติงานคนนั้นจะต้องมีความชำนาญเป็นอย่างดีในสิ่งที่ตนปฏิบัติ คือ

ทักษะในการปฏิบัติงานของตน ในทำนองเดียวกัน ผู้บริหารที่ดีมีความสามารถในการบริหารงานจำเป็นต้องมีทักษะในการเป็นผู้นำ การบริหารงานนั้นจึงจะประสบผลสำเร็จด้วยดี

ความสำเร็จของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถพิจารณาได้จากประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้นๆ องค์ประกอบของความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหาร ได้แก่ ทักษะการบริหาร ซึ่งเกิดจากการนำความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ มาดำเนินการจนเกิดประสิทธิผลซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โรเบิร์ต แอล แคทซ์ (Robert L. Katz) โดยได้ศึกษาจากการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ สรุปได้ว่า นักบริหารที่ประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับทักษะพื้นฐาน 3 ประการ ซึ่งอาจจะฝึกฝนขึ้นมาได้ มิใช่บุคลิกภาพเฉพาะตนหรือโดยชาติกำเนิด ทักษะพื้นฐานทั้ง 3 ประการ ได้แก่

1. ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และความชำนาญในกิจกรรมเฉพาะอย่าง พร้อมทั้งมีความคล่องแคล่ว ในการใช้เครื่องมือและเทคนิควิธีการในการทำกิจกรรม

³¹ Thomas. Sergiovanni and Robert J. Strarat, *Supervision Human Perspective*, 3rd ed. (New York: McGraw-Hill, 1983), 119-120.

³² Harold Koontz and Wehrich Heinz, *Essentials of Management* (New York: McGraw-Hill, 1990), 6-7.

2. ทักษะด้านมนุษย (Human Skills) หมายถึง ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะด้านมนุษยช่วยให้ผู้บริหารทำงานกับปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการสร้างความร่วมมือของทีมงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร

3. ทักษะด้านโนภาพ (Conceptual Skills) หมายถึง ความสามารถในการประสานสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน สามารถมองเห็นองค์กรในภาพรวม เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างงานด้านต่างๆ ในองค์กรหรือหน่วยงานได้อย่างชัดเจน และการที่มีการเปลี่ยนแปลงในบางส่วนของงานจะมีผลกระทบต่อส่วนอื่นๆ ได้อย่างไรบ้าง รวมทั้งเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่ตนสังกัดกับหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งทักษะทั้ง 3 ด้านนั้น เป็นทักษะพื้นฐานของผู้บริหารที่จะต้องฝึกเป็นประจำเพื่อให้เกิดความชำนาญในการบริหารงาน³³

ต่อมา เดรกและโรว์ (Drake and Roe) ได้เสนอแนะว่า ทักษะที่จำเป็นในการบริหารสถานศึกษาหรือโรงเรียนนั้นควรมี 5 ทักษะ โดยเพิ่มจากทฤษฎี 3 ทักษะ ของ โรเบิร์ต แอล แคทซ์ (Robert L. Katz) อีก 2 ทักษะซึ่งทักษะที่เพิ่ม คือ ทักษะด้านการศึกษาและการสอน (Educational and instructional Skills) และทักษะด้านความรู้ความคิด (Cognitive Skills) ซึ่ง 2 ทักษะนี้ มีความหมายดังนี้

ทักษะด้านการศึกษาและการสอน (Educational and instructional Skills) หมายถึง ความเป็นผู้นำทางการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสอนและการเรียน มีภูมิความรู้และเป็นนักวิชาการที่ดีในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา

ส่วน ทักษะด้านความรู้ความคิด (Cognitive Skills) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถที่จะพัฒนาได้และเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างทักษะในด้านอื่นๆ ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถเป็นผู้นำทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพได้ ถ้าปราศจากความรู้และไม่สามารถใช้ความรู้ในทางที่มีความหมายได้สร้างสรรค์³⁴

ทักษะการบริหารงาน

เดรก และ โรว์ (Drake and Roe) ได้ให้ความหมายและแนวคิดของทักษะการบริหารงาน ได้แก่ ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านมนุษย และทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะทั้ง 5 ด้านนี้ มีนักวิชาการได้ให้ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหารงานในแต่ละด้านไว้ ดังนี้

³³ Katz, "Skill of an Effective Administrator.", 90-102.

³⁴ Drake and William., 30.

ทักษะด้านความรู้ความคิด (Cognitive Skills)

การทำงานในปัจจุบันผู้บริหารเป็นกลไกที่สำคัญในการผลักดันงานต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การบริหารการศึกษาจะมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลดีนั้นผู้บริหารต้องมีความรู้ความชำนาญและมีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหาร ซึ่งความรู้ที่ผู้บริหารควรมีนั้น ได้แก่ ความรู้ด้านหลักสูตรและการสอน ด้านระเบียบและกฎหมายการศึกษา ด้านหลักการและทฤษฎีการบริหาร และความรู้ด้านระบบการบริหารแห่งชาติ

เดรก และโรว์ (Drake & Roe) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับทักษะทางความรู้ความคิดว่าผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความคิด มีสติปัญญา และมีวิสัยทัศน์ ซึ่งทักษะทางด้านนี้เป็นทักษะพื้นฐานของผู้บริหาร³⁵

ทิตนา แชมมณี และคนอื่นๆ กล่าวว่า ในการคิดบุคคลจำเป็นต้องมีทักษะพื้นฐานหลายประการในการดำเนินความคิด อาทิเช่น ความสามารถในการจำแนกความสามารถในการจัดกลุ่ม ความสามารถในการสังเกต การรวบรวมข้อมูล และการตั้งสมมติฐานซึ่งโดยทั่วไปแล้วมีการจัดทักษะการคิดไว้ 2 ระดับ ได้แก่ ทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน และทักษะการคิดขั้นสูง ซึ่งแต่ละชั้นมีรายละเอียด ดังนี้

1. ทักษะการคิดขั้นพื้นฐานที่สำคัญคือ ทักษะการสื่อสาร ได้แก่ การฟัง การจำ การอ่าน การรับรู้ การเก็บความรู้ การดึงความรู้ การจำได้ การใช้ความรู้ การอธิบาย การทำความเข้าใจการบรรยาย การพูด การเขียน และการแสดงออก และทักษะที่เป็นแกนหรือทักษะขั้นพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ การสังเกต การสำรวจ การตั้งคำถาม การรวบรวมข้อมูล การจัดหมวดหมู่การตีความ การเชื่อมโยง การใช้เหตุผล การระบุ การอ้างอิง การแปลความหมาย การขยายความและการสรุปความ

2. ทักษะการคิดขั้นสูง ที่สำคัญมีดังนี้ การนิยาม การผสมผสาน การสร้าง การปรับโครงสร้าง การหาความเชื่อพื้นฐาน การวิเคราะห์ การจัดระบบ การจัดโครงสร้าง การหาแบบแผนการทำนาย การตั้งสมมติฐาน การกำหนดเกณฑ์ การประยุกต์ การทดสอบสมมติฐานและการพิสูจน์³⁶

สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง ให้แนวคิดว่า ทักษะทางความรู้ความคิด เป็นความรู้และความชำนาญในการใช้ความรู้ ความคิด ปัญญา และวิสัยทัศน์ในการบริหารงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานให้ทันต่อโลกทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน³⁷

³⁵ ibid., 30.

³⁶ ทิตนา แชมมณี และคนอื่นๆ, "การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด," วารสารครุศาสตร์ (กรกฎาคม-ตุลาคม) (2540): 45-47.

³⁷ สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง., 41.

จึงสรุปได้ว่า ทักษะทางความรู้ความคิด หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้ ความคิด สติปัญญา และวิสัยทัศน์ ในการบริหารงานของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพ บังเกิดประสิทธิผล และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills)

ทักษะทางเทคนิคเป็นความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้ วิธีการ เทคนิคเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง ทักษะทางด้านเทคนิคเกิดจากประสบการณ์ การศึกษา และการฝึกอบรม ทักษะทางด้านเทคนิคจึงเป็นเทคนิคในการทำงานกับสิ่งของ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้บริหาร เพราะจะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ นักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทักษะด้านเทคนิค เนื่องจากทักษะด้านเทคนิค เป็นทักษะที่สำคัญมากเช่นกัน การที่ผู้บริหารจะสามารถบริหารงานให้มีประสิทธิภาพได้นั้น จำเป็นต้องใช้ทักษะด้านนี้เข้ามาเป็นองค์ประกอบ เพื่อนำกลยุทธ์และวิธีการต่างๆ เข้ามาสอดแทรกเพื่อการบริหารงานให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ

แคทซ์ (Katz) ได้กล่าวว่า ทักษะด้านเทคนิค เป็นความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้ กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ วิธีทำ เทคนิคเฉพาะอย่าง และการใช้เครื่องมือต่างๆ ที่จะเป็นการปฏิบัติงาน โดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ การฝึกปฏิบัติ การศึกษาเพิ่มเติม และการฝึกอบรม เพราะความสามารถของผู้บริหารที่เกิดจากความชำนาญนั้นเป็นสิ่งที่สามารถฝึกฝนได้³⁸

เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni) กล่าวว่า ทักษะด้านเทคนิค หมายถึง ทักษะที่ผู้บริหารมีความเข้าใจวิธีการ กระบวนการและเทคนิคด้านการศึกษา ทักษะด้านเทคนิคไม่ใช่ทักษะด้านการสอน แต่เป็นทักษะที่ครอบคลุมถึงความรู้เฉพาะอย่าง เช่น การเงิน การบัญชี การจัดการ การจัดซื้อจัดจ้าง การก่อสร้าง และการสำรวจรักษา เป็นต้น³⁹

ต่อมา แฮร์ริส (Harris) ได้นำทักษะด้านเทคนิคของ แคทซ์ (Katz) มาขยายความว่า ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) ได้แก่ การพูด (speaking) การเขียน (Writing) การอ่าน (Reading)

³⁸ Katz, "Skill of an Effective Administrator.", 90-102..

³⁹ Sergiovanni and Stratat., 1983.

การฟัง (Listening) การจัดลำดับเรื่อง (Outlining) การเขียนแผนภูมิ (Graphing) การวาดภาพ (sketching) การคำนวณ (Computing) และการเป็นประธานที่ประชุม (Chairing a meeting)⁴⁰

โบวี และคณะ (Bovee and other) ซึ่งเป็นนักวิชาการทางด้านธุรกิจได้เสนอแนวคิดที่ว่า ทักษะด้านเทคนิค เป็นทักษะที่ต้องใช้เครื่องมือ เทคนิค และความรู้ ความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน เฉพาะด้านเป็นพิเศษ ผู้จัดการต้องพัฒนาเทคนิคด้านเทคนิคอยู่ตลอดเวลา โดยการศึกษาและการปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ⁴¹

เฮอร์เชย์ และ บลันชาร์ด (Hersey and Blanchard) ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะด้านเทคนิค เป็นความสามารถในการใช้ความรู้ วิธีการ เทคนิค และสิ่งที่เป็นจำเป็นสำหรับภาระหน้าที่โดยเฉพาะซึ่ง เกิดจากการศึกษาประสบการณ์ และการฝึกอบรม⁴²

สายทอง โปธิน้ำเที่ยง ให้ความเห็นที่เห็นว่า ทักษะทางเทคนิค หมายถึง ความสามารถของ ผู้บริหารในการใช้ความรู้ วิธีการ เทคนิค เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติภารกิจอย่างใด อย่างหนึ่งอย่างเชี่ยวชาญและชำนาญ พร้อมทั้งสามารถแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁴³

การที่ผู้บริหารสามารถทำงานที่เกี่ยวกับกิจกรรมเฉพาะอย่างเป็นวิธีการ กระบวนการ และเทคนิค โดยอาศัยความรู้ การวิเคราะห์และการรู้จักใช้เครื่องมือในการปฏิบัติงาน ทักษะที่เรียนรู้ ได้ด้วยการปฏิบัติระหว่างการฝึกหรือเตรียมตัวเป็นผู้บริหาร เช่นการรู้จักตารางการทำงาน การทำ ทะเบียนนักเรียน เข้าใจแบบฟอร์มการทำบัญชีต่างๆ เทคนิคการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่อง คอมพิวเตอร์ ทักษะนี้ถึงแม้จะจำเป็นน้อยสำหรับผู้บริหารเพราะไม่ต้องลงมือปฏิบัติเอง แต่จำเป็นต้อง รู้และเข้าใจเพื่อตรวจสอบงาน และสร้างศรัทธาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ทักษะด้านนี้สอนและศึกษาได้ง่าย

สรุปได้ว่า ทักษะทางเทคนิค หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้ความ ชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ในการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง รวมถึงความรู้ ความสามารถในการใช้ เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ เทคนิค วิธีการในการบริหารให้เกิดผลสำเร็จ และสามารถแนะนำให้ผู้อื่น ปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

⁴⁰ Ben M. Harris, *Supervisory Behavior in Education* (Englewood Clif: Prentice – Hall, 1963)., 15-16.

⁴¹ Courtiand L. Bovee and and others., *Management* (New York: McGraw – Hill, Inc., 1993)., 21-23.

⁴² Hersey and Blandchard., 8.

⁴³ สายทอง โปธิน้ำเที่ยง., 39.

ทักษะด้านการศึกษาและการสอน (Educational and Instructional skills)

ทักษะทางการศึกษาและการสอนเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญในการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารควรที่จะต้องวางแผนและอำนวยความสะดวกในการเปลี่ยนแปลงความต้องการและความพึงพอใจของมนุษย์ตลอดเวลา โดยการหากระบวนการทางธุรกิจ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะมากระตุ้นความต้องการให้เกิดความพอใจ ซึ่งจะเรียกว่า “กลยุทธ์ทางการตลาด และการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน” จากแนวคิดของ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2539: 5) สอดคล้องกับ แนวคิดของเดรกและโรว์ (Drake; & Roe. 1986: 29) ได้ให้ความหมายของทักษะทางการศึกษาและการสอนว่าเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในฐานะเป็นผู้นำทางการศึกษา ซึ่งจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ การสอนและการเรียน จะต้องเป็นผู้มีภูมิรู้และเป็นนักวิชาการที่ดี⁴⁴

จันทรานี สงวนนาม ได้กล่าวว่า ทักษะทางการศึกษาและการสอนนั้นเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาไม่เข้าใจการศึกษาก็ย่อมจะบริหารงานให้มีประสิทธิผลได้ยาก ซึ่งสถานศึกษาหรือโรงเรียนเป็นองค์การทางการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะและมีความแตกต่างจากองค์การประเภทอื่น นอกจากนี้ผู้บริหารจำเป็นจะต้องเป็นผู้นำทางการสอน (Instructional Leader) ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายจะต้องมีทักษะทางการศึกษาและการสอนเป็นอย่างดี⁴⁵

สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง กล่าวว่า ทักษะทางการศึกษาและการสอน หมายถึง ความรู้และความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการเป็นผู้นำทางการศึกษา เป็นผู้มีความรู้และเป็นนักวิชาการที่ดี ในการใช้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนและการสอน ถ่ายทอด เสนอแนะแก่บุคลากรในโรงเรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการเรียนการสอน เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าทางวิชาการมีการติดตามกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาอย่างใกล้ชิด และสามารถใช้อ้อมลูย้อนกลับกับคณะครูได้เหมาะสม⁴⁶

ฮาร์ทลีย์ (Hartley) ได้ให้คำจำกัดความการตลาดว่า การตลาด หมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ โดยมุ่งถึงการตอบสนองความต้องการและความพอใจต่าง ๆ ของมนุษย์⁴⁷

⁴⁴ Drake and William., 30.

⁴⁵ จันทรานี สงวนนาม., 19.

⁴⁶ สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง., 37.

⁴⁷ Hartley, *Marketing Fundamentals* (New York: Harper & Row Publishers, 1983), 5.

คอตเลอร์ (Kotler) ได้ให้คำจำกัดความการตลาดไว้ว่า การตลาดเป็นกระบวนการทางสังคม ซึ่งทำให้บุคคลและกลุ่มบุคคลได้สิ่งที่เขาจำเป็นและต้องการโดยอาศัยกระบวนการการผลิตและการแลกเปลี่ยน⁴⁸

สรุปได้ว่า ทักษะทางการศึกษาและการสอน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการเป็นผู้นำทางการศึกษาทางด้านการเรียนการสอน มีความรู้และเป็นนักวิชาการมีความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอน นิเทศการสอน ติดตามการเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษา ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองด้านวิชาการและวิทยฐานะและสามารถแนะนำให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

ทักษะด้านมนุษย์ (Human Skills)

ทักษะทางมนุษย์ เป็นทักษะที่มีความสำคัญในการบริหารเป็นทักษะที่ผู้บริหารจำเป็นจะต้องนำมาใช้ในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพในทุกระดับ ผู้บริหารที่ใช้ทักษะทางมนุษย์จะสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากผู้บริหารจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่หลากหลาย ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาของผู้บริหาร ผู้ใต้บังคับบัญชา คือ ครูและบุคลากรในโรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครอง ซึ่งผู้บริหารจะต้องเรียนรู้ ศึกษาพฤติกรรมของคนทุกประเภทที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นความสามารถในการกระตุ้นส่งเสริมให้คนใช้ความพยายามของเขาอย่างเต็มที่เพื่องานและทุ่มเทให้กับองค์การที่เขาสังกัดอยู่ ทักษะนี้ยังรวมถึงการสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในทางที่พึงประสงค์ ใช้วิธีการที่ไม่กระทบกระเทือนต่อขวัญและกำลังใจของบุคลากรในองค์การและเป็นวิธีที่ทุกคนเข้าใจชัดเจน พร้อมกับช่วยให้บุคลากรเหล่านั้นเกิดความมั่นใจว่าเขาสามารถปฏิบัติงานได้

จากแนวคิดของ เดรกและโรว์ (Drake & Roe) กล่าวว่า ทักษะทางมนุษย์เป็นทักษะที่ช่วยให้ผู้บริหารทำงานกับปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการสร้างพลังแห่งความร่วมมือของทีมงานเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ⁴⁹

สายทอง โพรธีน้ำเที่ยง กล่าวว่า ทักษะทางมนุษย์ หมายถึง ความสามารถในการทำงานกับคน การใช้คนเพื่อปฏิบัติภารกิจ สามารถเข้าใจความต้องการของบุคคลผู้ร่วมงาน ประสานความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน รู้จักการสร้างขวัญกำลังใจ ให้การยกย่องและชมเชยกระตุ้นให้เกิดความรักสามัคคีในองค์กร ประหนึ่งว่าทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน เพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การ⁵⁰

⁴⁸ Phillip Kotler, *Marketing Essentials* (New Jersey: Prentice-Hall, 1984)., 4.

⁴⁹ Drake and William., 29-30.

⁵⁰ สายทอง โพรธีน้ำเที่ยง., 36.

เซอร์จิโอวานนี (Sergiovanni) กล่าวว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยคำนึงถึงพื้นฐานของบุคคล และการอยู่ร่วมกันในกลุ่ม สิ่งที่สำคัญต่อทักษะนี้อย่างยิ่งได้แก่ ความเข้าใจตนเองและการยอมรับเป็นอย่างดี และเห็นคุณค่าความสำคัญของบุคคล ความหนักแน่นและความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซึ่งเป็นความรู้พื้นฐานที่ครอบคลุมถึงความเข้าใจในทักษะสำหรับผู้บริหาร เช่น การสร้างแรงจูงใจ การพัฒนาบุคลิกกลุ่มพลวัต ความต้องการของมนุษย์ การสร้างขวัญและกำลังใจ การจัด การความขัดแย้งและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์มีความสำคัญต่อผู้บริหารที่จะนำไปสู่ ความสำเร็จ⁵¹

แฮร์ริส (Harris) มีความเห็นเช่นเดียวกัน พร้อมทั้งขยายความว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skill) ได้แก่ ความเข้าอกเข้าใจ (Empathizing) การรู้จักสัมภาษณ์ (Interviewing) การรู้จักสังเกต (Observing) การรู้จักการนำอภิปราย (Leading Discussion) ความสามารถสะท้อนความรู้สึก และความคิด (Reflecting Feeling and Ideas) การมีส่วนร่วมในการอภิปราย (Participating in Discussion) และการแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)⁵²

จันทรานี สวงนาม ได้กล่าวไว้ให้หลักมนุษยสัมพันธ์ของผู้บังคับบัญชาว่า “ควรปฏิบัติตนต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน คือ มีความเข้าใจและเปิดเผย ติดตามและให้คำแนะนำในการทำงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาตามสมควร ไม่ค่อยจับผิดผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่ทั้ขมเมื่อเห็นว่าทำงานผิดพลาด รู้จักให้อภัย”⁵³

สรุปได้ว่าทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น มีความจริงใจ ให้ความสำคัญกับคนทุกคนมีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กรโดยอาศัยหลักการด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความรู้และความเข้าใจถึงความต้องการ พฤติกรรมของบุคคล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและบรรลุเป้าหมายขององค์กร

ทักษะด้านมโนภาพ (Conceptual Skills)

ทักษะด้านมโนภาพเป็นความสามารถในการมองเห็นภาพรวมขององค์กรทั้งหมด รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่างๆ ในองค์กรได้อย่างชัดเจน ซึ่งผู้บริหารจะต้องเป็นผู้กำหนดและวางแผนงานในองค์กร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสามารถเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ที่เข้ามากระทบต่อส่วนอื่นๆ ขององค์กรได้และสามารถเข้าใจว่าถ้ามีการ

⁵¹ Sergiovanni and Stratat., 334-335.

⁵² Harris., 15-16.

⁵³ จันทรานี สวงนาม., 219.

เปลี่ยนแปลงส่วนใดส่วนหนึ่งจะก่อผลกระทบต่อส่วนอื่นๆ ได้อย่างไร ทักษะด้านมโนภาพตามแนวคิดของ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ เดรก และโรว์ (Drake & Roe) กล่าวว่าทักษะด้านมโนภาพเป็นความสามารถที่จะประสานสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน และสามารถที่จะมองเห็นองค์การในภาพรวม ซึ่งผู้บริหารจำเป็นจะต้องรู้ถึงการพึ่งพาอาศัยกันของส่วนต่างๆ หรือหน้าที่ต่างๆ ขององค์การ และเข้าใจความซับซ้อนขององค์การทั้งหมด มีความสามารถในการมององค์การในภาพรวมเหมือนกับการมองของนกที่มองลงมาจากที่สูง มองเห็นองค์การทั้งหมด สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ภายในองค์การหรือเรียกว่า “ทักษะทางมโนมิติ”⁵⁴

จันทรานี สงวนน ให้ความหมายของทักษะด้านมโนภาพ ไว้ว่าเป็นความสามารถในการมององค์การได้อย่างทะลุปรุโปร่ง เพื่อให้้องค์การมีความสมบูรณ์โดยส่วนรวม ด้วยการทำให้การทำงานของแต่ละบุคคลเหมาะสมกับองค์การ⁵⁵

สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง กล่าวว่า ทักษะด้านมโนภาพ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการมองเห็นภาพรวมขององค์การ และเข้าใจความซับซ้อนในโครงสร้างภารกิจของการบริหารงานโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการอันเป็นภารกิจและนโยบายการจัดการศึกษาอันดับแรกที่สำคัญ มีความสามารถในการประสานงานด้านต่างๆ เข้าด้วยกันและเข้าใจการเปลี่ยนแปลงในส่วนหนึ่งว่าจะมีผลกระทบต่อส่วนอื่นๆ ขององค์การได้ทันทั่วทั้ง⁵⁶

คุนซ์ และเวียร์ริช (Koontz & Weirich) กล่าวว่า ทักษะทางด้านความรู้ความคิดเป็นความสามารถในการออกแบบ (Design Skills) ที่สามารถใช้ในการออกแบบ เพื่อแก้ปัญหาได้ และควรฝึกทักษะนี้ให้เกิดความเชี่ยวชาญในการบริหาร⁵⁷

แคทซ์ (Katz) ได้กล่าวถึงทักษะทางด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) ว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญสำหรับผู้บริหารระดับสูง ทักษะด้านนี้เป็นเครื่องมือที่สำคัญ สำหรับการตัดสินใจในเรื่องนโยบาย และการปฏิบัติงานในขอบข่ายกว้าง ๆ ผู้บริหารระดับต้นและระดับกลาง ทักษะด้านนี้จะมีความสำคัญน้อยลงในการบริหาร⁵⁸

⁵⁴ Drake and William., 29.

⁵⁵ จันทรานี สงวนนาม., 15.

⁵⁶ สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง., 34.

⁵⁷ Koontz and Heinz., 6-7.

⁵⁸ Katz, "Skill of an Effective Administrator.", 90-102.

อนาลูย (Analoui) กล่าวว่าคุณลักษณะของทักษะทางด้านความคิดรวบยอด เป็นความสามารถของผู้บริหารชั้นสูง ซึ่งได้แก่ ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving Skills) ทักษะในการค้นพบวิธีแก้ปัญหา (Problem Finding Skills) ทักษะการค้นพบโอกาส (Opportunity Finding Skills) และทักษะการนำไปใช้⁵⁹

แฮริส (Harris) กล่าวว่า ทักษะทางด้านความคิดรวบยอด ประกอบด้วย

1. การมองเห็นภาพพจน์โดยส่วนรวม
2. การวิเคราะห์
3. การวินิจฉัย
4. การรู้จักสังเคราะห์
5. การรู้จักวิพากษ์วิจารณ์
6. การรู้จักถาม⁶⁰

ทิตนา แคมมณี และคนอื่น ๆ ได้กล่าวว่า ในการคิดบุคคลจำเป็นต้องมีทักษะพื้นฐานหลายประการในการดำเนินการคิด อาทิ เช่น ความสามารถในการจำแนก ความสามารถในการจัดกลุ่มความสามารถในการสังเกต การรวบรวมข้อมูล และตั้งสมมติฐาน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วมีการจัดทักษะการคิดไว้ 2 ระดับ ได้แก่ ทักษะการคิดด้านพื้นฐานและทักษะการคิดขั้นสูง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน ที่สำคัญ คือ ทักษะการสื่อสาร ได้แก่ การฟัง การจำการอ่าน การรับรู้ การเก็บความรู้ การดึงความรู้ การจำได้ การใช้ความรู้ การอธิบาย การทำความเข้าใจ การบรรยาย การพูด การเขียนและการแสดงออก และทักษะที่เป็นแกนหรือทักษะขั้นพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ การสังเกต การสำรวจ การตั้งคำถาม การรวบรวมข้อมูล การจัดหมวดหมู่ การตีความ การเชื่อมโยง การใช้เหตุผล การระบุ การจำแนกความแตกต่าง การจัดลำดับ การเปรียบเทียบ การอ้างอิง การแปลความ การขยายความ และการสรุปความ

2. ทักษะการคิดขั้นสูง ที่สำคัญมีดังนี้ การนิยาม การผสมผสาน การสร้าง การปรับโครงสร้าง การหาความเชื่อพื้นฐาน การวิเคราะห์ การจัดระบบ การจัดโครงสร้าง การหาแผนแบบ การทำนาย การตั้งสมมติฐาน การกำหนดเกณฑ์ การประยุกต์ การทดสอบสมมติฐานและการพิสูจน์⁶¹

⁵⁹ Analoui F. Senior, *Managers and Their Effectiveness* (Gateshead: Athenaeum Press, 1997)., 56.

⁶⁰ Harris., 15-16.

⁶¹ ทิตนา แคมมณี และคนอื่น ๆ., 45-47.

สรุปได้ว่าทักษะด้านมโนภาพ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการมองเห็นภาพรวมในองค์กร เข้าใจความซับซ้อนขององค์กรทั้งหมด สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ภายในองค์กร ซึ่งผู้บริหารจะต้องเป็นผู้กำหนดและวางแผนงานในองค์กร เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อองค์กร

มาตรฐานศูนย์การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

การศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ในการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจะมีประเด็นดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียน

เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานในรูปแบบของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียนทั้งจากภาครัฐและเอกชนแต่เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสขาดโอกาสและพลาดโอกาสส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในถิ่นทุรกันดารซึ่งการศึกษาในระบบโรงเรียนไม่สามารถให้บริการได้ทั่วถึงจึงจำเป็นต้องได้รับการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมคือ การศึกษาออกโรงเรียน เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นได้รับสิทธิและโอกาสเสมอกันโดยเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับกลุ่มเป้าหมายผู้อยู่นอกโรงเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายสามารถเลือกเรียนตามศักยภาพความสามารถความต้องการและความพร้อมของตนเองได้มีทั้งแผนการเรียนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและแผนการเรียนเพื่อประกอบอาชีพ นอกจากนี้ยังให้โอกาสผู้เรียนเทียบโอนความรู้ประสบการณ์และการทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชนของตนเองซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของชุมชนด้วยเหตุนี้การจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนจึงดำเนินการในปัจจุบันได้ในลักษณะรูปแบบต่างๆที่หลากหลาย ดังนี้⁶²

1.1 กิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนจัดโดยรูปแบบในระบบโรงเรียนกิจกรรมที่จัดให้เป็นหลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาใช้วิธีการเรียนแบบชั้นเรียนซึ่งเป็นวิธีเรียนที่ผู้เรียนเรียนรู้จากครูและสื่อต่างๆในรูปแบบชั้นเรียนมีการวัดผลประเมินผลระหว่างเรียนมีคะแนนเก็บสะสมและมีคะแนนวัดผลปลายภาคลักษณะ

⁶² กรมการศึกษาออกโรงเรียน, รายงานการจัดการศึกษาในชุมชน (กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์, 2544), 10.

การจัดการศึกษาดังกล่าวเรียกว่าใหญ่ดำเนินงานในสถานที่ของเครือข่ายต่างๆได้แก่โรงเรียนเรือนจำ สถานพินิจหรือจะหารสุราและวัด ฯลฯ

1.2 กิจกรรมการศึกษาศาสนาพื้นฐานจัดแบบนอกระบบโรงเรียนและตามอัธยาศัยเป็น กิจกรรมศึกษาที่มีรูปแบบและหลักสูตรการศึกษาตามความต้องการและความพร้อมของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะผู้ชายถูกกระทำการศึกษาในโอกาสทางการศึกษารวมทั้งประชาชนทั่วไปที่ต้องการพัฒนา ศักยภาพของตนเองทั้งนี้การศึกษาขั้นพื้นฐานแบบนอกระบบโรงเรียนมีกิจกรรมการเรียนการสอน รูปแบบต่างๆดังนี้

1.2.1 การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนทางไกลเป็นรูปแบบการจัดการ การศึกษาที่เอื้อต่อผู้มีอาชีพซึ่งไม่มีเวลาเข้าเรียนได้ทุกวันเช่นผู้ที่ทำงานในโรงงานบริษัทห้างร้านสินค้า เกษตรกรเป็นต้นผู้เรียนศึกษาหาความรู้จากสื่อต่างๆด้วยตนเองพบกลุ่มเพื่อรวมสามกิจกรรมโดยมีครู ประจำศูนย์การเรียนชุมชนเป็นที่ปรึกษาเป็นผู้แนะแนวและจัดบริการสื่อสารแก่ผู้เรียน มีการสอน เสริมโดยวิทยากรมีการวัดผลระหว่างเรียนและคะแนนวัดผลปลายภาคเรียน

1.2.2 การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญวิธีเรียนด้วยตนเองเป็นการจัดการศึกษาที่ หมอสงักรักภูเรียนที่สามารถศึกษาได้ด้วยตนเองมีอาจารย์ประจำกลุ่มเป็นที่ปรึกษามีการสอบวัดผล ปลายภาคเรียนไม่มีใครเก็บสะสมระหว่างเรียน

1.2.3 การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานเน้นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ กลุ่มเป้าหมายที่รู้หนังสือให้มีทักษะภาษาไทยทั้งสี่ด้านคือฟังพูดอ่านเขียนได้รวมทั้งคิดเลขเป็นและ ตระหนักถึงปัญหาของชุมชนโดยมีครูอาสาหรือครูชาวบ้านเป็นผู้สอน

1.2.4 การศึกษาในรูปแบบศูนย์การเรียนชุมชนชาวไทยภูเขาแม่ฟ้าหลวงเป็นการจัด การศึกษาให้กับกลุ่มชาวไทยภูเขาทั้งเด็กและผู้ใหญ่ในสามภาษาเป็นภาษาไทยได้สี่ด้านคือฟังพูดอ่าน เขียนและมีความรู้ในระดับประถมศึกษาโดยตระหนักถึงความเป็นไทยการแก้ปัญหาของชุมชนและ ความมั่นคงของชาติภาษาเป็นผู้สอน

1.2.5 การศึกษาในหลักสูตรหารับปั้นบารุงเง็บปอสองเป็นการจัดการศึกษาให้กับ กลุ่มชาวมุสลิมในภาคใต้ที่เป็นผู้ใหญ่ให้สามารถสื่อสารเป็นภาษาไทยได้ครบทั้งสี่ด้านคือฟังพูดอ่าน เขียนและคณิตศาสตร์โดยบูรณาการกับวิถีชีวิตประเพณีวัฒนธรรมให้ตระหนักถึงความเป็นไทยรวมทั้ง การแก้ปัญหาของชุมชนและความมั่นคงของชาติดูเรียนจบไปจะมีความรู้ในระดับปอสองโดยมีครูอาสา เป็นผู้สอน

1.2.6 การศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพปอวอขอ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นให้มีการปฏิบัติจริงในสถานประกอบการโดยมีวิทยากรท้องถิ่นและ วิทยากรจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนและเป็นการให้โอกาสชีวิตของตนเองให้สูงขึ้นระดับ การศึกษากระบวนกรเรียนรู้ทักษะและทัศนคติที่ดีในอาชีพของตน

1.2.7 การศึกษานอกโรงเรียนสายอาชีพหลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพออก ออกเป็นการเปิดการศึกษาที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการประกอบอาชีพศึกษาร่วมกับครูประจำกลุ่มซึ่งเป็นผู้มีอาชีพและมีความรู้ในท้องถิ่นนั้นเป็นการสื่อการศึกษาที่เน้นการสร้างองค์ความรู้โดยเรียนจาก กระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพของตนเอง

1.2.8 การยอมรับประสบการณ์และเทียบโอนความรู้เป็นการจากนักศึกษาที่มุ่งเน้น ให้กลุ่มเป้าหมายได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากวิถีชีวิตของตนเองและสามารถนำประสบการณ์และความรู้ นั้นมาเทียบโอนความรู้ได้

สรุปได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนอกโรงเรียนประกอบด้วย กิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบบในระบบโรงเรียนนอกระบบโรงเรียนและตามอัธยาศัย

2. ความหมายของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตรงกับภาษาอังกฤษว่าเคชั่นหรือเคชั่น คำเหล่านี้เป็นคำใหม่ที่เพิ่งปรากฏในวงการศึกษามาก่อนหน้าเดิมน่าจะใช้คำว่าการศึกษาผู้ใหญ่หรือ เคชั่นการศึกษาผู้ใหญ่หมายถึงกิจกรรมและประสบการณ์ทางการศึกษาที่จัดให้แก่ผู้ใหญ่ที่พลาดโอกาส ในการศึกษาเมื่อสมัยยังเด็กหรือบางคนอาจจะเคยเค้าถึงโรงเรียนมาบ้าง แต่เรียนไม่จบระดับ ประถมศึกษานอกจากนั้นยังจัดสำหรับผู้ใหญ่ที่มีความต้องการความรู้เพิ่มเติมในด้านต่างๆประเทศใน ยุโรปและอเมริกายังคงใช้คำว่าการศึกษาผู้ใหญ่อยู่สำหรับประเทศกำลังพัฒนาเช่นประเทศไทยและ ประเทศอื่นในแถบเอเชียแอฟริกาและลาตินอเมริกาต่างก็ได้รับแนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับผู้ ที่อยู่นอกระบบ โรงเรียนมาจากประเทศยุโรปและอเมริกาแต่ต่อมาพบว่าผู้ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนซึ่ง พลาดโอกาสในการศึกษาเล่าเรียนนั้นไม่ได้มีเพียงผู้ใหญ่เท่านั้นแม้แต่เด็กในวัยเรียนเป็นจำนวนมากก็ ไม่มีโอกาสได้เรียนบางกลุ่มได้เรียนเพียงหนึ่งหรือสองปีแต่ไม่จบการศึกษาภาคบังคับบางกลุ่มได้เรียน จบการศึกษาภาคบังคับแต่ไม่มีโอกาสได้เรียนต่อโดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา เขาชนที่ไม่มี โอกาสได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับแล้วมีจำนวนมากกว่าที่ได้เรียนต่อหลายเท่าดังนั้นเพื่อให้ การศึกษาผู้ใหญ่เป็นบริการที่ครอบคลุมไปถึงเด็กในวัยเรียนละบุคคลวัยอื่นๆที่พลาดโอกาสภาษาด้วย หลายหลายประเทศจึงเปลี่ยนชื่อเป็นนัตนอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยบ้างนอกจากนั้น ใน บางประเทศยังมีชื่อ อื่นที่ต่างกันไปอีกเช่นการศึกษาต่อเนื่องหรือการศึกษาส่วนขยายหรือการศึกษา เพื่อให้ความรู้ที่เป็นปัจจุบันเป็นต้นแต่เมื่อพิจารณาความหมายแล้วคำเหล่านี้มีความหมายใกล้เคียงกัน มากหรือบางคำมีความหมายเหมือนกันจึงอาจสรุปได้ว่าไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไรในความหมายก็คือ

การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั่นเอง⁶³ มีนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาในในงานได้ให้คำนิยามไว้ดังนี้

สุนทร สุนันชัย สรุปความหมายด้วยกันหลอมรวมจากบรรดาหน่วยงานและนักวิชาการเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไว้ว่าการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยหมายถึงมวลความรู้ประสบการณ์และกิจกรรมทางการศึกษาทุกรูปแบบที่ให้บริการแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัยอาจจะเป็นเด็กก่อนวัยเรียนซึ่งได้ศึกษาในโรงเรียนระดับหนึ่งแต่ไม่มีโอกาสได้ศึกษาต่อ หรืออาจจะเป็นผู้ใหญ่วัยทำงานหรือผู้สูงอายุที่พลาดโอกาสศึกษาเล่าเรียนเมื่ออยู่ในวัยด้วยสาเหตุต่างๆ การศึกษาดังกล่าวจัดให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยไม่มีการจำกัดพื้นฐานการศึกษาอาชีพประสบการณ์หรือความสนใจโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทั้งในด้านที่เป็นพื้นฐานแก่การดำรงชีวิตการอ่านการเขียนจำนวนหนึ่งต้นความรู้ทางด้านทักษะการประกอบอาชีพ ตลอดจนความรู้และข่าวสารข้อมูลที่เป็นปัจจุบันในด้านต่างๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและปรับตัวเข้ากับสังคมสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้อย่างเหมาะสม⁶⁴

อุดม เขยกิจวงศ์ ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยว่าเป็นการสร้างโอกาสให้ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนได้รับข่าวสารข้อมูลความรู้การฝึกอบรมและการแนะแนวไปจนตลอดชีวิตเพื่อให้ประชากรเรานั้นได้มีทักษะทัศนคติค่านิยมจึงจะช่วยให้คนมีคุณภาพอันจะเป็นผลต่อการยกระดับความเป็นอยู่ของครอบครัวชุมชนสังคมและประเทศชาติทั้งนี้ลักษณะของการศึกษานอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัยมีดังนี้

1. รูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีรูปแบบที่ยืดหยุ่นตามสภาพพื้นที่รูปแบบการจัดจะต่างกันไปเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ของผู้จัดและผู้รับบริการ

2. หลักสูตรและเนื้อหาวิชาของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยืดหยุ่นได้มากเนื้อหาสามารถปรับตามท้องถิ่นและความสนใจของผู้เรียนเช่นวิชาถนอมอาหารการประกอบอาหารจะมีภาคทฤษฎีภาคปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างก็ได้อันยังผลให้หลักสูตรมีการนำเทคโนโลยีมาช่วยเข้มงวดเกี่ยวกับเวลาเรียนเวลาสอนแต่บางแห่งอาจไม่เข้มงวดในเรื่องเหล่านี้ อย่างไรก็ตามหลักสูตรจะสร้างจากความสนใจและความต้องการของผู้เรียนที่มุ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

⁶³ สุมาลี สังข์ศรี, การจัดการศึกษานอกระบบโดยวิธีการศึกษาทางไกลเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต (นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, 2545)., 1.

⁶⁴ สุนทร สุนันชัย, วิวัฒนาการการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน (กรุงเทพฯ: ศุภสมาคมไพฑูริย์, 2533)., 56.

3. วิธีสอนของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจะมีรูปแบบแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมความจำเป็นบางครั้งจะจัดการเรียนการสอนที่เป็นฉันทเรียนและบางครั้งบางแห่งจะไม่ใช่ฉันทเรียนแต่จะจัดในรูปแบบการพบปะสนทนาการสาธิตการฝึกอบรมการใช้สื่อดิจิทัลเทคโนโลยีและสื่อมวลชนการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ ฯลฯ

4. ความยืดหยุ่นของการจัดกิจกรรมและโครงการต่างๆของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีความยืดหยุ่นมากเพื่อให้การจัดการสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนหลักสูตรเนื้อหาระยะเวลาสถานที่วิธีสอนและวิทยากรนั้นจะเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมกับสภาพที่อยู่

5. ระยะเวลาเรียนของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยขึ้นอยู่กับชนิดและลักษณะของวิชารวมทั้งความสนใจของผู้เรียนด้วยเช่นการเรียนวิชาตัดเย็บเสื้อผ้าในแห่งหนึ่งอาจจะใช้ระยะเวลามากกว่าการเรียนการสอนวิชาเดียวกันในอีกครั้งหนึ่งก็ได้

6. ผู้สอนและบุคลากรของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอาจจะเป็นผู้สอนที่มีความรู้ความชำนาญและความเชี่ยวชาญในวิชาที่เรียนโดยตรงกับผู้ที่มีประสบการณ์จากการประกอบอาชีพของตนมาเป็นวิทยากรและอาสาสมัคร

7. โรงเรียนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไม่มีการกำหนดเกณฑ์อายุผู้เรียนเหมือนการศึกษาในระบบโรงเรียนขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้เรียนเป็นสำคัญไม่มีการบังคับผู้เรียนทุกเพศทุกวัยและทุกวุฒิสามารถสมัครเรียนได้ตามความต้องการและความสนใจที่ตนเองมีต่อวิชาชีพนั้นๆ

8. สถานที่จัดให้บริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจะกระจายเปลี่ยนแปลงและโยกย้ายไปตามสถานที่ที่อำนวยให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นโดยอาจจะจัดพื้นที่สารวัตรฉันทเรียนของโรงเรียนบ้างภาพปกติศูนย์อนามัยห้องสมุดประชาชนประจำอำเภอหรือจังหวัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านพิพิธภัณฑ์สนามกีฬาศาลาประชาคมได้ร่มไม้

9. การรับรองความสามารถรวมทั้งการประเมินผลของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมักจะประเมินในระยะสั้นประกาศนียบัตรหรือคุณวุฒิด้านมีความหมายเพียงว่าได้ผ่านการเรียนหรือการฝึกอบรมในเรื่องใดมาเท่านั้นมิได้ถือเป็นเรื่องที่สำคัญมากนักเพราะมิได้กำหนดให้เห็นว่ามีความรู้ความสามารถอยู่ในระดับใดของมาตรฐานการเรียนในระบบภาคปกติ

10. หน่วยงานและสถาบันที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีทั้งภาครัฐเช่นกรมการพัฒนาชุมชนกรมส่งเสริมการเกษตรกรมอนามัยการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ฯลฯ ภาคเอกชนเช่นสมาคมต่างๆธนาคารองค์การบริษัท ฯลฯ

รัฐวิสาหกิจ เช่น การไฟฟ้า การสื่อสาร การไปรษณีย์รวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาเช่นมหาวิทยาลัย วิทยาลัย ฯลฯ⁶⁵

สรุปได้ว่าการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยหมายถึงการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบวิธีการจัดการศึกษาระยะเวลาของการศึกษาการวัดและการประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคล

3. หลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัย

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2543:11) ได้ให้หลักการสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุดไว้คือ การตอบสนองความต้องการความสนใจของผู้เรียนของกลุ่มเป้าหมายในทุกด้านที่จะนำไปสู่การออกแบบระบบกิจกรรมหรือโครงการเรียนรู้ ได้อย่างเหมาะสม⁶⁶ และกรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้ระบุเอาไว้ว่า ประเทศไทยจำเป็นต้องหาทางกำหนดยุทธวิธีที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาให้ต่อเนื่องแก่กลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย ทั้งกลุ่มอายุ วัฒนธรรม ต่างถิ่นที่อยู่ ต่างคุณลักษณะความสามารถ ตลอดจนพื้นฐานทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความจำเป็นของแต่ละบุคคลชุมชน และตลอดแรงงานเพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตในรูปแบบที่เหมาะสม⁶⁷

จิตาภา สุวรรณฤกษ์ กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษานอกโรงเรียนต้องเป็นกระบวนการกำหนดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ต้องตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง⁶⁸

สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน ระบบหลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยไว้ 5 ประการดังนี้ 1) หลักความเสมอภาคทางการศึกษา บุคคลไม่ว่าอยู่ในสถานภาพใด พื้นที่แห่งใด ย่อมมีสิทธิ์ที่จะได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องเสมอภาคกันตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ 26 ด้านการศึกษา ความแตกต่าง ด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และฐานะทาง

⁶⁵ อุดม เขยกิจวงศ์, ปรัชญาและหลักการศึกษานอกโรงเรียน (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2541), 41.

⁶⁶ กรมการศึกษานอกโรงเรียน, แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบผู้เรียนสำคัญที่สุด (กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2543), 11.

⁶⁷ กรมการศึกษานอกโรงเรียน, รายงานการจัดการศึกษาในชุมชน., 98.

⁶⁸ จิตาภา สุวรรณฤกษ์, “การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ.2555” (บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555).

เศรษฐกิจและสังคม แม้จะก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางโอกาสในการที่จะได้รับการศึกษา แต่ก็มีได้ หมายความว่า จะเป็นจำกัดสิทธิบุคคลในอันที่จะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค การจัดการศึกษาจะต้อง กระจายออกไปให้กว้างขวางครอบคลุมพื้นที่ มีรูปแบบหลากหลายเพียงพอสำหรับคนในสังคม เพื่อให้ เลือกรับบริการได้ตามความต้องการ ควรจัดเสนอโอกาสให้บุคคลได้รับการศึกษาทั้งที่บุคคลพึงได้รับซึ่ง อย่างน้อยได้แก่ การศึกษาที่เป็นพื้นฐานของคนในกลุ่มสังคมนั้นๆ และจัดให้มีการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อให้มี อาชีพและความสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสม 2) หลักการพัฒนาและพึ่งพาตนเอง การ จัดการศึกษาออกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยตามหลักการพัฒนาดตนเองและพึ่งพาตนเองนั้น จะต้องจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เสนอข้อมูลที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ วิเคราะห์และตัดสินใจด้วยตนเองอย่างเหมาะสม ในขณะเดียวกันก็ต้องจัดงานขายให้กับชุมชนเป็น ศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้เกิดกระบวนการพึ่งพาตนเองของชุมชนผสมกลมกลืนระหว่าง ชีวิตกับการศึกษา 3) รักการบูรณาการเรียนรู้และวิถีชีวิต การศึกษาเป็นกระบวนการแสวงหาจุดมุ่งหมาย ให้แก่ชีวิตของมนุษย์รวมถึงกระบวนการที่มนุษย์จะไปสู่จุดมุ่งหมายของตนเองด้วยคนที่มีการศึกษาย่อมจะ เป็นคนที่สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข มีความเป็นอยู่ที่ดีสามารถดำรงตนให้อยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อม ได้อย่างเหมาะสม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องไม่แปลกแยกไปจากชีวิตจริงของผู้เรียน มนุษย์ จะต้องเรียนรู้ไป ทำงานไป เป็นวงจรอยู่ตลอดเวลา การจัดการศึกษาออกโรงเรียนบทเรียนต่างๆ เกิดจาก สถานการณ์จริงของผู้เรียน ฉะนั้น จะต้องพยายามพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นขึ้นมาใช้ในการจัดการศึกษาใน พื้นที่ของตนเองหรืออย่างน้อยก็ต้องใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรมการศึกษาให้แก่คน ในชุมชน 4) หลักความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน รักการจัดการศึกษาการศึกษาจากระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน จะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบและ เข้าใจว่าตนเองต้องการอะไร เพื่อช่วยให้รู้จักการเรียนรู้ด้วยตนเองต้องเสริมสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนได้ อย่างสอดคล้องกับความต้องการของตน เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร เนื้อหา และ วิธีการเรียนการสอนอันสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย และตอบสนองความต้องการของบุคคลเพื่อให้ เป็นพื้นฐานที่จะก้าวไปสู่การพัฒนาชุมชนและสังคมของตนอีกด้วย 5) หลักการมีส่วนร่วมของชุมชน การ จัดการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นภารกิจของคนทุกคน ชุมชนทุกชุมชนในสังคมเป็น ชุมชนที่มีพลังและทรัพยากรในตนเอง กระบวนการของชุมชนเป็นการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ค่านิยม วัฒนธรรมให้แก่คนทุกคน ในสังคมนั้นๆ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นการจัดการศึกษาที่มีได้ ผูกขาด ให้ผู้ได้รับผิดชอบโดยเฉพาะ แต่เป็นการศึกษาที่มีชุมชนทั้งชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบ ชุมชนเป็น ศูนย์กลางของหลักสูตรการศึกษาในชุมชน การจัดการโดยให้ชุมชนทั้งชุมชนเป็นโรงเรียนของชุมชน ภูมิ ปัญญาในชุมชนเป็นครู เป็นวิทยากร ทรัพยากรในชุมชนเป็นอุปกรณ์การเรียนการสอน ความต้องการของ คนในชุมชนเป็นตัวกำหนดหลักสูตร คนในชุมชนเป็นผู้เรียน

สรุปได้ว่า หลักการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย คือการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งวิธีการและเทคนิคในการให้การศึกษาจะต้องประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทุกด้าน ทั้งผู้เรียนและองค์ประกอบด้านอื่นที่อยู่ของชุมชน โดยวิธีปฏิบัติแบบชุมชนมีส่วนร่วม เน้นการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น สอดคล้องตอบสนองความต้องการของชุมชนให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมติดตาม และร่วมรับผลจากการกระทำ การมีส่วนร่วมของชุมชน จะส่งผลดีต่อชุมชน เพราะทำให้ชุมชนเกิดกระบวนการเรียนรู้มีคุณภาพเพิ่มขึ้นและส่งผลให้ชุมชนเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและพัฒนาแบบยั่งยืนได้ในอนาคต

4. นโยบายการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานจัดการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ ของพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 แผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2551-2554 และแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี พ.ศ. 2551-2554 โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการส่งเสริมสนับสนุน และประสานความร่วมมือการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้

1. นโยบายด้านการศึกษานอกระบบ

1.1 การส่งเสริมการรู้หนังสือมุ่งเน้นให้สถานศึกษาสำรวจผู้ไม่รู้หนังสือในพื้นที่ให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน และดำเนินการจัดให้ผู้ไม่รู้หนังสือได้เรียนรู้จากหลักสูตร และสื่อที่เหมาะสมกับสภาพของกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม ทั้งนี้โดยร่วมมือกับสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2 การยกระดับคุณภาพการศึกษาของประชากรวัยแรงงานมุ่งเน้นให้กลุ่มเป้าหมายที่ลงทะเบียนเรียนได้เรียนในรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการของตนเอง โดยมีอัตราการคงอยู่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีผลสัมฤทธิ์ในหมวดวิชาหลักไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 และอัตราการจบร้อยละ 80 ในแต่ละภาคเรียน ให้ความสำคัญกับการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ การเทียบระดับการศึกษาและการประสานกับความร่วมมือกับองค์กรหลักในการจัดการศึกษาร่วมกัน

1.3 การศึกษาต่อเนื่องเพื่อการพัฒนาอาชีพและทักษะชีวิตมุ่งเน้นการจัดการศึกษาต่อเนื่องโดยเฉพาะหลักสูตรระยะสั้นและการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยมุ่งให้สามารถนำความรู้ความสามารถที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้จริง รวมทั้งการมีคลังหลักสูตรที่หลากหลายเพื่อรองรับการจัดบริการทางการศึกษา

1.4 การศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ(การศึกษานอกระบบ) มุ่งเน้นประสานการจัดการศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในพื้นที่ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาระดับอาชีวศึกษาให้ได้มาตรฐานเพียงพอสำหรับการประกอบอาชีพ

2. นโยบายด้านการศึกษาตามอัธยาศัย

2.1 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมุ่งเน้นการประสานความร่วมมือ กับแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในชุมชนเพื่อจัดทำฐานข้อมูลแหล่งการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิต การสืบทอดวัฒนธรรมประเพณี และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.2 การพัฒนาห้องสมุดประชาชนมุ่งเน้นให้เป็นแหล่งการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในหลักสูตรต่างๆ ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. และพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความรู้จากภายนอก ความรู้สากล และข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายเพื่อการพัฒนาอาชีพ การทำมาหากิน

2.3 การพัฒนารูปแบบและวิธีการส่งเสริมให้สถานศึกษา พัฒนารูปแบบและวิธีการเรียนรู้การศึกษาตามอัธยาศัย ให้มีความหลากหลายเพื่อกระตุ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

3. นโยบายด้านการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน

3.1 ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้เป็นรากฐานของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน มุ่งส่งเสริมให้ชุมชนมีความพร้อมจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้มากขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายให้สำนักงาน กศน. จังหวัด จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชนหนึ่งแห่งในตำบลเป็นศูนย์การส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบล เพื่อเป็นแม่ข่ายของศูนย์การเรียนรู้ต่างๆในชุมชน ทั้งนี้โดยความเห็นชอบขององการบริหารส่วนตำบลและภาคีเครือข่ายอื่นๆ

3.2 อาสาสมัครส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้มีจิตอาสา ตลอดจนเจ้าหน้าที่หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อาสาสมัครเข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในชุมชน เป็นผู้สื่อสารข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนและนำเสนอความต้องการการเรียนรู้และการพัฒนาชุมชนโดยเป็นทีมร่วมกับครูในสังกัดสำนักงาน กศน.

3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาความต้องการในการแสวงหาความรู้ของกลุ่มเป้าหมาย การสร้างเสริมกระบวนการเรียนรู้เพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน การจัดการความรู้ การวิจัยชุมชนซึ่งเป็นพื้นฐานของการนำความรู้ไปแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน เช่น เศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง การพัฒนาชุมชนในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ฯลฯ

4. นโยบายด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา

4.1 สื่อวิทยุโทรทัศน์และวิทยุเพื่อการศึกษา มุ่งเน้นพัฒนารายการให้เชื่อมโยงตอบสนอง ต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มเป้าหมายต่างๆ

4.2 อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา ส่งเสริมให้หน่วยงานและสถานศึกษาสังกัด กศน. มีเว็บไซต์ของตนเองโดยเชื่อมโยงระบบ Portal Web เพื่อให้เกิดเครือข่ายการให้บริการที่กว้างขวาง มีหลักสูตรและโปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเองที่หลากหลายตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

4.3 การศึกษาทางไกลมุ่งพัฒนาระบบการเรียนการสอน โดยบูรณาการการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายมาเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ขยายกลุ่มเป้าหมายของผู้รับบริการให้มากขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ

5. นโยบายด้านวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา

5.1 กิจกรรมวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา มุ่งพัฒนากิจกรรมด้านวิทยาศาสตร์ให้เชื่อมโยงกับกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาของชุมชน มุ่งเน้นให้ชุมชนสามารถใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไปใช้เพื่อพัฒนาอาชีพ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง ครอบครัว และชุมชน

5.2 เครือข่ายการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ส่งเสริมให้ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาทุกระดับสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งในองค์กร กศน. และองค์กรภายนอก เพื่อการให้บริการแก่ประชาชน และพัฒนาความรู้ของตนให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอาชีพ และคุณภาพชีวิตของบุคคลและชุมชน

6. นโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

6.1 การพัฒนาวิชาการ มุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตร สื่อ รูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้การวิจัยเป็นพื้นฐานการพัฒนาและมุ่งเน้นให้งานวิชาการเป็นพื้นฐานการปฏิบัติที่มีคุณภาพ

6.2 การพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับได้พัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะครู กศน. ซึ่งจะมีบทบาทหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งพัฒนาให้เป็น กศน. มีอาชีพดังนี้

6.2.1 สำนักงาน กศน. จังหวัดมีหน้าที่พัฒนาครู กศน. ในเนื้อหาสาระที่มีความเฉพาะกับบริบทของพื้นที่

6.2.2 สถาบันพัฒนา กศน. ภาค มีหน้าที่จัดการพัฒนาครูในเนื้อหาสาระหลักที่ครู กศน. ทุกคนจำเป็นต้องรู้

6.2.3 สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร มีบทบาทในการพัฒนาบุคลากรในเนื้อหาสาระที่สำคัญต่อการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานของบุคลากรแต่ละระดับ

6.2.4 กลุ่มการเจ้าหน้าที่ จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาบุคลากร กศน. โดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6.3 การนิเทศการศึกษา ให้ความสำคัญกับการดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ของสถานนิเทศภายใน ซึ่งเป็นบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา และส่งเสริมให้ศึกษานิเทศก์ กศน. เป็นผู้นิเทศและเป็นพี่เลี้ยงในศึกษาสังกัด กศน.

6.4 การประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มุ่งเน้นให้สถานศึกษา กศน. ทุกแห่งจัดระบบการประกันคุณภาพให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และให้ความสำคัญกับสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินภายนอก โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมในการจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่ตรงกับสภาพจริงของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

7. นโยบายด้านการส่งเสริมภาคีเครือข่าย

7.1 การประสานงานกับคณะกรรมการมุ่งเน้นให้สถานศึกษาและหน่วยงานต่างๆ ประสานการทำงานร่วมกับคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องตามบทบาทหน้าที่เพื่อสร้างความเข้าใจงาน ด้านการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเสริมสร้างโอกาสและบทบาทในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

7.2 การสร้างเสริมบทบาทของภาคีเครือข่ายมุ่งเน้นให้หน่วยงานและสถานศึกษา กศน. ประสานงานและสร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทุกระดับ ทุกประเภทให้เข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

อัยยาศัย เช่น การจัดให้มีสัมมนาภาคีเครือข่าย การยกย่องเชิดชูเกียรติ ทั้งนี้โดยขจัดอุปสรรคต่างๆ ในการทำงานและการเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกัน

8. นโยบายด้านการบริหาร

8.1 การบริหารการศึกษา มุ่งเน้นการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา และหน่วยงานในสังกัดทุกระดับ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใสตรวจสอบได้ หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

8.2 การบริหารงานภาครัฐ ให้ความสำคัญกับการบริหารตามหลักการพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) โดยเฉพาะการสร้างวัฒนธรรมการทำงานและค่านิยมร่วมขององค์กร

8.3 การเตรียมความพร้อมบุคลากรตามระเบียบข้าราชการพลเรือน เน้นการทำ ความเข้าใจการเข้าสู่ระบบโดยสร้างบุคลากรใหม่ และเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน

8.4 ระบบฐานข้อมูลให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ โดยเฉพาะข้อมูลนักศึกษาและผู้เรียนในหลักสูตรต่างๆ ข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูลศูนย์การเรียนชุมชน ตลอดจนส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารจัดการและจัดให้มีการบริการข้อมูลสารสนเทศ

8.5 การกำกับติดตาม ให้ความสำคัญกับระบบการกำกับติดตาม และรายงานผลการดำเนินงาน ทั้งด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการบริหารของหน่วยงานและสถานศึกษา โดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหรือวิธีการอื่นที่เหมาะสม

8.6 โครงสร้างพื้นฐาน มุ่งเน้นการจัดทำแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการระดมทรัพยากรในการซ่อมแซม บำรุงรักษาโครงสร้างพื้นฐานให้พอเพียงและพร้อมที่จะให้บริการทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

9. นโยบายด้านการสนับสนุนโครงการพิเศษ

9.1 โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้นการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อตอบสนองแนวทาง การดำเนินงานของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่างๆ โดยเฉพาะการถ่ายทอดความรู้ของโครงการสู่กลุ่มเป้าหมาย และการพัฒนาความสามารถการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมาย

9.2 การส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มเป้าหมายพิเศษ ให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมาย ผู้สูงอายุ เด็กด้อยโอกาส เด็กและเยาวชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ผู้พิการ ชาวไทยในต่างประเทศ ซึ่ง

มีกฎหมายและนโยบายการศึกษาโดยเฉพาะให้ได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง

10. นโยบายด้านการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551

10.1 เร่งรัดการออกกฎ ระเบียบ ประกาศที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบคำสั่งที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานเพื่อให้การปฏิบัติงานตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

10.2 เร่งรัดการบริหารจัดการบุคลากรให้เข้าสู่ตำแหน่ง และโครงสร้างองค์กรอย่างสมบูรณ์เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

10.3 เร่งพัฒนาโครงสร้างองค์กร ให้มีศักยภาพในการดำเนินงาน จัดส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

10.4 เร่งพัฒนาภาพลักษณ์ขององค์กร เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ดี มีทัศนคติที่ถูกต้อง และเกิดการยอมรับอย่างกว้างขวาง

มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

ในการประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยต้นสังกัด วิธีการประเมินนั้นว่ามีความสำคัญมาก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ตรงกับสภาพจริง มีความเที่ยงตรงและมีข้อมูลที่เชื่อถือได้เพียงพอที่จะตัดสินคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา โดยประเมินตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 6 มาตรฐาน 27 ตัวบ่งชี้ ที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเมื่อวันที่ 31 มกราคม 2553 ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

มาตรฐานที่ 1 ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

มาตรฐานที่ 2 การจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานที่ 3 การจัดการศึกษานอกระบบประเภทการศึกษาต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 4 การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรฐานที่ 5 การบริหารจัดการ

มาตรฐานที่ 6 การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย

มาตรฐานที่ 5 การบริหารจัดการ มีรายละเอียดดังนี้

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	แนวทางการประเมิน
5.1 ผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร	1. มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา 2. มีคุณธรรมและจริยธรรม	1. ศึกษาจากเอกสาร หลักฐาน ร่องรอย ข้อมูลที่แสดงสมรรถนะในการบริหารองค์กร เช่น ผลการประเมินสมรรถนะของผู้บริหารแผนพัฒนาสถานศึกษา ผลงานหรือนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการใหม่ๆ วุฒิบัตร เกียรติบัตร รางวัลต่างๆ หนังสือเชิญจากเครือข่ายองค์กรต่าง ๆ ภาพถ่ายกิจกรรม บันทึกการประชุม หนังสือขอบคุณ/การมอบหมายการปฏิบัติงาน รายงานการนิเทศภายใน ฯลฯ 2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลประกอบ 1. ศึกษาจากเอกสาร ผลการประเมินสมรรถนะของผู้บริหาร เกียรติบัตร และหลักฐานที่แสดงถึงคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร 2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน ผู้รับบริการ คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายร่วมจัดจัดการศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง
	3. มีการบริการที่ดี	1. ศึกษาจากเอกสารผลการประเมินสมรรถนะของผู้บริหารและหลักฐานร่องรอยอื่นที่แสดงถึงการบริการที่ดี เช่น หนังสือเชิญจากเครือข่ายองค์กรต่าง ๆ / ภาพถ่ายกิจกรรม/บันทึกการประชุม/หนังสือขอบคุณ ฯลฯ 2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน ผู้รับบริการ คณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายร่วมจัดการศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	แนวทางการประเมิน
	4. มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม	1. ศึกษาจากนโยบายในการบริหารงาน เอกสารผลการประเมินสมรรถนะของผู้บริหาร และหลักฐานร่องรอยอื่นที่แสดงถึงการบริหารแบบมีส่วนร่วม เช่น หนังสือเชิญจากเครือข่ายองค์กรส่วนต่างๆ / ภาพถ่ายกิจกรรม/ บันทึกการประชุม/หนังสือขอขอบคุณ ฯลฯ 2. สัมภาษณ์ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน ผู้รับบริการคณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายร่วมจัดการศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง
	5. การมุ่งผลสัมฤทธิ์	1. ศึกษาจากเอกสารผลการประเมินสมรรถนะของผู้บริหาร และหลักฐานร่องรอยอื่น เช่น คำสั่งมอบหมาย การปฏิบัติงาน แผนพัฒนาคุณภาพ แผนปฏิบัติงานประจำปี แผนการบริหารงบประมาณและทรัพยากร สรุปผลการดำเนิน รายงานการประเมินตนเอง รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก ร่องรอยการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน ภาพถ่ายกิจกรรม/บันทึกการประชุม ฯลฯ 2. สัมภาษณ์ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน ผู้รับบริการคณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายร่วมจัดการศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง

เกณฑ์การให้คะแนน

มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 1 ข้อ	ได้ 1 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 2 ข้อ	ได้ 2 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ข้อ	ได้ 3 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 4 ข้อ	ได้ 4 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 5 ข้อ	ได้ 5 คะแนน

เกณฑ์การประเมิน

ต้องปรับปรุง	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีมาก
1	2	3	4	5

มาตรฐานที่ 5 การบริหารจัดการ

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	แนวทางการประเมิน
ตัวบ่งชี้ 5.2 คุณภาพของ การบริหาร จัดการ	1. มีการใช้มาตรฐานของ การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นเป้าหมายในการ บริหารจัดการ	1. ศึกษาจากหลักฐานเอกสารที่แสดงการถึงการนำ มาตรฐาน กศน.มาเป็นเป้าหมายในการบริหารจัดการ เช่น แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการ ประจำปี โครงการ/กิจกรรม การวิเคราะห์ความ สอดคล้องระหว่างโครงการ/กิจกรรมและมาตรฐาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย บันทึกการประชุมคำสั่งมอบหมายคณะทำงานในการ ประกันคุณภาพ โครงสร้างการบริหารงาน 2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน ผู้รับบริการคณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่าย และผู้เกี่ยวข้อง
	2. มีการจัดทำนโยบาย ตามแผนส่งเสริม การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย	1. ศึกษาหลักฐาน เอกสาร และร่องรอยที่แสดงว่า สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการ ตามแผนส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย โดยดูจาก แผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา แผนปฏิบัติงานประจำปี ปรัชญา วิสัยทัศน์ 2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง
	3. มีระบบข้อมูล สารสนเทศเพื่อการ บริหารที่ถูกต้องและ ครบถ้วนเป็นปัจจุบันและ พร้อมใช้งาน	1. ศึกษาหลักฐาน เอกสารในการวางระบบข้อมูล สารสนเทศ เพื่อการบริหารงานที่ถูกต้อง ตรวจสอบ ความครบถ้วนและข้อมูลการบริหารจัดการที่เป็น ปัจจุบันพร้อมใช้งาน เช่น โปรแกรมทะเบียน นักศึกษา e-office, ee-budget, website และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เรียน ผู้รับบริการ และผู้เกี่ยวข้อง

มาตรฐานที่ 5 การบริหารจัดการ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	แนวทางการประเมิน
	4. มีการนิเทศติดตามและประเมินผล เปรียบเทียบกับเป้าหมายตามแผนอย่างต่อเนื่อง	1. ศึกษาเอกสาร หลักฐาน ร่องรอยที่แสดงว่ามีระบบการนิเทศภายใน เช่น คำสั่งแต่งตั้งนิเทศ รายงานการนิเทศ คู่มือการดำเนินงาน รายงานการประเมินโครงการ โดยสามารถเปรียบเทียบกับเป้าหมายตามแผนได้อย่างต่อเนื่อง 2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้เรียน ผู้รับบริการ ภาควิชาเครือข่ายและผู้เกี่ยวข้อง
	5. มีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน และมีการบริหารจัดการเพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ของผู้เรียน	1. ศึกษาหลักฐาน เอกสาร ร่องรอยการนำเสนอผลการนิเทศสรุปผลการดำเนินงาน รายงานการประเมินโครงการ รายงานการประเมินตนเอง (SAR) รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกบันทึก รายงานการประชุมต่าง ๆ ให้ผู้บังคับบัญชารับทราบ และนำไปสู่การบริหารจัดการและการปรับปรุงงาน 2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู ผู้รับบริการ เครือข่าย และสังเกตบรรยากาศการทำงานและการเรียนรู้ของผู้เรียน

เกณฑ์การให้คะแนน

มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 1 ข้อ	ได้ 1 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 2 ข้อ	ได้ 2 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ข้อ	ได้ 3 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 4 ข้อ	ได้ 4 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 5 ข้อ	ได้ 5 คะแนน

เกณฑ์การประเมิน

ต้องปรับปรุง	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีมาก
1	2	3	4	5

มาตรฐานที่ 5 การบริหารจัดการ

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	แนวทางการประเมิน
ตัวบ่งชี้ 5.3 คุณภาพของ การพัฒนา บุคลากร	1. มีการสำรวจ จัดทำ ฐานข้อมูล เพื่อวางแผน พัฒนาบุคลากร	1. ศึกษาหลักฐาน เอกสาร รายงานการวิเคราะห์ SWOT ของสถานศึกษา ข้อมูลสำรวจความ ต้องการในการพัฒนาตนเองของบุคลากรใน สถานศึกษา แผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากร 2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู บุคลากร ภาควิ เคราะห์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการกำหนด แผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากร
	2. มีโครงการพัฒนาบุคลากร ครอบคลุมทุกส่วนงานของ สถานศึกษาในแผนปฏิบัติการ ประจำปีหรือมีแผนพัฒนา บุคลากรที่ได้รับความเห็นชอบ จากคณะกรรมการ สถานศึกษาและการอนุมัติ จากผู้มีอำนาจ	1. ศึกษาแผนพัฒนาบุคลากร/โครงการพัฒนา บุคลากรในแผนปฏิบัติการประจำปี คำสั่งแต่งตั้ง คณะทำงานพัฒนาบุคลากรหลักฐานการได้รับ ความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและ การอนุมัติจากผู้มีอำนาจ 2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา
	3. บุคลากรได้รับการพัฒนา ตามแผนไม่ต่ำกว่า 20 ชั่วโมงต่อปีและนำความรู้ไป ใช้พัฒนางาน	1. ศึกษาเอกสาร หลักฐาน ได้แก่หนังสือเชิญเข้า รับการอบรมประชุม บันทึกผลการอบรมประชุม สัมมนา วุฒิบัตร เกียรติบัตรรายงานผลการ พัฒนาบุคลากร และเอกสาร หลักฐาน ร่องรอย การนำความรู้ไปพัฒนางาน 2. สัมภาษณ์ครู บุคลากร ครูประจำกลุ่ม และ ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับการพัฒนาบุคลากรตาม แผนงาน/โครงการ
	4. มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินแผน/ โครงการการพัฒนาบุคลากร	1. ศึกษาเอกสาร หลักฐาน รายงานการประเมิน แผนงาน/โครงการกำกับ ติดตามให้มีการพัฒนา บุคลากร จากรายงานผลการประชุมที่มี สาระสำคัญในการพัฒนาบุคลากร 2. สัมภาษณ์ครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	แนวทางการประเมิน
	5. นำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานและปรับแผน/โครงการพัฒนาบุคลากร	1. ศึกษาเอกสาร รายงานการประเมินแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากร รายงานการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการพัฒนาบุคลากร 2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ถึงผลการพัฒนาบุคลากรและการนำความรู้ไปปรับปรุงงาน

เกณฑ์การให้คะแนน

มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 1 ข้อ	ได้ 1 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 1-2 ข้อ	ได้ 2 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 1-3 ข้อ	ได้ 3 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 1-4 ข้อ	ได้ 4 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 1-5 ข้อ	ได้ 5 คะแนน

เกณฑ์การประเมิน

ต้องปรับปรุง	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีมาก
1	2	3	4	5

มาตรฐานที่ 5 การบริหารจัดการ

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	แนวทางการประเมิน
ตัวบ่งชี้ 5.4 คุณภาพ การศึกษาวิจัย เพื่อพัฒนางาน การศึกษานอก ระบบและ การศึกษาตาม อัธยาศัย	1. มีการกำหนด นโยบายเกี่ยวกับการ วิจัย	1. ศึกษาเอกสารที่มีการกำหนดนโยบายในวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น แผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนาบุคลากร 2. สัมภาษณ์ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการใช้วิธีวิจัยไปพัฒนาคุณภาพงาน

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	แนวทางการประเมิน
	2. สนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทำวิจัยอย่างง่าย	1. ศึกษาเอกสาร/โครงการ/แผนพัฒนาบุคลากรในเรื่องการอบรมให้ความรู้และส่งเสริมการทำวิจัยอย่างง่าย รายงานการติดตามผลการให้ความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ การสนับสนุนงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ 2. สัมภาษณ์ครู และบุคลากรทางการศึกษา ถึงแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทำวิจัยอย่างง่าย
	3. มีโครงการวิจัยและดำเนินการวิจัยอย่างง่ายอย่างน้อยปีงบประมาณละ 2 เรื่อง	1. ศึกษาแผนงาน/โครงการวิจัยของสถานศึกษา เอกสารงานวิจัยของครู 2. สัมภาษณ์ครูและบุคลากรทางการศึกษาถึงความรู้ที่ได้รับจากการอบรม ชื่องานวิจัย/เอกสารงานวิจัยของสถานศึกษา
	4. มีการนำผลงานการวิจัยไปนำเสนอในเวทีต่าง ๆ และเผยแพร่ผลงานวิจัย	1. ศึกษาหลักฐานการเผยแพร่ในรูปแบบการนำเสนอในเวทีวิจัยการนำลงพิมพ์ในวารสารต่าง website ๆ ฯลฯ เอกสารรายงานการนำงานวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา 2. สัมภาษณ์ครู และบุคลากรทางการศึกษาถึงผลจากการนำเสนอและการเผยแพร่ผลงานวิจัย ปัญหาและข้อเสนอแนะที่ได้รับ
	5. ผลงานวิจัยได้นำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษา	1. ศึกษาเอกสาร หลักฐานร่องรอยที่แสดงว่ามีการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น แผนการพัฒนาการเรียนการสอน บันทึกหลังการสอน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โครงการที่เกี่ยวข้องในปีงบประมาณต่อไป ฯลฯ 2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่เกี่ยวผลที่เกิดขึ้นจากการนำวิธีวิจัยไปใช้แก้ปัญหามานagement

เกณฑ์การให้คะแนน

มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 1 ข้อ	ได้ 1 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 2 ข้อ	ได้ 2 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ข้อ	ได้ 3 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 4 ข้อ	ได้ 4 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 5 ข้อ	ได้ 5 คะแนน

เกณฑ์การประเมิน

ต้องปรับปรุง	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีมาก
1	2	3	4	5

มาตรฐานที่ 5 การบริหารจัดการ

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	แนวทางการประเมิน
ตัวบ่งชี้ 5.5 มีระบบประกัน คุณภาพภายใน	1. มีการกำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์คุณภาพที่ สอดคล้องกับมาตรฐานที่ และตัวบ่งชี้ของต้นสังกัด และสอดคล้องกับเป้าหมาย และพันธกิจของ สถานศึกษา	1. ศึกษาหลักฐาน เอกสารหลักฐาน เช่น - แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาของสถานศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปี ที่นำข้อมูลผลการประเมินตนเองมาใช้ในการจัดทำ แผน โดยมีการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้อย่าง ชัดเจน 2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการ ศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ภาควิ เคราะห์และผู้เกี่ยวข้อง

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	แนวทางการประเมิน
	<p>2. มีการพัฒนาคุณภาพการติดตาม ตรวจสอบ ทบทวนและประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>1. ศึกษาหลักฐาน เอกสารหลักฐาน เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปี - คู่มือการประกันคุณภาพการจัดการศึกษา - รายงานการกำกับ นิเทศ ติดตาม การดำเนินงานที่มุ่งเน้นการทำงานที่มีคุณภาพ - คำสั่งมอบหมาย/สั่งการของผู้บริหารเพื่อมุ่งให้การดำเนินงานได้คุณภาพ/รายงานการประชุม การพัฒนางาน - แผนการติดตาม ตรวจสอบ เช่น การสร้าง เครื่องมือ ติดตามการนิเทศติดตามตรวจสอบ การวิเคราะห์ข้อมูล การประเมินและเขียน รายงานการประเมินตนเอง <p>2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ภาควิชา และผู้เกี่ยวข้อง</p>
	<p>3. มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่เชื่อถือได้ ครอบคลุมพันธกิจ สะท้อนผลการดำเนินงาน วิเคราะห์จุดเด่นจุดที่ควรพัฒนาและมีข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม</p>	<p>1. ศึกษาเอกสาร เช่น รายงานการประเมินตนเอง (SAR) พิจารณาการเขียนจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ พิจารณาข้อเสนอแนะใน รายงานการประเมินตนเอง ควบคู่กันแผนปฏิบัติการหรือแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในปีต่อมามีการจัดทำโครงการ/กิจกรรมรองรับตาม ข้อเสนอแนะครบถ้วน</p> <p>2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาในการร่วมจัดทำ รายงานประเมินตนเอง</p>

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	แนวทางการประเมิน
	4. มีการประเมินคุณภาพภายในโดยต้นสังกัดอย่างน้อย 1 ครั้งภายใน 3 ปี	<p>1. ศึกษาเอกสารรายงานการประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยต้นสังกัด แผนการกำหนดแนวทาง/การเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายใน</p> <p>2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ในการเตรียมความพร้อมเพื่อการประเมินคุณภาพภายใน</p>
	5. มีการนำเสนอรายงานการประเมินตนเองพร้อมแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา (ที่ได้ปรับปรุงจากการนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกมาใช้) ต่อคณะกรรมการสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด พิจารณาเพื่อนำสู่การปฏิบัติ	<p>1. ศึกษาเอกสาร หลักฐาน การรายงานผลการประเมินตนเองให้คณะกรรมการสถานศึกษา รับทราบ เอกสารการจัดส่งรายงานการประเมินตนเองให้สำนักงาน กศน. จังหวัด/กรุงเทพมหานคร รายงานการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีการเสนอผลการประเมินตนเอง พร้อมกับพิจารณาแผนการปฏิบัติงานในปีต่อไป บันทึกความเห็นชอบ ของคณะกรรมการสถานศึกษา บันทึกรายงานการประเมินตนเองพร้อมแผนพัฒนาคุณภาพเสนอผู้มีอำนาจรับทราบและสั่งการเพื่อปฏิบัติ</p> <p>2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องในการรับทราบการประเมินตนเองของสถานศึกษา</p>

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	แนวทางการประเมิน
	6. มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ อันเนื่องมาจากการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก	1. ศึกษาเอกสาร หลักฐาน เช่น แผนพัฒนาคุณภาพ/เอกสารสรุปผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ ที่เกิดขึ้นจากการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก 2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพที่เกิดจากการนำผลการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายในมาพัฒนาการจัดการศึกษา

เกณฑ์การให้คะแนน

มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 1-2 ข้อ	ได้ 1 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 1-3 ข้อ	ได้ 2 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 1-4 ข้อ	ได้ 3 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 1-5 ข้อ	ได้ 4 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 1-6 ข้อ	ได้ 5 คะแนน

เกณฑ์การประเมิน

ต้องปรับปรุง	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีมาก
1	2	3	4	5

มาตรฐานที่ 5 การบริหารจัดการ

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	แนวทางการประเมิน
ตัวบ่งชี้ 5.6 การจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ	1. มีการวางแผน/โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูล	1. ศึกษาเอกสาร หลักฐาน เช่น แผนงาน/โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา คำสั่งมอบหมายการทำงานและการติดตามผล 2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกับการวางแผนการกำหนดโครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูล

ตัวบ่งชี้	เกณฑ์การพิจารณา	แนวทางการประเมิน
	2. พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการจัดการศึกษาให้เป็นปัจจุบันและสะดวกต่อการเข้าถึง	1. ศึกษาฐานข้อมูลการบริหารจัดการ เช่น e-office, e-budget, website ของ กศน. กระทรวง จังหวัด พัฒนาชุมชน เกษตร และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาฐานข้อมูลการจัดกิจกรรม เช่น โปรแกรมการศึกษาสายสามัญ (IT) ข้อมูลด้านผู้เรียนและ กลุ่มเป้าหมาย ข้อมูลประชาชนวัยแรงงาน อสม. ผู้นำท้องถิ่นแหล่งเรียนรู้ ฯลฯ 2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในการมีส่วนร่วมวิเคราะห์ วางแผน และกำหนดแนวทางการพัฒนาระบบฐานข้อมูล
	3. นำระบบฐานข้อมูลมาใช้ในการบริหารจัดการ	1. ศึกษาเอกสาร หลักฐาน ร่องรอยการนำข้อมูลไปใช้เพื่อการบริหารจัดการ เช่น คำสั่งมอบหมายงาน บันทึกการรับทราบบันทึกรายงานการประชุม รายงานผลการใช้ฐานข้อมูลในการบริหารจัดการ ฯลฯ 2. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาผู้เกี่ยวข้องกับการใช้ฐานข้อมูลในการบริหารจัดการ
	4. มีการติดตามผลและประเมินผลการใช้ระบบฐานข้อมูล	1. ศึกษาเอกสารรายงานการติดตามและประเมินการใช้ระบบฐานข้อมูล ผลการใช้ข้อมูล ปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไขและการพัฒนา 2. สัมภาษณ์ครู บุคลากรทางการศึกษาผู้เกี่ยวข้องกับการใช้ฐานข้อมูลในการบริหารจัดการ
	5. มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานระบบฐานข้อมูล	1. ศึกษาผลการประเมินการใช้ฐานข้อมูลบันทึก รายงานเสนอผู้มีอำนาจรับทราบและสั่งการให้มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาระบบฐานข้อมูล หลักฐานการนำผลการประเมินไปปรับปรุงระบบฐานข้อมูล 2. สัมภาษณ์ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้เกี่ยวข้องกับการใช้ฐานข้อมูลในการบริหารจัดการ

เกณฑ์การให้คะแนน

มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 1 ข้อ	ได้ 1 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 1-2 ข้อ	ได้ 2 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 1-3 ข้อ	ได้ 3 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 1-4 ข้อ	ได้ 4 คะแนน
มีคุณลักษณะตามเกณฑ์การพิจารณา 1-5 ข้อ	ได้ 5 คะแนน

เกณฑ์การประเมิน

ต้องปรับปรุง	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีมาก
1	2	3	4	5

เกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่ 5 การบริหารจัดการ

ต้องปรับปรุง	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีมาก
0-1.50	1.51-2.50	2.51-3.50	3.51-4.50	4.51-5

อนึ่งแนวทางการรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินคุณภาพสถานศึกษา ในแต่ละมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณา ที่กำหนดไว้นี้ ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นเพียงตัวอย่าง คณะผู้ประเมิน ๆ สามารถใช้วิธีการอื่น ๆ ร่วมด้วยได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้องตรงตามสภาพจริง และตัดสินผลการประเมินได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ สะท้อนการปฏิบัติงานของสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง⁶⁹

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส

ประวัติความเป็นมาสำนักงาน กศน.จังหวัดนราธิวาส

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2522 เป็นกรมหนึ่งในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีรากฐานที่มั่นคงมาจาก “การศึกษาผู้ใหญ่” ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนราธิวาส มีว่าที่ ร.ต. สวัสดิ์ วิมิตตะนันท์กุล ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนราธิวาสเป็นคนแรก ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2525

⁶⁹ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.

ในปี พ.ศ.2551 พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้ประกาศและมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ.2551 จึงได้มีการปรับเปลี่ยนสำนักงานบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน เป็น “สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย” ใช้ตัวย่อว่า “สำนักงาน กศน.” อยู่ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ จนถึงปัจจุบันโดยมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และได้เรียนรู้ในสาระที่สอดคล้องกับความสนใจ ความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพชีวิต และยังเป็น การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเรื่องต่าง ๆ เพื่อเป็นมาตรการจูงใจให้กับภาคสังคมอื่นๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมาย “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ”

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนราธิวาสมีกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบ สำหรับให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายทั่วไป โดยเฉพาะประชาชนผู้ด้อยพลาด และขาดโอกาสทางการศึกษา ในรูปแบบการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมประชาชนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ ได้รับโอกาสทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่เป็นไปตามสภาพ ปัญหาและความต้องการของแต่ละกลุ่ม ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย อายุ 15 – 59 และ 60 ปีขึ้นไป ซึ่งสามารถเลือกเรียนได้ตามความต้องการ ความเหมาะสมกับสภาพความพร้อมของตนเอง ให้ได้มีโอกาสรับการศึกษาและการพัฒนาตามสภาพความพร้อมได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนราธิวาส ได้เปลี่ยนชื่อตามพระราชบัญญัติการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ.2551 โดยเปลี่ยนเป็น “สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดนราธิวาส” หรือเรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน.จังหวัดนราธิวาส” มีชื่อภาษาอังกฤษ “Narathiwat Provincial Office of The Non – Formal and Informal Education ” สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

สถานศึกษาในสังกัด จำนวน 13 แห่ง ดังนี้

1. สำนักงาน ก.ค.ศ. กำหนดขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ 1) กศน.อำเภอเมืองนราธิวาส 2) กศน.อำเภอระแงะ 3) กศน.อำเภอรือเสาะ
2. สำนักงาน ก.ค.ศ. กำหนดขนาดใหญ่ มีจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ 1) กศน.อำเภอตากใบ 2) กศน.อำเภอบาเจาะ 3) กศน.อำเภอสู่หงป่าตี

3. สำนักงาน ก.ค.ศ. กำหนดขนาดกลาง มีจำนวน 7 แห่ง ได้แก่ 1) กศน.อำเภอจะนะ
2) กศน.อำเภอเจาะไอร้อง 3) กศน.อำเภอยี่งอ 4) กศน.อำเภอแว้ง 5) กศน.อำเภอศรีสาคร 6) กศน.
อำเภอสุคีริน 7) กศน.อำเภอสุไหงโก-ลก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

โสภา ตุ่มท่าช้าง ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพของระบบสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ทักษะการบริหารของผู้บริหารส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁷⁰

สำเริง ตาสว่าง ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ในภาพรวมมีการใช้ทักษะในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่ามีระดับการใช้ทักษะในระดับมากทุกรายการ และเรียงลำดับการใช้ทักษะมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านความคิดรวบยอด ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านสติปัญญา ด้านเทคนิค ด้านการศึกษาและการสอน 2) เปรียบเทียบการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และการฝึกอบรมทางการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกันมีการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

⁷⁰ โสภา ตุ่มท่าช้าง, “ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550)., บทคัดย่อ.

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 ในภาพรวมแตกต่างกัน ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศแตกต่างกันมีการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กในภาพรวมไม่แตกต่างกัน⁷¹

สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง ได้ทำการศึกษาการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารงานกับบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทักษะการบริหารงานในระดับมากที่สุด คือ ทักษะทางความคิดรวบยอด ทักษะทางมนุษย์ ส่วนทักษะการบริหารงานที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ทักษะทางการศึกษาและการสอน ทักษะทางความรู้ความคิด และทักษะทางเทคนิค ตามลำดับ ส่วนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการบริหารงานวิชาการทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับ ดังนี้ การบริหารงานวิชาการด้านการวัดประเมินผล การบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนและการสอน การบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการด้านการบริหารหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ตามลำดับ และทักษะการบริหารงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01⁷²

สุภาพร บุญมาก ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านมโนภาพ 2)

⁷¹ สำเร็จ ตาสว่าง, “การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1” (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2550), บทคัดย่อ.

⁷² สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง, “ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550), บทคัดย่อ.

มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการบริหารจัดการโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารงานและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบ ครบวงจร มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 15 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย และ มาตรฐานที่ 16 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ 3) ทักษะการบริหารกับมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก⁷³

ปาริชาติ กมลละบุตร ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของพนักงานครูเทศบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านมโนภาพ ด้านมนุษย ด้านความรู้ความคิด ด้านเทคนิค และด้านการศึกษาและการสอน ตามลำดับ 2) พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของพนักงานครูเทศบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านพฤติกรรมความสำนึกในหน้าที่ ด้านพฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น ด้านพฤติกรรมความอดทนอดกลั้น ด้านพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ และด้านพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ ตามลำดับ 3) ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษา ด้านมโน

⁷³ สุภาพร บุญมาก, “ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 2” (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552)., บทคัดย่อ.

ภาพ ด้านความรู้ความคิด และด้านมนุษยสัมพันธ์ ส่งผลต่อการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงานครูเทศบาลในโรงเรียนสังกัดการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวม⁷⁴

พรพิพัฒน์ ชื่อสัตย์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของครู กศน. ตำบล ในเขตภูมิภาคตะวันตก ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมของสภาพการปฏิบัติงานและความต้องการที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปัญหา พบว่า ด้านการให้บริการเรียนรู้มีระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้⁷⁵

ธิตี พึ่งเพียร ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชน เทศบาลตำบลโพสะ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชน เทศบาลตำบลโพสะ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก และแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชน เทศบาลตำบลโพสะ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ควรจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนอย่างต่อเนื่อง ด้านศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบ ควรจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการ จัดกิจกรรมการศึกษาให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันได้⁷⁶

⁷⁴ ปาริชาติ กมลยะบุตร, “ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของพนักงานครูเทศบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553), บทคัดย่อ.

⁷⁵ พรพิพัฒน์ ชื่อสัตย์, “แนวทางการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของครู กศน. ตำบล ในเขตภูมิภาคตะวันตก” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและดารพัฒนา มนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555), บทคัดย่อ.

⁷⁶ ธิตี พึ่งเพียร, “ความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชน เทศบาลตำบลโพสะ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554), บทคัดย่อ.

งานวิจัยจากต่างประเทศ

แมคเคนน่า (McKenna) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวโน้มและบริบทในการพัฒนาทักษะการบริหาร พบว่า แนวโน้มของการพัฒนาทักษะการบริหารขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล สถานการณ์และบริบทขององค์กรจะเป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดให้ผู้จัดการตัดสินใจว่าควรจะทำอะไร อย่างไรมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับกรอบรวมในทางปฏิบัติ นั่นสะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวของคู่มือหรือตำราเรียน ดังนั้น ต่อไปนักเรียนนักศึกษาทางการบริหารรวมถึงทักษะการบริหารก็จะขาดแคลน เพราะทักษะไม่สามารถแยกออกจากแต่ละบุคคลหรือแต่ละบริบทได้ เปรียบเสมือนถ้าหากผู้จัดการเป็นผู้มีความสามารถก็จะมีเช่นนั้นตลอด หรือถ้าเป็นผู้ไร้ความสามารถก็จะเป็นเช่นนั้นตลอดไปเช่นกัน⁷⁷

คริสติน่า (Christina. 2001: 192) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการโดยโรงเรียนเป็นฐาน ผลการวิจัยจากโรงเรียนที่ไปศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความเข้าใจที่เด่นชัดว่าตัวผู้บริหารและทีมไม่มีอำนาจแต่อย่างใด SBM เป็นตัวนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของผู้ร่วมงานในการดำเนินงาน โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงมีหน้าที่ตัดสินใจและรับการส่งเสริมให้ก้าวไปข้างหน้าต่อไป⁷⁸

ชาร์ล (Charles. 2006: 98) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการที่มีโรงเรียนเป็นฐาน พบว่าการจัดการที่มีโรงเรียนเป็นฐานในลักษณะความเป็นผู้นำ และการบริหาร มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนโดยยึดมั่นในความศรัทธาของอาจารย์และผู้บริหารที่ว่า การจัดการโดยมีโรงเรียนเป็นฐานนั้นสามารถปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้⁷⁹

ฮายซุง (Hysong) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของทักษะทางด้านเทคนิคในความเข้าใจของการบริหารแบบมุ่งผลงาน พบว่า ทักษะทางด้านเทคนิคที่เพิ่มขึ้น ทำให้ความสามารถคาดการณ์ได้ว่าสำหรับผู้บริหารชั้นต้น ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับการบริหารที่มุ่งผลงานมากกว่าเรื่องของทักษะการบริหารซึ่งเมื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางด้านเทคนิคและทั้งในส่วนของการประเมินจากผู้ใต้บังคับบัญชาและความพึงพอใจในงานแล้ว พบว่า ความเชี่ยวชาญในงานเป็น

⁷⁷ Steve Mckenna, "Predispositions and Context in the Development of Managerial Skills," accessed February 21, 2017, abstract from [http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?issn=02621711 &volume=23&issue=7&articleid=880588&show=abstract](http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?issn=02621711&volume=23&issue=7&articleid=880588&show=abstract) (2017).

⁷⁸ Christina, (New York: Columbia University Teachers College, 2001).

⁷⁹ Charles, School-Based Management: A Study of Its Impact on Student Achievement in the Title I Schools (California: Fielding Graduate University, 2006).

สิ่งที่ทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาให้ความสำคัญ เป็นความน่าเชื่อถือและเกณฑ์ที่สำคัญที่สุดในการเลือกผู้บริหารขั้นต้น⁸⁰

เจนทรีและคณะ (Gentry and others) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหาร : มีอะไรเปลี่ยนไปตั้งแต่ปีคริสต์ศักราช 1980 พบว่า ทักษะการบริหารที่มีความสำคัญตั้งแต่ในปี 1980 นั้น ปัจจุบันก็ยังคงมีความสำคัญอยู่เช่นเดิม แต่ความสำคัญของความสัมพันธ์ในองค์กร, สมรรถนะขององค์กรและผู้บริหารและการบริหารจัดการเวลา เปลี่ยนไปเมื่อ 15 ปีที่แล้ว รายงานฉบับนี้ระบุว่า ทักษะการบริหารมีความสำคัญในระดับที่แตกต่างกันและมีหน้าที่ขององค์กรที่แตกต่างกันภายใต้สิ่งแวดล้อมของการทำงานในปัจจุบัน⁸¹

โทนิแดนเดล, แบริดตี้ และ ฟลินเนอร์ (Tonidandel, Braddy and Fleenor) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารที่สามารถคาดการณ์ได้ถึงควมมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยรายงานว่า สิ่งที่สำคัญที่จะแสดงให้เห็นถึงควมมีประสิทธิภาพของผู้จัดการนั้นคือ ทักษะทางด้านมนุษย์ จะมีความสำคัญมากกว่าทักษะด้านเทคนิคและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกองค์กร ในขณะที่ทักษะการบริหารงานมีความสำคัญมากที่สุด ส่วนเพศไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับทักษะและประสิทธิผลแต่ขนาดองค์กรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับทักษะและประสิทธิผล⁸²

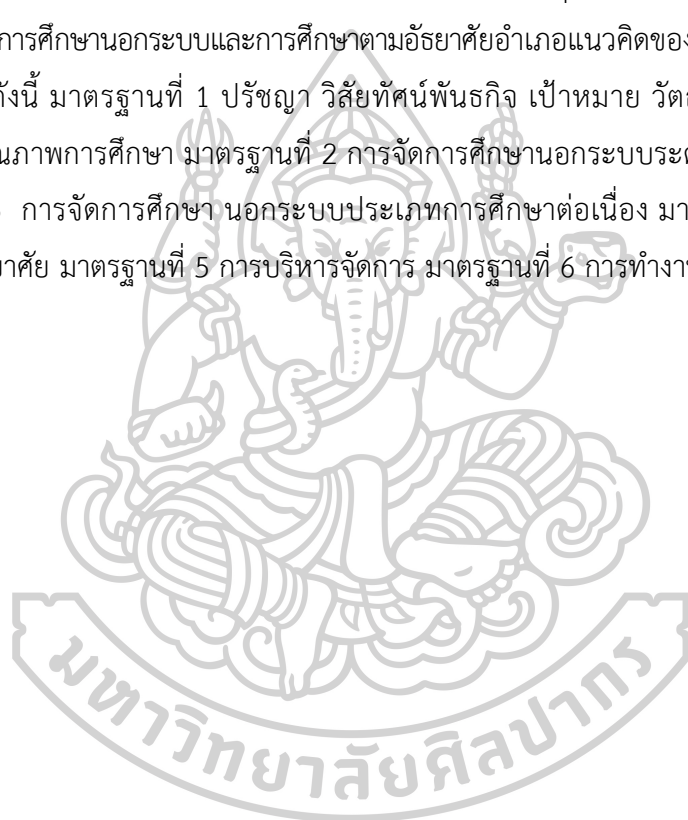
⁸⁰ Sylvia J. Hysong, The Role of Technical Skill in Perceptions of Managerial Performance. Accessed February 21, 2017, Abstract from <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?issn=02621711&volume=27&issue=3&articleid=1713837&show=abstractjournals.htm?issn=02621711&volume=27&issue=3&articleid=1713837&show=abstract>.

⁸¹William A. Gentry and others, Managerial Skills: What Has Changed since the Late 1980s. Accessed February 21, 2017. Abstract from <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?issn=01437739&volume=29&issue=2&articleid=1713833&show=abstract>.

⁸²Scott Phillip Tonidandel, W. Braddy, and John W. Fleenor, *Relative Importance of Managerial Skill for Predicting Effectiveness*. Accessed February 14, 2017. Abstract from <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?issn=02683946&volume=27&issue=6&articleid=17047850&show=abstract>.

สรุป

จากผลการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส นั้น จะเห็นได้ว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมาย ในที่นี้ ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาทักษะผู้บริหารตามแนวคิดของเดรกและโรว์ (Drake and Roe) ประกอบด้วย 5 ทักษะที่ครอบคลุมถึงรายละเอียดเกี่ยวกับทักษะทางด้านต่างๆ ประกอบด้วย ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านมโนภาพ ส่วนส่วนมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้กำหนดไว้ดังนี้ มาตรฐานที่ 1 ประชัญญา วิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 2 การจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 3 การจัดการศึกษา นอกระบบประเภทการศึกษาต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 4 การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย มาตรฐานที่ 5 การบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 6 การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย

บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส 2) เพื่อทราบมาตรฐาน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส 3) เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ หัวหน้าฝ่าย และครูผู้สอน การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงสร้างวิจัย เป็นการจัดเตรียมโครงการเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ โดยการศึกษาเอกสาร ตำรา บทความต่าง ๆ รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง และจัดทำโครงร่างงานวิจัยเสนอต่อภาควิชาเพื่อนำเสนอบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติ

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือ ทดสอบและปรับปรุงเครื่องมือ ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลจากตัวอย่างที่กำหนดแล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาตรวจสอบความถูกต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

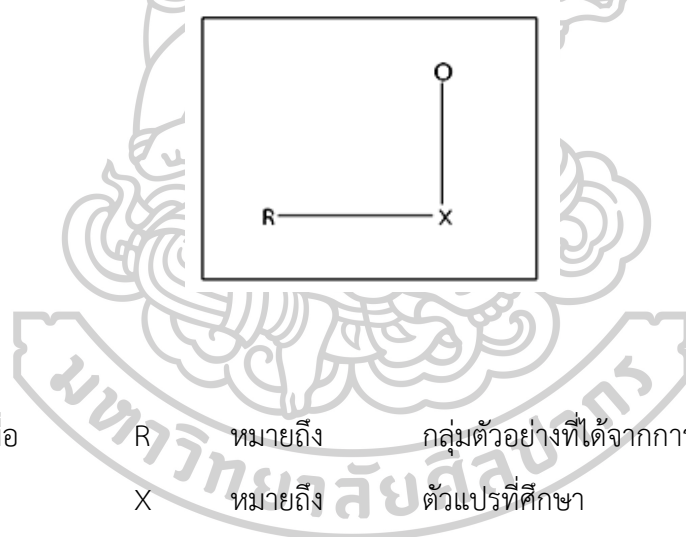
ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนของการจัดทำรายงานการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย จึงได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ที่มีแบบแผนการวิจัยในลักษณะกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสถานการณ์ ไม่มีการทดลอง (the one - shot, non experimental case study) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (diagram) ได้ดังนี้

เมื่อ	R	หมายถึง	กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่ม
	X	หมายถึง	ตัวแปรที่ศึกษา
	O	หมายถึง	ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้วิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส จำนวนทั้งหมด 13 ศูนย์ จำแนกออกเป็น ผู้อำนวยการศูนย์ฯ จำนวน 13 คน หัวหน้าฝ่าย จำนวน 13 คน และ ครู จำนวน 13 คน รวมทั้งทั้งหมด 39 คน

กลุ่มตัวอย่าง

เป็นการศึกษาประชากร กำหนดขนาดตัวอย่างโดยวิธีการจับคู่รายกลุ่ม (Group Matching) จำแนกเป็นศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอละ 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์ฯ 1 คน หัวหน้าฝ่าย 1 คน และครูผู้สอน 1 คน รวมเป็นผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 39 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส

ลำดับ	อำเภอ	ประชากร (ศูนย์กศน. อำเภอ)	กลุ่มตัวอย่าง (ศูนย์กศน. อำเภอ)	ผู้ให้ข้อมูล (คน)			รวม
				ผู้อำนวยการ	หัวหน้า ฝ่าย	ครู	
1	เมืองนราธิวาส	1	1	1	1	1	3
2	ตากใบ	1	1	1	1	1	3
3	บาเจาะ	1	1	1	1	1	3
4	ยี่งอ	1	1	1	1	1	3
5	ระแงะ	1	1	1	1	1	3
6	รือเสาะ	1	1	1	1	1	3
7	ศรีสาคร	1	1	1	1	1	3
8	แว้ง	1	1	1	1	1	3
9	สุคีริน	1	1	1	1	1	3
10	สุโหงโกลก	1	1	1	1	1	3
11	สุโหงปาดี	1	1	1	1	1	3
12	จะแนะ	1	1	1	1	1	3
13	เจาะไอร้อง	1	1	1	1	1	3
รวม		13	13	13	13	13	39

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐาน ตัวแปรที่ศึกษาซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา และอายุราชการประสบการณ์ในการทำงาน

2. ตัวแปรต้น (X_{tot}) ได้แก่ เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหาร ตามแนวคิดของเดรกและโรว์ (Drake and Roe) ดังนี้

2.1 ทักษะด้านความรู้ความคิด (X_1) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้ ความคิด สติปัญญา และวิสัยทัศน์ ในการบริหารงานของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพ บังเกิดประสิทธิผล และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.2 ทักษะด้านเทคนิค (X_2) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ในการปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง รวมถึงความรู้ ความสามารถในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ เทคนิค วิธีการในการบริหารให้เกิดผลสำเร็จ และสามารถแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

2.3 ทักษะด้านการศึกษาและการสอน (X_3) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการเป็นผู้นำทางการศึกษาทางด้านการเรียนการสอน มีความรู้และเป็นนักวิชาการมีความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอน นิเทศการสอน ติดตามการเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษา ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองด้านวิชาการและวิทยฐานะและสามารถแนะนำให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี

2.4 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (X_4) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น มีความจริงใจ ให้ความสำคัญกับคนทุกคน มีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กรโดยอาศัยหลักการด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความรู้และความเข้าใจถึงความต้องการ พฤติกรรมของบุคคล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและบรรลุเป้าหมายขององค์กร

2.5 ทักษะด้านมโนภาพ (X_5) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการมองเห็นภาพรวมในองค์กร เข้าใจความซับซ้อนขององค์กรทั้งหมด สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ภายในองค์กร ซึ่งผู้บริหารจะต้องเป็นผู้กำหนดและวางแผนงานในองค์กร เพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อองค์กร

3. ตัวแปรตาม (Y_{tot}) เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในตัวบ่งชี้มาตรฐานที่ 5 ด้านการบริหารจัดการ ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่

3.1 ผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร (Y_1) หมายถึง ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา มีคุณธรรมและจริยธรรม มีการบริการที่ดี มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการมุ่งผลสัมฤทธิ์

3.2 คุณภาพของการบริหารจัดการ (Y_2) หมายถึง มีการใช้มาตรฐานของการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นเป้าหมายในการบริหารจัดการ มีการจัดทำนโยบายตามแผนส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการบริหารที่ถูกต้องและครบถ้วน เป็นปัจจุบันและพร้อมใช้งาน มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เปรียบเทียบกับเป้าหมายตามแผนอย่างต่อเนื่อง มีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน และมีการบริหารจัดการเพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.3 คุณภาพของการพัฒนาบุคลากร (Y_3) หมายถึง มีการสำรวจ จัดทำฐานข้อมูล เพื่อวางแผนพัฒนาบุคลากร มีโครงการพัฒนาบุคลากรครอบคลุมทุกส่วนงานของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปีหรือมีแผนพัฒนาบุคลากรที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและการอนุมัติจากผู้มีอำนาจ บุคลากรได้รับการพัฒนาตามแผนไม่ต่ำกว่า 20 ชั่วโมงต่อปี และนำความรู้ไปใช้พัฒนางาน มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินแผน/โครงการการพัฒนาบุคลากร นำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานและปรับแผน/โครงการพัฒนาบุคลากร

3.4 คุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (Y_4) หมายถึง มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวิจัย สนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทำวิจัยอย่างง่าย มีโครงการวิจัยและดำเนินการวิจัยอย่างง่ายอย่างน้อยปีงบประมาณละ 2 เรื่อง มีการนำผลงานการวิจัยไปนำเสนอในเวทีต่าง ๆ และเผยแพร่ผลงานวิจัย ผลงานวิจัยได้นำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษา

3.5 ระบบประกันคุณภาพภายใน (Y_5) หมายถึง มีการกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานที่และตัวบ่งชี้ของต้นสังกัดและสอดคล้องกับเป้าหมายและพันธกิจของ สถานศึกษา มีการพัฒนาคุณภาพการติดตาม ตรวจสอบ ทบทวนและประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่เชื่อถือได้ครอบคลุมพันธกิจ สะท้อนผลการดำเนินงาน วิเคราะห์จุดเด่นจุดที่ควรพัฒนาและมีข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม มีการประเมินคุณภาพภายในโดยต้นสังกัดอย่างน้อย 1 ครั้งภายใน 3 ปี

3.6 การจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ (Y_6) หมายถึง มีการวางแผน/โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูล พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการจัดการศึกษาให้เป็นปัจจุบันและสะดวกต่อการ

เข้าถึง นำระบบฐานข้อมูลมาใช้ในการบริหารจัดการ มีการติดตามผลและประเมินผลการใช้ระบบฐานข้อมูล มีการนำเสนอรายงานการประเมินตนเองพร้อมแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา (ที่ได้ปรับปรุงจากการนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกมาใช้) ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดพิจารณาเพื่อนำสู่การปฏิบัติ มีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ อันเนื่องมาจากการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก มีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานระบบฐานข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในสถานศึกษา และอายุราชการประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหาร ตามแนวคิดของเดรดและโรว์ (Drake and Roe)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ แนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ

แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบจัดอันดับคุณภาพ (Rating Scale) 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert 's five rating scale)⁸³ โดยกำหนดค่าคะแนนของแต่ละช่วงน้ำหนักเป็น 1 ถึง 5 คะแนนตามลำดับ ดังนี้

ระดับ 1 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหาร / มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับน้อยที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหาร / มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับน้อย มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหาร / มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

⁸³ Likert Rensis, *New Patten of Management* (New York: McGran - Hill, 1961),

ระดับ 4 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหาร / มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับมาก มีค่านำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 5 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหาร / มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่านำหนักเท่ากับ 5 คะแนน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาและสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามขึ้น ตามกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนด โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ วรรณกรรม ที่เกี่ยวข้องกับเกี่ยวกับทักษะการบริหาร ของผู้บริหาร และผู้วิจัยได้เลือกแบบสอบถามเพื่อการวิจัยของ นางสุภาพร เหล่าทรัพย์เจริญ⁸⁴ ซึ่งเป็น เครื่องมือที่มีความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีค่าความ เชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.70 ส่วนมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและศึกษาตาม อัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือโดยยึดตามเกณฑ์คู่มือการประเมินคุณภาพ สถานศึกษา โดยต้นสังกัดสำหรับการศึกษานอกระบบและศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แล้วนำผลการศึกษามาพัฒนา ปรับปรุงเครื่องมือ โดยขอคำแนะนำของ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ขั้นที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติมในบางส่วนเพื่อให้เหมาะสมในการเก็บข้อมูลให้ครบถ้วน ภายใต้อำนาจ อนุญาตจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความ ตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) อีกครั้ง

ขั้นที่ 4 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลต่อไป

⁸⁴สุภาพร เหล่าทรัพย์เจริญ, “ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับความเป็นองค์การ นวัตกรรมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศิลปากร, 2552)., 161.

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำบันทึกถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปถึงยังผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส เพื่อออกหนังสือแจ้งขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย ครูผู้สอน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้ช่วยอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งเครื่องมือทางไปรษณีย์ และขอรับคืนทางไปรษณีย์

3. ประสานงาน ติดตามการตอบแบบสอบถามทางโทรศัพท์

4. รับแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้คืนมา

2. จัดระบบข้อมูลตรวจสอบรวมคะแนนแบบสอบถามที่สมบูรณ์

3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ในการคำนวณค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

2. การวิเคราะห์การใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหาร และมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

โดยนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไปวิเคราะห์เทียบกับคะแนนเฉลี่ยตามแนวคิดของเบสท์ (Best)⁸⁵ ดังนี้

⁸⁵ John W. Best, *Research in Education* (New Jersey: Prentice - Hall, 2006),

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหาร / มาตรฐานศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหาร / มาตรฐานศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหาร / มาตรฐานศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหาร / มาตรฐานศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหาร / มาตรฐานศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับมากที่สุด

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ใช้การวิเคราะห์ค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยนำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้จากโปรแกรมสำเร็จรูปไปวิเคราะห์เทียบกับเกณฑ์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ ซึ่งมี รายละเอียดดังนี้

ตั้งแต่ .70 ขึ้นไป คือ ตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ตั้งแต่ .30 - .69 คือ ตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ต่ำกว่า .30 คือ ตัวแปรคู่หนึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ⁸⁶

สรุป

การวิจัยเรื่องทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส 2) มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส 3) เพื่อทราบความสัมพันธ์ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับ มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ตัวแปรที่

⁸⁶ ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ, วิจัยวิทยการวิจัยทางสังคมศาสตร์ *Research Methodology in Social Sciences*, พิมพ์ครั้งที่ 2 ed. (นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากรนครปฐม, 2558), 240.

ศึกษา ตัวแปรต้น คือ ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ตามแนวคิดของเดรกและโรว์ (Drake and Roe) ตัวแปรตาม คือ มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) จำนวนประชากรในการวิจัย 13 อำเภอ เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คนประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่าย จำนวน 1 คน ครูผู้สอน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส สถิติ ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่าง ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 13 ศูนย์ ศูนย์ละ 3 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย และครูผู้สอน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 39 คน ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 39 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 100 นำมาวิเคราะห์และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย จำแนกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่าย และครูผู้สอน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 13 ศูนย์ ศูนย์ละ 3 คน รวม 39 คน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ในการทำงาน โดยการหาค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์การทำงาน

ข้อที่	สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	เพศ		
	1. ชาย	18	46.15
	2. หญิง	21	53.85
	รวม	39	100.00
2	อายุ		
	1. 21-30	1	2.56
	2. 31-40	15	38.46
	3. 41-50	15	38.46
	4. 51-60	8	20.52
	รวม	39	100.00
3	ระดับการศึกษาสูงสุด		
	1.ปริญญาตรี	23	58.98
	2.ปริญญาโท	15	38.46
	3.ปริญญาเอก	1	2.56
	รวม	39	100.00
4	ตำแหน่งปัจจุบัน		
	1. ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการ	13	33.33
	2. หัวหน้าฝ่าย/งาน	13	33.33
	3. ครู	13	33.33
	รวม	39	100.00
5	ประสบการณ์ในการทำงาน (ในตำแหน่งปัจจุบัน)		
	1. น้อยกว่า 1 ปี	-	-
	2. 1-5 ปี	3	7.69
	3. 6-10 ปี	8	20.51
	4. มากกว่า 10 ปี	28	71.80
	รวม	39	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือเป็นเพศหญิง 21 คน คิดเป็นร้อยละ 53.85 เป็นเพศชาย 18 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15 ด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้มีอายุระหว่าง 31-40 ปี และ 41-50 ปี มากที่สุดเท่ากัน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 20.51 และอายุระหว่าง 21-30 ปี น้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.56 สำหรับระดับการศึกษาวุฒิมัธยมศึกษา ระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 58.97 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 และระดับปริญญาเอกน้อยที่สุด จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.56 ด้านตำแหน่งปัจจุบัน ตำแหน่งครู จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ตำแหน่งหัวหน้าฝ่าย/งานจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ด้านประสบการณ์ในการทำงานที่มีจำนวนมากที่สุด คือ อายุการทำงาน มากกว่า 10 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 71.80 รองลงมาคือ อายุการทำงาน 6-10 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 20.51 อายุการทำงาน 1-5 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.69 และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่ในช่วงประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 1 ปี

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส

ในการวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากกลุ่มตัวอย่าง 13 โรงเรียน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียด ในตารางที่ 3 ถึงตารางที่ 8

ตารางที่ 3 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์
 การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวม (X_{tot})
 (n=39)

ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส (X_{tot})	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1. ทักษะด้านความรู้ความคิด (X_1)	4.24	0.50	มาก
2. ทักษะด้านเทคนิค (X_2)	4.29	0.49	มาก
3. ทักษะด้านการศึกษาและการสอน (X_3)	4.18	0.50	มาก
4. ทักษะด้านมนุษย (X_4)	4.29	0.49	มาก
5. ทักษะด้านมโนภาพ (X_5)	4.11	0.46	มาก
โดยภาพรวม (X_{tot})	4.22	0.42	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบ และ
 การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. =
 0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจาก
 มากไปน้อย ดังนี้ เท่ากันสองลำดับแรก คือ ทักษะด้านเทคนิค ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.49) และทักษะ
 ด้านมนุษย ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.49) รองลงมา ทักษะด้านความรู้ความคิด ($\bar{X} = 4.24$, S.D. =
 0.50) ทักษะด้านการศึกษาและการสอน ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.50) และทักษะด้านมโนภาพ ($\bar{X} =$
 4.11, S.D. = 0.46) ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม
 อัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ในแต่ละด้านเป็นรายข้อได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 4 - ตาราง
 ที่ 8

ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ทักษะด้าน ความรู้ความคิด (X_1)

(n=39)

ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ด้านความรู้ความคิด (X_1)	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1. ผู้บริหารสามารถนำความรู้ ความชำนาญ และ ประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้ามาประยุกต์ใช้ในการ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.33	0.70	มาก
2. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ในการพัฒนาการบริหารให้มีคุณภาพ สูงขึ้น	4.23	0.63	มาก
3. ผู้บริหารยกระดับสมรรถนะด้านการบริหารงานและความเป็น ผู้นำ	4.10	0.60	มาก
4. ผู้บริหารมีการบริหารงานโดยกำหนดวิสัยทัศน์ และกล ยุทธ์ที่ชัดเจน เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายของสถานศึกษา	4.26	0.64	มาก
5. ผู้บริหารเป็นผู้นำทางการศึกษา โดยใช้ความรู้ในการ บริหารงานอย่างสร้างสรรค์	4.26	0.68	มาก
6. ผู้บริหารมีการสร้างสรรค์และพัฒนาผลงาน เพื่อให้เกิดผลดี ต่อสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.28	0.56	มาก
ภาพรวม	4.24	0.50	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ทักษะด้านความรู้ความคิด โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับ ค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารสามารถนำความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้ามาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.70) รองลงมา ผู้บริหารมีการสร้างสรรค์และพัฒนาผลงาน เพื่อให้เกิดผลดีต่อสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (

$\bar{X} = 4.28$, S.D.= 0.56) เท่ากันสองลำดับ คือ ผู้บริหารมีการบริหารงานโดยกำหนดวิสัยทัศน์ และกลยุทธ์ที่ชัดเจน เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.64) และ ผู้บริหารเป็นผู้นำทางการศึกษา โดยใช้ความรู้ในการบริหารงานอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.26$, S.D.= 0.68) ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ในการพัฒนาการบริหารให้มีคุณภาพสูงขึ้น ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.63) และผู้บริหารยกระดับสมรรถนะด้านการบริหารงานและความเป็นผู้นำ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ทักษะด้านเทคนิค (X_2)

(n=39)

ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ด้านเทคนิค (X_2)	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1. ผู้บริหารมีความรู้ ความชำนาญ เกี่ยวกับการใช้วิธีการต่างๆ ในการบริหารงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	4.26	0.60	มาก
2. ผู้บริหารมีความเชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อการบริหาร	4.23	0.71	มาก
3. ผู้บริหารใช้เทคนิควิธีการบริหารอย่างหลากหลาย และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่ว	4.26	0.60	มาก
4. ผู้บริหารสามารถพัฒนากระบวนการทางการบริหาร และนำเทคนิคต่างๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน	4.38	0.54	มาก
5. ผู้บริหารสามารถแนะนำบุคลากรให้ปฏิบัติงานตามนโยบาย หรือข้อตกลงต่างๆ ที่ร่วมกันกำหนดขึ้นในสถานศึกษาได้	4.33	0.62	มาก
ภาพรวม	4.29	0.49	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษาอนุกระบอบ และ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ทักษะด้านเทคนิค โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิม เลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารสามารถพัฒนากระบวนการทางการบริหารและนำเทคนิค ต่างๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.54) รองลงมา ผู้บริหารสามารถแนะนำบุคลากร ให้ปฏิบัติงานตามนโยบาย หรือข้อตกลงต่างๆ ที่ร่วมกันกำหนดขึ้นในสถานศึกษาได้ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.62) เท่ากันสองลำดับ คือ ผู้บริหารมีความรู้ ความชำนาญ เกี่ยวกับการใช้วิธีการต่างๆ ในการ บริหารงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.60) และผู้บริหารใช้เทคนิควิธีการ บริหารอย่างหลากหลาย และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่ว ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.60) และผู้บริหารมีความเชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อการบริหาร ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.71) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์ การศึกษาอนุกระบอบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ทักษะด้าน การศึกษาและการสอน (X_3)

(n=39)

ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ด้านการศึกษาและการสอน (X_3)	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1. ผู้บริหารเป็นผู้นำที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษา และการสอน และเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน	4.15	0.54	มาก
2. ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ ใหม่ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษา และบริหารได้อย่างเหมาะสม	4.15	0.54	มาก
3. ผู้บริหารเป็นผู้นำทางการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตร ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา	4.10	0.64	มาก
4. ผู้บริหารบริหารหลักสูตรให้สอดคล้องกับภารกิจ และ นโยบายทางการศึกษา	4.15	0.63	มาก
5. ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ	4.21	0.70	มาก
6. ผู้บริหารมีความเชี่ยวชาญและเป็นนักวิชาการที่ดี ในการให้คำแนะนำ ปรึกษาเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียน การสอนแก่บุคลากร	4.28	0.65	มาก
ภาพรวม	4.18	0.50	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษิตตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ทักษะด้านการศึกษาและการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามีขมิมนเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารมีความเชี่ยวชาญและเป็นนักวิชาการที่ดีในการให้คำแนะนำ ปรีกษาเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนแก่บุคลากร ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.65) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.70) เท่ากันสามลำดับ คือ ผู้บริหารเป็นผู้นำที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาและการสอน และเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.54) ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษา และบริหารได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.54) และผู้บริหารบริหารหลักสูตรให้สอดคล้องกับภารกิจ และนโยบายทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.63) ลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารเป็นผู้นำทางการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.64)

ตารางที่ 7 ค่ามีขมิมนเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษิตตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ทักษะด้านมนุษย (X_d) (n=39)

ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ด้านมนุษย (X _d)	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1. ผู้บริหารมีความสามารถในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.23	0.63	มาก
2. ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ให้ความเป็นกันเองกับบุคลากรเพื่อลดความกดดันในการปฏิบัติงาน	4.33	0.62	มาก
3. ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.36	0.63	มาก
4. ผู้บริหารมีความเอื้ออาทร และให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ	4.28	0.65	มาก
5. ผู้บริหารใช้การบริหารแบบความร่วมมือ และสนับสนุนการทำงานเป็นกลุ่มหรือทีมเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.26	0.64	มาก
ภาพรวม	4.29	0.49	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษาอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ทักษะด้านมนุษย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.63) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ให้ความเป็นกันเองกับบุคลากรเพื่อลดความกดดันในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.62) ผู้บริหารมีความเอื้ออาทรและให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.65) ผู้บริหารใช้การบริหารแบบความร่วมมือ และสนับสนุนการทำงานเป็นกลุ่มหรือทีมเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.64) และผู้บริหารมีความสามารถในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.63) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์ การศึกษาอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ทักษะด้านมโนภาพ (X_5)

(n=39)

ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ด้านมโนภาพ (X_5)	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1. ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาในภาพรวมได้อย่างถูกต้องชัดเจน	4.15	0.59	มาก
2. ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาในภาพรวมได้อย่างถูกต้องชัดเจน	4.13	0.61	มาก
3. ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ และวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด	4.05	0.51	มาก
4. ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่างๆภายในองค์กรได้อย่างเหมาะสมและมีความเชื่อมโยง	4.10	0.68	มาก
5. ผู้บริหารมีมาตรการรองรับในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นภายในองค์กร เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต	4.08	0.53	มาก
6. ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่ต้นสังกัดกับหน่วยงานอื่นๆ	4.15	0.54	มาก
ภาพรวม	4.11	0.46	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ทักษะด้านด้านมโนภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D.= 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่า มัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เท่ากันสองลำดับแรก คือ ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาในภาพรวมได้อย่างถูกต้องชัดเจน ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.59) และผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่ต้นสังกัดกับหน่วยงานอื่นๆ ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.54) รองลงมาคือ ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาใน ภาพรวมได้อย่างถูกต้องชัดเจน ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.61) ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง หน่วยงานต่างๆ ภายในองค์กรได้อย่างเหมาะสมและมีความเชื่อมโยง ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.68) ผู้บริหารมีมาตรการรองรับในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นภายในองค์กร เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจ เกิดขึ้นในอนาคต ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.53) และ ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ และวางแผนการจัด การศึกษาได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส

ในการวิเคราะห์ระดับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดัง รายละเอียด ในตารางที่ 9 ถึงตารางที่ 15

ตารางที่ 9 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมและรายด้าน (Y_{tot}) (n=39)

มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส	(\bar{x})	(S.D.)	ระดับ
1. ด้านผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร (Y_1)	4.23	0.55	มาก
2. ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ (Y_2)	4.25	0.46	มาก
3. ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร (Y_3)	4.25	0.45	มาก
4. ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (Y_4)	3.99	0.57	มาก
5. ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน (Y_5)	4.21	0.37	มาก
6. ด้านการจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ (Y_6)	4.23	0.47	มาก
โดยภาพรวม (Y_{tot})	4.19	0.48	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.19$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.45) รองลงมาคือ ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ ($\bar{x} = 4.25$, S.D. = 0.46) ด้านการจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ ($\bar{x} = 4.23$, S.D. = 0.47) ด้านผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร ($\bar{x} = 4.26$, S.D. = 0.41) ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน ($\bar{x} = 4.21$, S.D. = 0.37) และด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ($\bar{x} = 3.99$, S.D. = 0.57) ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ในแต่ละด้านเป็นรายข้อย่อยได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 10 - ตารางที่ 15

ตารางที่ 10 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหาร
องค์กร (Y_1)

(n=39)

มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร (Y_1)	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1. ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ทนต่อการเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับแนวปฏิรูปการศึกษา	4.05	0.46	มาก
2. ผู้บริหารประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในทุกด้าน ทั้งการ ดำเนินชีวิตและการทำงาน	4.27	0.58	มาก
3. ผู้บริหารปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	4.23	0.54	มาก
4. ผู้บริหารเห็นความสำคัญในการสร้างบริการที่ดี ให้ความช่วยเหลือชุมชนและสังคม	4.30	0.61	มาก
5. ผู้บริหารสนับสนุนการเข้าร่วมประเมินเพื่อรับรางวัลจาก หน่วยงานต่างๆ เพื่อพัฒนาสมรรถนะในการบริหารองค์กร	4.32	0.58	มาก
ภาพรวม	4.23	0.55	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X}
= 4.23, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย
ดังนี้ ผู้บริหารสนับสนุนการเข้าร่วมประเมินเพื่อรับรางวัลจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อพัฒนาสมรรถนะใน
การบริหารองค์กร (\bar{X} = 4.32, S.D. = 0.58) รองลงมาคือ ผู้บริหารเห็นความสำคัญในการสร้างการ
บริการที่ดี ให้ความช่วยเหลือชุมชนและสังคม (\bar{X} = 4.30, S.D. = 0.61) ผู้บริหารประพฤติตนเป็น
แบบอย่างที่ดีในทุกด้าน ทั้งการดำเนินชีวิตและการทำงาน (\bar{X} = 4.27, S.D. = 0.58) ผู้บริหารปฏิบัติ
หน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต (\bar{X} = 4.23, S.D. = 0.54) และผู้บริหารมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ทนต่อการ
เปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับแนวปฏิรูปการศึกษา (\bar{X} = 4.05, S.D. = 0.46) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอก
ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา ด้านคุณภาพของการบริหาร
จัดการ (Y₂)

(n=39)

มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ (Y ₂)	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1. สถานศึกษามีการใช้มาตรฐานของการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นเป้าหมายในการบริหาร	4.28	0.51	มาก
2. สถานศึกษามีการจัดทำนโยบายตามแผนส่งเสริมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	4.30	0.57	มาก
3. สถานศึกษามีระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารที่ ถูกต้องและครบถ้วนเป็นปัจจุบันและพร้อมใช้งาน	4.23	0.58	มาก
4. สถานศึกษามีการนิเทศติดตาม และประเมินผล เปรียบเทียบกับเป้าหมายตามแผนอย่างต่อเนื่อง	4.21	0.57	มาก
5. สถานศึกษามีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน และมีการบริหารจัดการเพื่อ สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.23	0.58	มาก
ภาพรวม	4.25	0.46	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอ จังหวัดนครราชสีมา ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$,
S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้
สถานศึกษามีการจัดทำนโยบายตามแผนส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (\bar{X}
= 4.30, S.D. = 0.57) รองลงมาคือ สถานศึกษามีการใช้มาตรฐานของการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นเป้าหมายในการบริหาร ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.51) เท่ากันสองลำดับคือ
สถานศึกษามีระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารที่ถูกต้องและครบถ้วนเป็นปัจจุบันและพร้อมใช้
งาน ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.58) และ สถานศึกษามีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการ
ตัดสินใจและปรับปรุงงาน และมีการบริหารจัดการเพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} =$

4.23, S.D. = 0.58) และลำดับสุดท้าย คือ สถานศึกษามีการนิเทศติดตาม และประเมินผล เปรียบเทียบกับเป้าหมายตามแผนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.57)

ตารางที่ 12 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร (Y_3)

(n=39)

มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัด นราธิวาสด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร (Y_3)	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1. สถานศึกษามีการสำรวจ จัดทำฐานข้อมูลเพื่อวางแผนพัฒนาบุคลากร	4.26	0.55	มาก
2. สถานศึกษามีโครงการพัฒนาบุคลากรครอบคลุมทุก ส่วนงานของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปีหรือ มีแผนพัฒนาบุคลากรที่ได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการสถานศึกษาและการอนุมัติจากผู้มีอำนาจ	4.23	0.54	มาก
3. บุคลากรในสถานศึกษาได้รับการพัฒนาตามแผน ไม่ต่ำกว่า 20 ชั่วโมงต่อและนำความรู้ไปใช้พัฒนางาน	4.23	0.54	มาก
4. มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินแผน/โครงการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา	4.28	0.60	มาก
5. สถานศึกษามีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการ การประเมินดำเนินงานและปรับแผนโครงการพัฒนา บุคลากร	4.26	0.64	มาก
ภาพรวม	4.25	0.45	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิต จากมากไปหาน้อย ดังนี้ มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินแผน/โครงการพัฒนาบุคลากรใน สถานศึกษา ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.60) รองลงมา คือ สถานศึกษามีการสำรวจ จัดทำฐานข้อมูลเพื่อ

วางแผนพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.55) สถานศึกษามีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการประเมินดำเนินงานและปรับแผน/โครงการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.64) เท่ากันสองลำดับ คือ สถานศึกษามีโครงการพัฒนาบุคลากรครอบคลุมทุกส่วนงานของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปีหรือมีแผนพัฒนาบุคลากรที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและการอนุมัติจากผู้มีอำนาจ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.54) และ บุคลากรในสถานศึกษาได้รับการพัฒนาตามแผนไม่ต่ำกว่า 20 ชั่วโมงต่อและนำความรู้ไปใช้พัฒนางาน ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.54)

ตารางที่ 13 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (Y_4)

(n=39)

มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (Y_4)	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1. สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวิจัย	4.08	0.66	มาก
2. สถานศึกษามีการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทำวิจัยอย่างง่าย	4.14	0.63	มาก
3. สถานศึกษามีโครงการวิจัยและดำเนินการวิจัยอย่างน้อยปีงบประมาณละ 2 เรื่อง	4.03	0.67	มาก
4. สถานศึกษามีการนำผลงานการวิจัยไปนำเสนอในเวทีต่างๆ และเผยแพร่ผลงานวิจัย	3.82	0.79	มาก
5. ผลงานวิจัยได้นำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาในสถานศึกษา	3.87	0.77	มาก
ภาพรวม	3.99	0.57	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สถานศึกษามี

การสนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทำวิจัยอย่างง่าย ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.63) รองลงมาคือสถานศึกษามีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวิจัย ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.66) สถานศึกษามีโครงการวิจัยและดำเนินการวิจัยอย่างน้อยปีงบประมาณละ 2 เรื่อง ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.67) ผลงานวิจัยได้นำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.77) และสถานศึกษามีการนำผลงานการวิจัยไปนำเสนอในเวทีต่างๆ และเผยแพร่ผลงานวิจัย ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.79) ตามลำดับ

ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน (Y_5)

(n=39)

มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน (Y_5)	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1. สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของต้นสังกัด และสอดคล้องกับเป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา	4.13	0.52	มาก
2. สถานศึกษามีการพัฒนา คุณภาพการติดตาม ตรวจสอบ ทบทวนและประเมินคุณภาพอย่างเนื่อง	4.18	0.51	มาก
3. สถานศึกษามีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่เชื่อถือได้ ครอบคลุมพันธกิจสะท้อนผลการดำเนินงานวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาและมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม	4.18	0.51	มาก
4. สถานศึกษามีการประเมินคุณภาพภายในโดยต้นสังกัดอย่างน้อย 1 ครั้งภายใน 3 ปี	4.23	0.58	มาก

ตารางที่ 14 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน (Y₅) (ต่อ)

(n=39)

มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน (Y ₅)	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
5. สถานศึกษามีการนำเสนอรายงานการประเมินตนเอง พร้อมแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา (ที่ได้ปรับปรุง จากการนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอก มาใช้) คณะกรรมการการสถานศึกษา	4.23	0.58	มาก
6. สถานศึกษามีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ อันเนื่องมาจากการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก	4.31	0.57	มาก
ภาพรวม	4.21	0.37	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.37) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจาก มากไปหาน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ อันเนื่องมาจากการประเมิน คุณภาพภายในและภายนอก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.57) รองลงมาเท่ากันสองลำดับ คือ สถานศึกษามี การประเมินคุณภาพภายในโดยต้นสังกัดอย่างน้อย 1 ครั้งภายใน 3 ปี ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.58) สถานศึกษามีการนำเสนอรายงานการประเมินตนเองพร้อมแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา (ที่ได้ ปรับปรุงจากการนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกมาใช้) คณะกรรมการการ สถานศึกษา ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.58) ต่อมาเท่ากันสองลำดับ คือ สถานศึกษามีการพัฒนา คุณภาพ การติดตาม ตรวจสอบ ทบทวนและประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.51) สถานศึกษามีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่เชื่อถือได้ ครอบคลุมพันธกิจสะท้อนผลการดำเนินงานวิเคราะห์ จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาและมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.51) สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของ ต้นสังกัดและสอดคล้องกับเป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ

ตารางที่ 15 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านการจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ (Y_6)

(n=39)

มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านการจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ (Y_6)	(\bar{X})	(S.D.)	ระดับ
1. สถานศึกษามีการวางแผน/โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูล	4.23	0.58	มาก
2. สถานศึกษาพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการจัดการศึกษาให้เป็นปัจจุบันและสะดวกต่อการเข้าถึง	4.23	0.58	มาก
3. สถานศึกษานำระบบฐานข้อมูลมาใช้ในการบริหารจัดการ	4.23	0.54	มาก
4. สถานศึกษามีการติดตามและประเมินผลการใช้ระบบฐานข้อมูล	4.26	0.50	มาก
5. สถานศึกษามีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานระบบฐานข้อมูล	4.21	0.52	มาก
ภาพรวม	4.23	0.47	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สถานศึกษามีการติดตามและประเมินผลการใช้ระบบฐานข้อมูล ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.50) รองลงมาเท่ากันสามลำดับคือ คือ สถานศึกษานำระบบฐานข้อมูลมาใช้ในการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.23$ S.D. = 0.54) สถานศึกษามีการวางแผน/โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูล ($\bar{X} = 4.23$ S.D. = 0.58) สถานศึกษาพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการจัดการศึกษาให้เป็นปัจจุบันและสะดวกต่อการเข้าถึง ($\bar{X} = 4.23$ S.D. = 0.58) และสถานศึกษามีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานระบบฐานข้อมูล ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ

**ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษาระบบและการศึกษา ตามอรรถศาสตร์อำเภอ
จังหวัดนราธิวาส**

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษาระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์อำเภอ จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product correlation coefficient) ดังรายละเอียดตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษาระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์อำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวม และรายด้าน กับมาตรฐานศูนย์การศึกษาระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์อำเภอ จังหวัดนราธิวาส (n=39)

มาตรฐานศูนย์การศึกษาระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์อำเภอ	ผู้บริหารที่มีสมรรถนะในการบริหารองค์กร (Y ₁)	คุณภาพของการบริหารจัดการ (Y ₂)	คุณภาพของการพัฒนาบุคลากร (Y ₃)	คุณภาพของการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษาตามอรรถศาสตร์อำเภอ	ระบบประกันคุณภาพภายใน (Y ₅)	การจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ (Y ₆)	ภาพรวม (Y _{tot})
ด้านคุณวุฒิ (X ₁)	.544**	.455**	.473**	.281**	.458**	.397*	.577**
ด้านเทคนิค (X ₂)	.527**	.324*	.391*	.191	.352*	.438**	.490**
ด้านการศึกษาและการสอน (X ₃)	.517**	.475**	.351*	.415**	.412**	.459**	.592**
ด้านมนุษย (X ₄)	.616**	.416**	.361*	.102	.409**	.548**	.476**
ด้านโมโนภาพ (X ₅)	.709**	.600**	.558**	.299	.582**	.581**	.734**
ภาพรวม (X _{tot})	.676**	.527**	.495**	.252	.514**	.563**	.666**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 16 พบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส (X_{tot}) กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส (Y_{tot}) โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กัน ($r_{xy} = .666^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน เมื่อพิจารณาทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส (X_{tot}) กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส รายด้านมีความสัมพันธ์กันทุกด้านโดยเรียงลำดับได้ ดังนี้ ด้านผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร ($r_{xy} = .676$) ด้านการจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ ($r_{xy} = .563$) ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ ($r_{xy} = .527$) ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน ($r_{xy} = .514$) ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร ($r_{xy} = .495$) และด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ($r_{xy} = .252$)

ทักษะการบริหารด้านความรู้ความคิด (X_1) กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางในภาพรวม ($r_{xy} = .577$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน เมื่อพิจารณาทักษะการบริหารด้านความรู้ความคิด พบว่า มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ในระดับปานกลาง และระดับต่ำ โดยเรียงลำดับและแยกเป็นประเภทได้ดังนี้ ประเภทที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร ($r_{xy} = .544$) ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร ($r_{xy} = .478$) ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน ($r_{xy} = .458$) คุณภาพของการบริหารจัดการ ($r_{xy} = .455$) ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ($r_{xy} = .281$) ประเภทที่ 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ ($r_{xy} = .397$) ด้านแบบของความเป็นผู้นำ ($r_{xy} = .606$)

ทักษะการบริหารด้านเทคนิค (X_2) กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางในภาพรวม ($r_{xy} = .490$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน เมื่อพิจารณาทักษะการบริหารด้านเทคนิค พบว่า มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ในระดับปานกลาง และระดับต่ำ โดยเรียงลำดับและแยกเป็นประเภทได้ดังนี้ ประเภทที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้าน

ผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร ($r_{xy} = .527$) การจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ ($r_{xy} = .438$) ประเภทที่ 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร ($r_{xy} = .391$) ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน ($r_{xy} = .352$) ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ ($r_{xy} = .324$) และประเภทที่ 3 มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ คือ ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ($r_{xy} = .191$)

ทักษะการบริหารด้านการศึกษาและการสอน (X_3) กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางในภาพรวม ($r_{xy} = .592$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน เมื่อพิจารณาทักษะการบริหารด้านการศึกษาและการสอน พบว่า มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ โดยเรียงลำดับและแยกเป็นประเภทได้ดังนี้ ประเภทที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร ($r_{xy} = .517$) ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ ($r_{xy} = .475$) ด้านการจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ ($r_{xy} = .459$) ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ($r_{xy} = .415$) ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน ($r_{xy} = .412$) และประเภทที่ 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร ($r_{xy} = .351$)

ทักษะการบริหารด้านมนุษย์ (X_4) กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางในภาพรวม ($r_{xy} = .476$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน เมื่อพิจารณาทักษะการบริหารด้านมนุษย์ พบว่า มีความสัมพันธ์กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ โดยเรียงลำดับและแยกเป็นประเภทได้ดังนี้ ประเภทที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร ($r_{xy} = .616$) ด้านการจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ ($r_{xy} = .548$) ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ ($r_{xy} = .416$) ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน ($r_{xy} = .409$) ประเภทที่ 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร ($r_{xy} = .361$) และประเภทที่ 3 มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ คือ ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ($r_{xy} = .102$)

ทักษะการบริหารด้านมโนภาพ (X_5) กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส (Y_{tot}) มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงในภาพรวม ($r_{xy} = .734$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน เมื่อพิจารณาทักษะการบริหารด้านมโนภาพ (X_5) พบว่า ความสัมพันธ์กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ โดยเรียงลำดับและแยกเป็นประเภทได้ดังนี้ ประเภทที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร ($r_{xy} = .709$) ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ ($r_{xy} = .600$) ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน ($r_{xy} = .582$) ด้านการจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ ($r_{xy} = .581$) ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร ($r_{xy} = .558$) และประเภทที่ 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ คือ ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ($r_{xy} = .299$)

ทักษะการบริหารของผู้บริหารรายด้าน (X_{1-5}) กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาสรายด้าน (Y_{1-5}) มีความสัมพันธ์กันโดยภาพรวมในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .666$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส เป็นรายด้านพบว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ โดยส่วนมากมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส บางส่วนที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ตัวอย่างเช่น ทักษะการบริหารด้านมโนภาพกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร ($r_{xy} = .709$) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ตัวอย่างเช่น การบริหารด้านมนุษยกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร ($r_{xy} = .616$) ทักษะการบริหารด้านมโนภาพกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ ($r_{xy} = .600$) ทักษะการบริหารด้านมโนภาพกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน ($r_{xy} = .582$) ทักษะการบริหารด้านมโนภาพกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอก

ความคิดกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านการจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ ($r_{xy} = .397$) ทักษะการบริหารด้านเทคนิคกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร ($r_{xy} = .391$) ทักษะการบริหารด้านมนุษย์กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร ($r_{xy} = .361$) ทักษะการบริหารด้านเทคนิคกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน ($r_{xy} = .352$) ทักษะการบริหารด้านการศึกษาและการสอนกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร ($r_{xy} = .351$) ทักษะการบริหารด้านเทคนิคกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ ($r_{xy} = .324$) แต่ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส บางส่วนมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ เช่น ทักษะการบริหารด้านโมนากับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ($r_{xy} = .299$) ทักษะการบริหารด้านความรู้ความคิดกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ($r_{xy} = .288$) ทักษะการบริหารด้านเทคนิคกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ($r_{xy} = .191$) ทักษะการบริหารด้านมนุษย์กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ($r_{xy} = .102$)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส 2) มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 13 อำเภอ ผู้ให้ข้อมูลศูนย์ฯละ 3 คน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน หัวหน้าฝ่าย 1 คน และครูผู้ปฏิบัติการสอน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะผู้บริหาร ตามแนวคิดของเดรกและโรว์ (Drake and Roe) และมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ กลับคืนมาวิเคราะห์ข้อมูล 39 ฉบับ จาก 13 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 100 สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product – moment correlation coefficient) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังมีสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ผลปรากฏดังนี้

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เท่ากันสองลำดับแรก คือ ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมา ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านการศึกษาและการสอน และทักษะด้านมโนภาพตามลำดับ

2. มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ใน

ระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร รองลงมาคือ ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ ด้านการจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ ด้านผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน และด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามลำดับ

3. ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส มีความสัมพันธ์กัน สามารถสรุปได้ ดังนี้

ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส มีความสัมพันธ์กันในภาพรวมระดับปานกลาง ($r_{xy}=.666$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เป็นรายคู่ พบว่า ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กัน ยกเว้น ทักษะการบริหารของผู้บริหารด้านเทคนิคกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทักษะการบริหารของผู้บริหารด้านมนุษยสัมพันธ์กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และทักษะการบริหารของผู้บริหารด้านมโนภาพกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ มีหลายประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา ซึ่งผลของการวิจัยนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ระดับปานกลางที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส มีความรู้ ความสามารถในการใช้ความรู้ ความคิด สติปัญญา และวิสัยทัศน์ ในการบริหารงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส นอกจากนั้นผู้บริหารมีความรู้และเป็นนักวิชาการมีความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอน นิเทศการสอน ติดตามการเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษา ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองด้านวิชาการและวิทยฐานะและสามารถแนะนำให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดีให้ ผู้บริหารมองเห็นภาพรวมในองค์กร เข้าใจความซับซ้อน

องค์การทั้งหมด สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ภายในและภายนอกองค์การได้ จนประสบความสำเร็จมีประสิทธิภาพ บังเกิดประสิทธิผล และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภาก ตุ่มท่าช้าง ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้บริหารของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ กมลยะบุตร ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การของพนักงานครูเทศบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ โทนิแดนเดล แบริดดี และ ฟลินเนอร์ (Tonidandel, Braddy and Fleenor) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารที่สามารถคาดการณ์ได้ถึงประสิทธิภาพ ผลการวิจัยรายงานไว้ว่า สิ่งที่สำคัญที่จะแสดงให้เห็นถึงความมีประสิทธิภาพของผู้จัดการนั้นคือ ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์จะมีความสำคัญมากกว่าทักษะด้านเทคนิคและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกองค์กร ในขณะที่ทักษะการบริหารงานมีความสำคัญมากที่สุด ส่วนเพศไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับทักษะและประสิทธิผลแต่ขนาดองค์กรมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับทักษะและประสิทธิผล

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัธยฐานลดจากมากไปหาน้อย ดังนี้ เท่ากันสองลำดับแรก คือ ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมา ทักษะด้านความรู้ความคิด ทักษะด้านการศึกษาและการสอน และทักษะด้านมโนภาพตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา มีความสามารถในการใช้ความรู้ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ในการปฏิบัติงาน รวมถึงความรู้ ความสามารถในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ เทคนิค วิธีการในการบริหารให้เกิดผลสำเร็จ และสามารถแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารมีความเข้าใจในบริบทของสภาพแวดล้อมในจังหวัดนครราชสีมา และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น มีความจริงใจ ให้ความสำคัญกับคนทุกคนมีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์การโดยอาศัยหลักการด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความรู้และความเข้าใจถึงความต้องการ พฤติกรรมของบุคคล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์การและบรรลุเป้าหมายขององค์การ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเร็จ ตาสว่าง ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 1 ในภาพรวมมีการใช้ทักษะในระดับมาก และเมื่อจำแนก

เป็นรายชื่อ พบว่ามีระดับการใช้ทักษะในระดับมากทุกรายการ และเรียงลำดับการใช้ทักษะมากไปใ้ น้อยได้ดังนี้ ด้านความคิดรวบยอด ด้านมนุษย ด้านสติปัญญา ด้านเทคนิค ด้านการศึกษาและการ สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮายซุง (Hysong) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของทักษะ ทางด้านเทคนิคในความเข้าใจของการบริหารแบบมุ่งผลงาน พบว่า ทักษะทางด้านเทคนิคที่เพิ่มขึ้น ทำให้ ความสามารถคาดการณ์ได้สำหรับผู้บริหารขั้นต้น ผู้ได้บังคับบัญชาให้ความสำคัญกับการบริหารที่มุ่ง ผลงานมากกว่าเรื่องของการบริหารซึ่งเมื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางด้านเทคนิคและทั้งใน ส่วนของการประเมินจากผู้ได้บังคับบัญชาและความพึงพอใจในงานแล้ว พบว่า ความเชี่ยวชาญในงานเป็น สิ่งที่ทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาให้ความสำคัญ เป็นความน่าเชื่อถือและเกณฑ์ที่สำคัญที่สุดในการเลือกผู้บริหาร ขั้นต้น

2. จากผลการวิจัย พบว่า มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอกันทรวิชัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา มีโดยใช้มาตรฐานของการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นเป้าหมายในการบริหารจัดการ มีการจัดทำนโยบายตามแผนส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการบริหารที่ถูกต้องและ ครบถ้วน เป็นปัจจุบันและพร้อมใช้งาน มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เปรียบเทียบกับเป้าหมายตาม แผนอย่างต่อเนื่อง มีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน และมีการ บริหารจัดการเพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ของผู้เรียน ในส่วนของการพัฒนาบุคลากร มีการสำรวจ จัดทำฐานข้อมูล เพื่อวางแผนพัฒนาบุคลากร มีโครงการพัฒนาบุคลากรครอบคลุมทุกส่วนงานของ สถานศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปีหรือมีแผนพัฒนาบุคลากร มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวิจัย สนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทำวิจัยอย่างง่าย ระบบประกันคุณภาพภายใน มีการกำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานที่และตัวบ่งชี้ของต้นสังกัดและสอดคล้องกับเป้าหมาย และพันธกิจของสถานศึกษา มีการจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ โดยการวางแผนโครงการพัฒนา ระบบฐานข้อมูล พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการจัดการศึกษาให้เป็นปัจจุบันและสะดวกต่อการเข้าถึง นำ ระบบฐานข้อมูลมาใช้ในการบริหารจัดการ มีการติดตามผลและประเมินผลการใช้ระบบฐานข้อมูล และนำ ผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานระบบฐานข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิติ พึ่งเพียร ได้ ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชน เทศบาลตำบลโพสะ อำเภอมือง จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชน เทศบาลตำบลโพสะ อำเภอมือง จังหวัดอ่างทอง โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก และแนวทางการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชน เทศบาล ตำบลโพสะ อำเภอมือง จังหวัดอ่างทอง ควรจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนอย่างต่อเนื่อง ด้าน

ศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบ ควรจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการ จัดกิจกรรมการศึกษาให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันได้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณภาพของการพัฒนาบุคลากร รองลงมาคือ ด้านคุณภาพของการบริหารจัดการ ด้านการจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ ด้านผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร ด้านระบบประกันคุณภาพภายใน และด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ จังหวัดนราธิวาส ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร จึงส่งผลให้มีการสำรวจ จัดทำฐานข้อมูลเพื่อวางแผนพัฒนาบุคลากร มีโครงการพัฒนาบุคลากรครอบคลุมทุกส่วนงานของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปีหรือมีแผนพัฒนาบุคลากรที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและการอนุมัติจากผู้มีอำนาจ บุคลากรได้รับการพัฒนาตามแผนและนำความรู้ไปใช้พัฒนางาน มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินแผนหรือโครงการการพัฒนาบุคลากร นำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานและปรับแผนหรือโครงการพัฒนาบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิพัฒน์ ชื่อสัสดี ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของครู กศน. ตำบล ในเขตภูมิภาคตะวันตก ในภาพรวมของสภาพการปฏิบัติงานและความต้องการที่คาดหวังอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปัญหา พบว่า ด้านการให้บริการเรียนรู้มีระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมสังคม วัฒนธรรมประเพณี ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. จากผลการวิจัยพบว่าทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก คุณภาพการจัดการศึกษาในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ เป็นหน้าที่อันสำคัญของสถานศึกษา และอาจกล่าวได้ว่าคุณภาพการศึกษานั้นย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารงานของผู้บริหารเป็นสำคัญ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ทักษะการบริหาร โดยใช้ความรู้ ความชำนาญ และความเชี่ยวชาญในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรให้คุ้มค่า บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ให้ประสบผลสำเร็จ ในการสร้างมาตรฐานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จึงส่งผลให้ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง ได้ทำการศึกษารวบรวมข้อมูลเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับบริหารงาน

วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาในกลุ่มกรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส เป็นผู้บังคับบัญชาครูและบุคลากรในองค์กร และรับผิดชอบการบริหารงานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ที่มีโครงสร้างการบริหารงานตามกฎหมายที่มีขอบข่ายภารกิจที่กำหนดให้บรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จเกิดการพัฒนาในองค์กร ดังนั้นการสร้างมาตรฐานทั้ง 6 ด้าน มาตรฐานที่ 1 ด้านปรัชญา วิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ กลยุทธ์และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 2 การจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 3 การจัดการศึกษา นอกระบบประเภทการศึกษาต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 4 การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย มาตรฐานที่ 5 การบริหารจัดการ มาตรฐานที่ 6 การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย จึงมีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จขององค์กรและถือเป็นภาระหน้าที่อันสำคัญของผู้บริหาร ที่จะใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหาร อันเป็นการเพิ่มประสิทธิผลในการปฏิบัติงานจากความร่วมมือร่วมใจของบุคลากร ทำให้ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส กับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส มีความสัมพันธ์กันทุกด้านซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ยกเว้น ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทักษะการบริหารของผู้บริหารด้านเทคนิคกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทักษะการบริหารของผู้บริหารด้านมนุษยกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และทักษะการบริหารของผู้บริหารด้านมโนภาพกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไม่ค่อยได้รับความนิยม จึงทำให้การทำวิจัยค่อนข้างมีน้อย และไม่ได้นำผลงานวิจัยไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง แต่หากพิจารณาให้ดีก็จะพบว่าแม้จะเป็นความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ก็ยังมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกซึ่งแสดงถึงการแปรผันไปตามกัน หากทักษะการบริหารของผู้บริหารมีมากก็จะส่งผลต่อมาตรฐานศูนย์การศึกษานอก

ระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาสตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร บุญมาก ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับมาตรฐานด้านการ บริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการ ส่งเสริมทักษะการบริหารของผู้บริหารและมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งทักษะ การบริหารในด้านทักษะด้านมโนภาพ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำสุด ดังนั้นควรส่งเสริมให้ผู้บริหารมอง การณ์ไกลสามารถคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อองค์กร มีการวิเคราะห์สถานการณ์ และจุดยืนของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส จุดประกายให้ครูและบุคลากรร่วมกันมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งนำไปสู่การ ค้นคว้า วิเคราะห์และพัฒนาองค์กรต่อไปในอนาคต

2. จากผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ในด้านคุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากร เข้าร่วมการอบรม สัมมนาโครงการต่างๆให้มีความรู้ในด้านการศึกษาวิจัย เพื่อเป็นการส่งเสริมศักยภาพ การ พัฒนาการปฏิบัติงานของครูและพัฒนาองค์กรกร ให้ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ จังหวัดนราธิวาส มีประสิทธิภาพด้วยกระบวนการวิจัยมากยิ่งขึ้น

3. จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส มีความสัมพันธ์กัน โดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก หรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกัน แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารที่มีทักษะการบริหารมาก จะทำให้มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาสดีขึ้นมากตามไปด้วย ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการทักษะการบริหารและการสร้างคุณภาพมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส โดยผู้บริหารมีระดับทักษะการบริหารมากเท่าใด การจะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความเป็นองค์กรที่มีมาตรฐานนั้นก็จะมึประสิทธิผลสูงขึ้นไปตามระดับทักษะของผู้บริหาร ดังนั้นผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะทั้ง 5 ด้าน ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาองค์กรไปสู่ความเป็นองค์กรที่มีมาตรฐานที่ดี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ตามทีผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะของการวิจัยข้างต้น เพื่อให้งานวิจัยเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส ได้แพร่หลายออกไป และเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของผู้บริหาร นักวิชาการ และผู้สนใจทั่วไป จึงขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบทักษะการบริหารของผู้บริหารในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส
2. ควรมีการศึกษองค์ประกอบอื่นๆ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารหรือมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส
3. ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส กับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในภูมิภาคอื่นๆ

รายการอ้างอิง

- Best, John W. Research in Education. New Jersey: Prentice - Hall, 2006.
- Bovee, Courtland L. and others. Management. New York: McGraw - Hill, Inc., 1993.
- Charles. School-Based Management: A Study of Its Impact on Student Achievement in the Title I Schools. California: Fielding Graduate University, 2006.
- Christina. New York: Columbia University Teachers College, 2001.
- Drake, Thelbert L. and H. Roe William. The Principalship. 3rd ed. New York: Macmillan, 1986.
- Drucker, Peter F. Management: Tasks. Responsibility. Practices. London: Panbook Ltd, 1978.
- Harris, Ben M. Supervisory Behavior in Education. Englewood Clif: Prentice - Hall, 1963.
- Hartley. Marketing Fundamentals. New York: Harper & Row Publishers, 1983.
- Hersey, Paul and Kenneth Blanchard. Management of Organizational Behavior: Utilizing Human Resources. Englewood Cliffs, N.J.: A Simon & Schuster Company, 1993.
- Hysong, Sylvia J. The Role of Technical Skill in Perceptions of Managerial Performance. Accessed February 21, 2017, Abstract from <http://www.emeraldinsight.com/Journals.htm?issn=02621711&Volume=27&Issue=3&Articleid=1713837&Show=Abstract>.
- Katz, Robert L. "Skills of an Effective Administrator." Harvard Business Review 33 (January-February) (1955): 33-42.
- Katz, Robert L. "Skill of an Effective Administrator." Harvard Business Review 53 (September-October) (1974): 60-102.
- Koontz, Harold and Wehrich Heinz. Essentials of Management. New York: McGraw-Hill, 1990.
- Kotler, Phillip. Marketing Essentials. New Jersey: Prentice-Hall, 1984.
- Likert Rensis. New Pattern of Management. New York: McGraw - Hill, 1961.
- Lunenburg, Fred C. and Allan C. Ornstein. Educational Administration: Concepts and Practices. 6th ed. CA: Wadsworth Publishing, 2007.

- Mckenna, Steve. "Predispositions and Context in the Development of Managerial Skills." accessed February 21, 2017, abstract from <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?issn=02621711&volume=23&issue=7&articleid=880588&show=abstract> (2017).
- Newman, William H. *Administrative Action : The Techniques of Organization and Management*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice- Hall, Inc., 1963.
- Paisey, Alan. *Organization and Management in School Perspectives for Practising Teachers and Governors*. 2nd ed. London: Longman, 1992.
- Senior, Analoui F. *Managers and Their Effectiveness*. Gateshead: Athenaeum Press, 1997.
- Sergiovanni, Thomas J. *Educational Governance and Administration*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, Inc., 1980.
- Sergiovanni, Thomas. and Robert J. Strarat. *Supervision Human Perspective*. 3rd ed. New York: McGraw-Hill, 1983.
- Simon, Hebert A. *Administrative Behavior*. New York: Macmillan, 1976.
- Sitterly, Connie. *The Woman Manager: How to Develop Essential Skills for Success*. London: Kogan Page, 1993.
- Stone, James A.F. *Management*. New Jersey: Prentice – Hall, Inc, 1978.
- Tonidandel, Scott Phillip, W. Braddy, and John W. Fleenor. Relative Importance of Managerial Skill for Predicting Effectiveness. Accessed February 14, 2017. Abstract from [Http://Www.Emeraldinsight.Com/Journals.Htm?Issn =02683946&Volume =27&Issue =6&Articleid=17047850&Show=Abstract](http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?issn=02683946&volume=27&issue=6&articleid=17047850&show=abstract).
- Wiles, Kimball. *Supervision for Better School*. 2nd ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall, 1995.
- William A. Gentry and others. *Managerial Skills: What Has Changed since the Late 1989s*. Accessed February 21, 2017. Abstract from [Http://Www.Emeraldinsight.Com/Journals.Htm?Issn=01437739&Volume=29&Issue=2&Articleid=1713833&Show=Abstract](http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?issn=01437739&volume=29&issue=2&articleid=1713833&show=abstract).
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2543.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. รายงานการจัดการศึกษาในชุมชน. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์, 2544.

กระทรวงศึกษาธิการ. มัธยมศึกษายุคใหม่สู่มาตรฐานสากล 2561. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ชุมชุม สหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2554.

จنگล อินน้อย. การจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอด
ชีวิต ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับ
ครูการศึกษา นอกระบบในจังหวัดนราธิวาส. เข้าถึงเมื่อ 6 พฤษภาคม 2560. เข้าถึงได้จาก
[Http://www.Stou.Ac.Th/Thai/Grad_Stdy/Masters](http://www.stou.ac.th/thai/grad_study/masters).

จันทรานี สงวนนาม. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3 ed. กรุงเทพฯ: บุค
พอยท์, 2553.

จิตาภา สุวรรณฤกษ์. "การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการ
นำตนเองของประชาชนในปี พ.ศ.2555." บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.

ทิตนา เขมมณี และคนอื่นๆ. "การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด." วารสารครุศาสตร์ (กรกฎาคม-
ตุลาคม) (2540): 45-47.

ธิดิ พึ่งเพียร. "ความต้องการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของประชาชน เทศบาล
ตำบลโพสะ อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา
ผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2554.

ธีรศักดิ์ อุ๋นอารมณเลิศ. วิธีวิทยาการวิจัยทางสังคมศาสตร์ Research Methodology in Social
Sciences. พิมพ์ครั้งที่ 2 ed. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากรนครปฐม, 2558.

ปาริชาติ กมลยะบุตร. "ทักษะการบริหารของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความเป็น
สมาชิกที่ดีต่อองค์กรของพนักงานครูเทศบาลในโรงเรียนสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่
1." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.

พรพิพัฒน์ ชื่อสัตย์. "แนวทางการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานของครู กศน. ตำบล ในเขตภูมิภาค
ตะวันตก." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาตลอดชีวิตและดารพัฒนามนุษย์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555.

สมคิด บางโม. องค์กรและการจัดการ. กรุงเทพฯ: บริษัทวิทย์พัฒน์ จำกัด, 2550.

สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง. "ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
2550.

สายทอง โพธิ์น้ำเที่ยง. "ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการบริหารงานวิชาการของ

ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษากลุ่มกรุงธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร." สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2550.

สำนักงาน กศน.จังหวัดนราธิวาส. แนะนำ สนง.กศน.จังหวัดนราธิวาส. เข้าถึงเมื่อ 28 พฤษภาคม 2560. เข้าถึงได้จาก [Http://Narathiwat.Nfe.Go.Th/Nfenarathiwat25/Index](http://Narathiwat.Nfe.Go.Th/Nfenarathiwat25/Index).

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือประเมินคุณภาพสถานศึกษา โดยต้นสังกัดสำหรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ/เขต. เข้าถึงเมื่อวันที่ 29 เมษายน 2560. เข้าถึงได้จาก [Https://Loei.Nfe.Go.Th/Portal/Lib/Private/Upload/615.Doc](https://Loei.Nfe.Go.Th/Portal/Lib/Private/Upload/615.Doc).

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล (ฉบับปรับปรุง) World-Class Standard School Introduction Guidelines (Revise Edition). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2555.

สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. รายงานการติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา ของการประกาศใช้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. เข้าถึงเมื่อ 14 พฤษภาคม 2560. เข้าถึงได้จาก [Http://Backoffice.Onec.Go.Th/Uploads/Book/809-File.Pdf](http://Backoffice.Onec.Go.Th/Uploads/Book/809-File.Pdf).

สำเร็จ ดาสว่าง. "การใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1." บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2550.

สุนทร สุนันชัย. วิวัฒนาการการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ: อรุณสภาคพิมพ์, 2533.

สุภาพร บุญมาก. "ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 2." บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552.

สุภาพร เหล่าทรัพย์เจริญ. "ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับความเป็นองค์การนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2." วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552.

สุมาลี สังข์ศรี. การจัดการศึกษานอกระบบโดยวิธีการศึกษาทางไกลเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา, 2545.

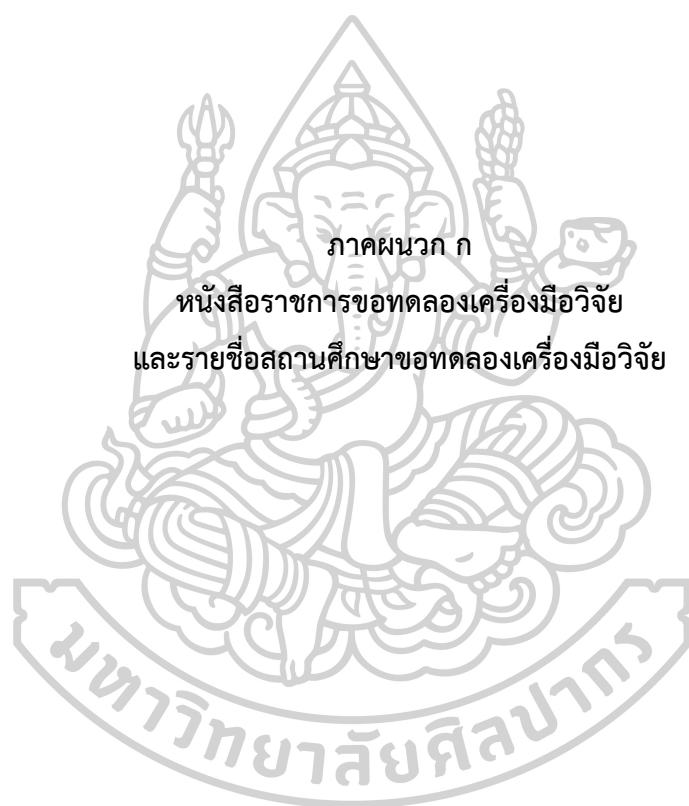
โสภา ตุ่มท่าช้าง. "ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพของระบบสารสนเทศของโรงเรียน

สังกัดกรุงเทพมหานคร." บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.
อุดม เขยกวิวงศ์. ปรัชญาและหลักการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2541.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือราชการขอทดลองเครื่องมือวิจัย
และรายชื่อสถานศึกษาขอทดลองเครื่องมือวิจัย

ที่ ศธ 6812/1225

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
 นครปฐม 73000

21 กรกฎาคม 2560

เรื่อง ขอดทดลองเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษานอกระบบ มหาวิทยาลัยศิลปากร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ

ด้วย นายวรวิทย์ หวังสุข รหัสนักศึกษา 57252323 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการ
 บริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประสงค์ทำวิทยานิพนธ์
 เรื่อง “ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัด
 นราธิวาส” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทำการทดสอบความเชื่อมั่น
 ของเครื่องมือในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่าง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของท่านมา
 ณ โอกาสนี้

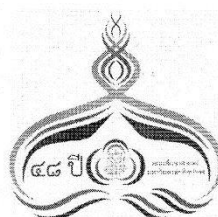
ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 09 3979 3455

“องค์กรแห่งการสร้างสรรค์”
 “Creative Organization”

รายชื่อศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอจังหวัดปัตตานี
 ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย
 เรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ
 และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส จำนวน 10 ศูนย์

ลำดับ	ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดปัตตานี
1	กศน.อำเภอเมืองปัตตานี
2	กศน.อำเภอยะรัง
3	กศน.อำเภอมายอ
4	กศน.อำเภอหนองจิก
5	กศน.อำเภอแม่ลาน
6	กศน.อำเภอโคกโพธิ์
7	กศน.อำเภอยะหริ่ง
8	กศน.อำเภอปานาเระ
9	กศน.อำเภอสายบุรี
10	กศน.อำเภอทุ่งยางแดง

ภาคผนวก ข

หนังสือราชการขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
และรายชื่อสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างการวิจัย

ที่ ศธ 6812.2 /

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

สิงหาคม 2560

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดนนทบุรี
ผู้อำนวยการศึกษาพิเศษภาคกลาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 3 ฉบับ

ด้วย นายวรุฒิ หวังสุข นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย และครู เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ในการนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดกรุณาแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่นักศึกษาดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

งานธุรการ

โทร. 09 3979 3455

รายชื่อศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส
จำนวน 13 ศูนย์

ลำดับ	ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส
1	กศน.อำเภอเมืองนราธิวาส
2	กศน.อำเภอดากใบ
3	กศน.อำเภอบาเจาะ
4	กศน.อำเภอยี่งอ
5	กศน.อำเภอระแงะ
6	กศน.อำเภอเรือเสาะ
7	กศน.อำเภอศรีสาคร
8	กศน.อำเภอแว้ง
9	กศน.อำเภอสุคีริน
10	กศน.อำเภอสุโหงโกลก
11	กศน.อำเภอสุโหงปาดี
12	กศน.อำเภอจะแนะ
13	กศน.อำเภอเจาะไอร้อง

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยศิลปากร

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
.969	.970	59

มหาวิทยาลัย

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00001	258.2333	466.737	.687	.	.968
VAR00002	258.3000	471.321	.654	.	.968
VAR00003	258.4333	478.047	.512	.	.968
VAR00004	258.3333	470.782	.627	.	.968
VAR00005	258.3000	463.114	.772	.	.968
VAR00006	258.2667	476.478	.495	.	.968
VAR00007	258.3000	471.528	.646	.	.968
VAR00008	258.3333	474.575	.418	.	.969
VAR00009	258.3667	473.689	.533	.	.968
VAR00010	258.2000	476.234	.490	.	.968
VAR00011	258.2667	469.926	.696	.	.968
VAR00012	258.4667	470.740	.707	.	.968
VAR00013	258.4000	475.283	.619	.	.968
VAR00014	258.5000	464.397	.772	.	.968
VAR00015	258.4667	471.085	.627	.	.968
VAR00016	258.3667	465.620	.714	.	.968
VAR00017	258.3667	466.930	.723	.	.968
VAR00018	258.4000	471.834	.618	.	.968
VAR00019	258.3000	476.286	.459	.	.969
VAR00020	258.2333	474.944	.495	.	.968
VAR00021	258.2000	476.924	.461	.	.968
VAR00022	258.2333	474.461	.571	.	.968
VAR00023	258.4667	474.257	.637	.	.968
VAR00024	258.3667	474.930	.539	.	.968
VAR00025	258.4667	471.982	.742	.	.968
VAR00026	258.4667	462.671	.808	.	.967
VAR00027	258.5000	469.500	.792	.	.968
VAR00028	258.4333	471.702	.721	.	.968
VAR00029	258.5667	474.323	.657	.	.968
VAR00030	258.2667	476.202	.454	.	.969
VAR00031	258.2000	476.028	.498	.	.968
VAR00032	258.3333	472.299	.629	.	.968
VAR00033	258.3000	470.769	.616	.	.968
VAR00034	258.3000	475.114	.460	.	.969
VAR00035	258.2667	468.133	.700	.	.968
VAR00036	258.1000	476.507	.471	.	.968
VAR00037	258.2667	471.651	.701	.	.968
VAR00038	258.2667	475.099	.496	.	.968
VAR00039	258.3667	469.895	.674	.	.968
VAR00040	258.4333	473.151	.657	.	.968
VAR00041	258.3667	470.723	.712	.	.968
VAR00042	258.3667	472.723	.713	.	.968
VAR00043	258.3333	470.920	.770	.	.968

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00044	258.4000	485.766	.104	.	.969
VAR00045	258.2667	475.720	.473	.	.968
VAR00046	258.3333	467.402	.751	.	.968
VAR00047	258.5000	473.914	.457	.	.969
VAR00048	258.4333	469.702	.658	.	.968
VAR00049	258.6000	479.490	.283	.	.969
VAR00050	258.7667	484.254	.099	.	.970
VAR00051	258.7333	482.823	.142	.	.970
VAR00052	258.5000	477.293	.460	.	.968
VAR00053	258.3333	479.747	.439	.	.969
VAR00054	258.4000	480.662	.362	.	.969
VAR00055	258.3000	475.803	.435	.	.969
VAR00056	258.3000	473.252	.578	.	.968
VAR00057	258.2333	471.426	.698	.	.968
VAR00058	258.3667	470.171	.664	.	.968
VAR00059	258.3667	472.930	.561	.	.968

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

วิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัย เรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับมาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของท่านมีค่าอย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้ ข้อมูลที่ท่านตอบถือเป็นความลับและขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานหรือสถานศึกษาของท่านแต่ประการใด โดยผู้วิจัยจะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม จึงขอความกรุณาโปรดตอบให้ครบทุกข้อความเป็นจริงผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละสถานศึกษาประกอบด้วย ประกอบด้วย ผู้บริหารศูนย์การศึกษาฯ จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่าย/งาน จำนวน 1 คน ครูผู้ปฏิบัติการสอน 1 คน รวมเป็นผู้ให้ข้อมูลศูนย์การศึกษาฯ ละ 3 คน

2. แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 3 ตอน จำนวน 67 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ทักษะการบริหารของผู้บริหาร จำนวน 28 ข้อ

ตอนที่ 3 มาตรฐานศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 34 ข้อ

เมื่อท่านให้ข้อมูลครบถ้วนแล้ว โปรดจัดส่งแบบสอบถามนี้คืนทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยได้แนบซองมาพร้อมกันนี้แล้วผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

(นายวรวุฒิ หวังสุข)

นักศึกษาปริญญาโท

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

โทรศัพท์ 08-3080-2559

ตอนที่ 1 : สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

ข้อ	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	
2	อายุ ☐ 21 -30 ปี ☐ 31-40 ปี ☐ 41-50 ปี ☐ 51-60 ปี	
3	ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก	
4	ตำแหน่งปัจจุบัน ☐ ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการ ☐ หัวหน้าฝ่าย/งาน ☐ ครู	
5	ประสบการณ์ในการทำงาน ☐ น้อยกว่า 1ปี ☐ 1 - 5 ปี ☐ 6 - 10 ปี ☐ มากกว่า 10 ปี	

ตอนที่ 2 ทักษะการบริหารของผู้บริหาร

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว

ถ้าท่านตอบ ระดับ 1 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด
 ระดับ 2 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อย
 ระดับ 3 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลาง
 ระดับ 4 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก
 ระดับ 5 หมายถึง ทักษะการบริหารของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
ทักษะด้านความรู้ความคิด							
1	ผู้บริหารสามารถนำความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้ามาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ						
2	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ ในการพัฒนาการบริหารให้มีคุณภาพสูงขึ้น						
3	ผู้บริหารยกระดับสมรรถนะด้านการบริหารงานและความเป็นผู้นำ						
4	ผู้บริหารมีการบริหารงานโดยกำหนดวิสัยทัศน์ และกลยุทธ์ที่ชัดเจน เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายของสถานศึกษา						
5	ผู้บริหารเป็นผู้นำทางการศึกษา โดยใช้ความรู้ในการบริหารงานอย่างสร้างสรรค์						
6	ผู้บริหารมีการสร้างสรรค์และพัฒนาผลงาน เพื่อให้เกิดผลดีต่อสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง						
ทักษะด้านเทคนิค							
7	ผู้บริหารมีความรู้ ความชำนาญ เกี่ยวกับการใช้วิธีการต่างๆ ในการบริหารงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ						
8	ผู้บริหารมีความเชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อการบริหาร						
9	ผู้บริหารใช้เทคนิควิธีการบริหารอย่างหลากหลาย และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่ว						
10	ผู้บริหารสามารถพัฒนากระบวนการทางการบริหารและนำเทคนิคต่างๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน						
11	ผู้บริหารสามารถแนะนำบุคลากรให้ปฏิบัติงานตามนโยบายหรือข้อตกลงต่างๆ ที่ร่วมกันกำหนดขึ้นในสถานศึกษาได้						

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
ทักษะด้านการศึกษาและการสอน							
12	ผู้บริหารเป็นผู้นำที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาและการสอน และเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน						
13	ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษา และบริหารได้อย่างเหมาะสม						
14	ผู้บริหารเป็นผู้นำทางการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสถานศึกษา						
15	ผู้บริหารบริหารหลักสูตรให้สอดคล้องกับภารกิจ และนโยบายทางการศึกษา						
16	ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ						
17	ผู้บริหารมีความเชี่ยวชาญและเป็นนักวิชาการที่ดี ในการให้คำแนะนำ ปรีชาเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนแก่บุคลากร						
ทักษะด้านมนุษย							
18	ผู้บริหารมีความสามารถในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ						
19	ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ให้ความเป็นกันเองกับบุคลากร เพื่อลดความกดดันในการปฏิบัติงาน						
20	ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ						
21	ผู้บริหารมีความเอื้ออาทร และให้ความช่วยเหลือผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ						
22	ผู้บริหารใช้การบริหารแบบความร่วมมือ และสนับสนุนการทำงานเป็นกลุ่มหรือทีมเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ						

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
ทักษะด้านมโนภาพ							
23	ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาในภาพรวมได้อย่างถูกต้องชัดเจน						
24	ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาในภาพรวมได้อย่างถูกต้องชัดเจน						
25	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์ และวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด						
26	ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่างๆภายในองค์กรได้อย่างเหมาะสมและมีความเชื่อมโยง						
27	ผู้บริหารมีมาตรการรองรับในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นภายในองค์กร เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต						
28	ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่ต้นสังกัดกับหน่วยงานอื่นๆ						

- ตอนที่ 3** มาตรฐานศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส
- คำชี้แจง** ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียวถ้าท่านตอบ
- ระดับ 1 หมายถึง มาตรฐานศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับน้อยที่สุด
- ระดับ 2 หมายถึง มาตรฐานศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับน้อย
- ระดับ 3 หมายถึง มาตรฐานศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 4 หมายถึง มาตรฐานศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับมาก
- ระดับ 5 หมายถึง มาตรฐานศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัดนราธิวาส อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
ผู้บริหารมีสมรรถนะในการบริหารองค์กร							
1	ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษา						
2	ผู้บริหารมีคุณธรรมและจริยธรรมประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในทุกด้าน ทั้งการดำเนินชีวิตและการทำงาน						
3	ผู้บริหารเห็นความสำคัญในการสร้างการบริการที่ดีให้ความช่วยเหลือชุมชนและสังคม						
4	ผู้บริหารยึดหลักการปฏิบัติโดยเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับชุมชนหรือหน่วยงานอื่นอย่างมีประสิทธิภาพ						
5	ผู้บริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ กระตุ้นให้บุคลากรมุ่งมั่นใส่ใจในการปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จ และสนับสนุนการเข้าร่วมประเมินเพื่อรับรางวัลจากหน่วยงานต่างๆ เพื่อพัฒนาสมรรถนะในการบริหารองค์กร						
คุณภาพของการบริหารจัดการ							
6	สถานศึกษามีการใช้มาตรฐานของการศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นเป้าหมายในการบริหาร						
7	สถานศึกษามีการจัดทำนโยบายตามแผนส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย						

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
8	สถานศึกษามีระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารที่ถูกต้องและครบถ้วนเป็นปัจจุบันและพร้อมใช้งาน						
9	สถานศึกษามีการนิเทศติดตาม และประเมินผลเปรียบเทียบกับเป้าหมายตามแผนอย่างต่อเนื่อง						
10	สถานศึกษามีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน และมีการบริหารจัดการเพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ของผู้เรียน						
คุณภาพของการพัฒนาบุคลากร							
11	สถานศึกษามีการสำรวจจัดทำฐานข้อมูลเพื่อวางแผนพัฒนาบุคลากร						
12	สถานศึกษามีโครงการพัฒนาบุคลากรครอบคลุมทุกส่วนงานของสถานศึกษาในแผนปฏิบัติการประจำปีหรือมีแผนพัฒนาบุคลากรที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและการอนุมัติจากผู้มีอำนาจ						
13	บุคลากรในสถานศึกษาได้รับการพัฒนาตามแผนไม่ต่ำกว่า 20 ชั่วโมงต่อและนำความรู้ไปใช้พัฒนางาน						
14	มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินแผน/โครงการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา						
15	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการประเมินดำเนินงานและปรับแผน/โครงการพัฒนาบุคลากร						
คุณภาพการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย							
16	สถานศึกษามีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวิจัย						
17	สถานศึกษามีการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทำวิจัยอย่างง่าย						
18	สถานศึกษามีโครงการวิจัยและดำเนินการวิจัยอย่างน้อยปีงบประมาณละ 2 เรื่อง						
19	สถานศึกษามีการนำผลงานการวิจัยไปนำเสนอในเวทีต่างๆ และเผยแพร่ผลงานวิจัย						
20	ผลงานวิจัยได้นำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาในสถานศึกษา						

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					สำหรับผู้วิจัย
		1	2	3	4	5	
ระบบประกันคุณภาพภายใน							
21	สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์คุณภาพที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของต้นสังกัดและสอดคล้องกับเป้าหมายและพันธกิจของสถานศึกษา						
22	สถานศึกษามีการพัฒนา คุณภาพการติดตาม ตรวจสอบ ทบทวนและประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่อง						
23	สถานศึกษามีการจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่เชื่อถือได้ ครอบคลุมพันธกิจสะท้อนผลการดำเนินงานวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาและมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม						
24	สถานศึกษามีการประเมินคุณภาพภายในโดยต้นสังกัดอย่างน้อย 1 ครั้งภายใน 3 ปี						
25	สถานศึกษามีการนำเสนอรายงานการประเมินตนเอง พร้อมแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา (ที่ได้ปรับปรุงจากการนำผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกมาใช้) คณะกรรมการการสถานศึกษา						
26	สถานศึกษามีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ อันเนื่องมาจากการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก						
การจัดระบบข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการ							
27	สถานศึกษามีการวางแผน/โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูล						
28	สถานศึกษาพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการจัดการศึกษาให้เป็นปัจจุบันและสะดวกต่อگانเข้าถึง						
29	สถานศึกษานำระบบฐานข้อมูลมาใช้ในการบริหารจัดการ						
30	สถานศึกษามีการติดตามและประเมินผลการใช้ระบบฐานข้อมูล						
31	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงการดำเนินงานระบบฐานข้อมูล						

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายวรวุฒิ หวังสุข
วัน เดือน ปี เกิด	15 ตุลาคม 2532
สถานที่เกิด	นราธิวาส
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2550 สำเร็จการศึกษาโรงเรียนหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2555 สำเร็จการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. 2557 - ปัจจุบัน ศึกษาต่อปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2561 - ปัจจุบัน ศึกษาต่อปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา พลศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร 3/2 หมู่ที่ 2 บ้านกำแพง ตำบลกะลุวอ อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัด นราธิวาส
ที่อยู่ปัจจุบัน	

